

Bilag 3

17. december 2021

Høringsnotat til udkast til markeds- afgørelser samt udkast til tilsagnsaf- gørelser på marked 3HC og marked 3LC

ERHVERVSTYRELSEN

Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

Tlf. 35 29 10 00
CVR-nr 10 15 08 17
E-post erst@erst.dk
www.erst.dk

ERHVERVSMINISTERIET

Introduktion

I det følgende beskrives processen vedrørende den nationale høring over Erhvervsstyrelsens udkast til markedsafgørelser og tilsagnsafgørelser på marked 3HC og 3LC og den efterfølgende fællesskabshøring i form af notifikation til EU-Kommissionen (herefter Kommissionen) samt Kommissionens tilbagemelding herpå og Erhvervsstyrelsens håndtering heraf.

Resultatet af den nationale høring

Erhvervsstyrelsen sendte den 2. juli 2021 udkast til markedsafgørelser samt udkast til tilsagnsafgørelser på engrosmarkederne for netadgang til højkapacitetsinfrastruktur og lavkapacitetsinfrastruktur på et fast sted i høring. Høringsfristen var den 27. august 2021. Styrelsen har modtaget høringssvar fra 18 respondenter.

I nærværende høringsnotat har Erhvervsstyrelsen besvaret branchens væsentligste bemærkninger til afgørelsesudkastene vedrørende marked 3HC og 3LC. Styrelsen har udarbejdet ét samlet høringsnotat for marked 3HC (herunder de geografiske delmarkeder) og 3LC. Høringsparterne har i de fleste tilfælde indgivet fælles høringssvar for alle markeder (flere markeder) og flere anbringender går derfor på tværs af flere afgørelsesudkast. Styrelsen har af hensyn til overskuelighed fundet det hensigtsmæssigt at samle besvarelsen i ét dokument.

Der henvises desuden til Erhvervsstyrelsens høringsnotat til analyseudkast for marked 3HC¹ og høringsnotat til analyseudkast for marked 3LC². Erhvervsstyrelsen svarer først på branchens generelle bemærkninger, hvorefter øvrige bemærkninger er besvaret emnevist.

For branchens bemærkninger i sin helhed henvises til høringssvarene, som kan findes på Erhvervsstyrelsens hjemmeside:

<https://erhvervsstyrelsen.dk/igangvaerende-markedsundersoegelse-paa-engrosmarkederne-bredbaand-marked-3>

Ud over afsnittet nedenfor, som beskriver resultatet af fællesskabshøringen, afspejler nærværende høringsnotat alene den nationale høring og Erhvervsstyrelsens opfølgning herpå³.

Resultat af fællesskabshøringen

Den 3. november 2021 notificerede Erhvervsstyrelsen udkast til markedsafgrænsninger, markedsanalyser med SMP-udpegninger og markedsafgørelser over for EU-Kommissionen med henblik på at gennemføre en fællesskabshøring i henhold til procedurerne i artikel 32 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation ("koden"). De

---

¹ https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2021-01/H%C3%B8ringsnotat_Marked%203HC.pdf

² <https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2021-11/H%C3%B8ringsnotat%20for%20marked%203LC.pdf>

³ For god ordens skyld skal Erhvervsstyrelsen gøre opmærksom på, at der er forskel mellem denne version og versionen, som styrelsen notificerede til Kommissionen. Det skyldes, at nogle tekststykker ved en fejl ikke var med i versionen til Kommissionen den 3. november 2021. Det drejer sig konkret om tre sider og omfatter sidste del af afsnit 3.1.1, hele afsnit 3.1.2 og første del af afsnit 3.2. Kommissionen har dog efterfølgende modtaget de pågældende tekststykker.

notificerede udkast var revideret på baggrund af de bemærkninger, som styrelsen havde modtaget under den nationale høring.

I Kommissionens afgørelse, dateret 1. december 2021 og meddelt Erhvervsstyrelsen den 2. december 2021, kom Kommissionen med bemærkninger til de notificerede markedsundersøgelser.

Erhvervsstyrelsen har ikke modtaget bemærkninger fra de øvrige medlemsstater.

Kommissionens tilbagemelding til Erhvervsstyrelsen kan findes på EU-Kommissionens hjemmeside:

<https://circabc.europa.eu/ui/group/2328c58f-1fed-4402-a6cc-0f0237699dc3/library/e7b9fb1c-4b05-4939-a433-ebe485eae6db/details>

Kommissionens bemærkninger vedrørende alvorlig tvivl

Kommissionen har i deres afgørelse vurderet, at der er forhold i det anmeldte udkast til foranstaltninger, der vil skabe en hindring for det indre marked. Kommissionen nærer derfor alvorlig tvivl om, hvorvidt de anmeldte udkast til foranstaltninger vedrørende nogle af markederne for højkapacitetsinfrastruktur, er forenelige med EU-retten med hensyn til udpegningen af selskaberne EWII, AURA, Energi Ikast, MES Fibernet og Nord Energi som havende stærk markedsposition. Kommissionen lægger følgende årsager til grund:

”Utilstrækkelig dokumentation for udpegning af nogle af energiforsyningsselskaberne på markedet for højkapacitetsinfrastruktur som havende en stærk markedsposition”⁴.

Kommissionens vurdering af SMP-udpegningerne er baseret på en samlet vurdering af konkurrenceforholdene på de geografiske delmarkeder, og vurderingerne er derfor individuelle for hvert af de fem markeder. Overordnet set anfører Kommissionen, at den alternative infrastruktur på de fem delmarkeder i kombination med enten kommercielle aftaler og/eller en forretningsmodel som rent engrosselskab kan betragtes som tilstrækkeligt til at disciplinere de konkrete selskaber.

Erhvervsstyrelsen har forholdt sig til Kommissionens bemærkninger og anerkender, at de af Kommissionen anførte forhold på delmarkederne kan have en positiv effekt på konkurrenceforholdene på sigt. Erhvervsstyrelsen har derfor på baggrund af en samlet vurdering baseret på såvel egne analyser som Kommissionens tilbagemelding besluttet at revurdere delmarkederne: Trekantområdet, Vendsyssel, Ikast og Brande. Erhvervsstyrelsen vil dog følge de fire delmarkeder tæt med henblik på at gribe ind, hvis konkurrencen viser sig at være utilstrækkelig.

For så vidt angår delmarkedet Skanderborg-Odder, vurderer Erhvervsstyrelsen, at der er behov for en vurdering fra eksperter fra sammenslutningen af telemyndigheder (BEREC) vedrørende selskabet AURA. På baggrund af BEREC's udtalelse, der forventes offentliggjort den 5. januar 2022, vil Kommissionen tage endelig stilling til SMP-udpegningen af AURA på delmarked Skanderborg-Odder senest den 2. februar 2022.

Det betyder konkret, at Erhvervsstyrelsen har trukket markedsafgørelserne for EWII, Nord Energi, Energi Ikast og MES Fibernet tilbage, og at SMP-vurderingerne for nuværende udestår i analysen af marked 3HC for

---

⁴ <https://circabc.europa.eu/ui/group/2328c58f-1fed-4402-a6cc-0f0237699dc3/library/e7b9fb1c-4b05-4939-a433-ebe485eae6db/details>, s. 15.

delmarkederne; Trekantområdet, Vendsyssel, Ikast og Brande. SMP-udpegningen for AURA udestår ligeledes og afventer endelig stillingtagen fra Kommissionen.

Kommissionens øvrige bemærkninger

Kommissionen har i deres afgørelse også bemærkninger til priskontrolforanstaltninger i forhold til både rene engrosselskaber og vertikalt integrerede udbydere. Erhvervsstyrelsen skal i videst muligt omfang tage hensyn til Kommissionens bemærkninger.

Kommissionen påpeger i deres bemærkninger, at Erhvervsstyrelsen bør revurdere analysen af de rene engrosselskabers mulighed for og incitament til at forlange urimeligt høje priser. Kommissionen mener, at Erhvervsstyrelsen kun i begrænset omfang har analyseret, hvorvidt udbydernes nuværende engrospriser kan betragtes som værende fair og rimelige, eller hvorfor det skulle være sandsynligt, at de skulle forlange urimeligt høje priser fremadrettet.

Ydermere påpeger Kommissionen i deres bemærkninger, at Erhvervsstyrelsen bør styrke vurderingen af, hvorfor en priskontrolforanstaltning er nødvendig og forholdsmæssig for de vertikalt integrerede udbydere, hvad enten de har indgivet tilsagn eller er blevet pålagt afhjælpende foranstaltninger, når der gælder strenge krav om ikkeforskelsbehandling.

Afslutningsvis påpeger Kommissionen, at Erhvervsstyrelsen bør overveje relevansen af et fiberprodukt med en standardydelse, som kan fungere som et "fiberanker" til at begrænse andre fiberprodukter på detailmarkedet.

I bemærkningerne i forhold til de rene engrosselskaber henviser Kommissionen til en række begrænsninger gældende for de rene engrosselskabers prissætning. Konkret nævner Kommissionen, at der foruden egeninteresse i at fremme penetration, bør tages større hensyn til netejers ejerskabsforhold, parallel dækning med alternativ infrastruktur samt modstående købermagt i tilfælde, hvor en enkelt udbyder er den eneste (eller vigtigste) engroskunde på nettet. Når elementerne fremhævet af Kommissionen inddrages, resulterer det samlet set i en ændret proportionalitetsafvejning, hvorfor de rene engrosselskaber, Jysk Energi, RAH Fiberbredbånd, SEF Fiber og Thy-Mors Energi, ikke pålægges en forpligtelse om fair og rimelige priser. Markedsanalysen og markedsafgørelserne over for de nævnte selskaber er tilpasset i overensstemmelse hermed. Erhvervsstyrelsen vil løbende følge de rene engrosselskabers prissætning, hvor det vil være muligt at gribe ind, såfremt priserne ikke understøtter et engrosudbud.

For så vidt angår Kommissionens bemærkninger om, at Erhvervsstyrelsen bør styrke sin vurdering af, om en priskontrolforpligtelse er nødvendig for de vertikalt integrerede selskaber, og brugen af fiberanker, finder styrelsen ikke grundlag for at revidere hverken vilkår om priser i tilsagn eller de pålagte forpligtelser om priskontrol.

Specifikt for tilsagnsselskaberne gælder det, at de indsendte tilsagn er blevet vurderet ud fra en samlet afvejning af, om tilsagnene var tilstrækkelige til at afhjælpe de i markedsanalysen konstaterede konkurrenceproblemer og dermed sikre reel engrosåbning af tilsagnsgivernes net i det delmarked, hvor netejeren udpeges som udbyder med SMP. Hverken i tilsagnsdialogen eller som opfølgning på branchehøringerne er der fundet grundlag for at fjerne rammerne for vilkårene om pris i tilsagnsgivernes tilsagn. Der er dog variation i de enkelte tilsagn, og tilsagnene afspejler derfor en fleksibilitet i forhold til de respektive vilkår om pris. En tilsagnsgiver har således valgt at benytte en fiberankermodel med to ankre, mens andre har valgt en gennemsnitsmodel og

en efterfølgende ramme for udmøntning på hastigheder. Frem mod næste runde af markedsundersøgelser vil der kunne tages stilling til anvendelse af fx et fiberanker.

De selskaber, der bliver omfattet af en forpligtelse om priskontrol på M3HC, er alle tilknyttet den særlige Waoo partnerskabsaftale, der ikke på samme vis muliggør sikring af økonomisk replikabilitet gennem for eksempel et prisklemmetilsyn. Erhvervsstyrelsen har derfor udbygget analysen (bilag 1, afsnit 4.6.3) med en beskrivelse af, hvorfor dette øger nødvendigheden af en priskontrolforpligtelse til at sikre en konkurrencedygtig engrospris med plads til tjenesteudbyderadgang. I forlængelse heraf skal styrelsen også understrege, at Kommissionens bemærkninger om et fiberanker forudsætter en sikring af økonomisk replikerbarhed, og derfor finder Erhvervsstyrelsen ikke på denne baggrund grundlag for at ændre de priskontrolforpligtelser, som styrelsen notificerede i afgørelsesudkast over for Waoo partnerselskaberne.

Ovenstående underbygges i øvrigt af, at det danske telemarked kan karakteriseres som havende en høj grad af dækning og investeringsniveau i disse år, jf. DESI-rapporten fra 2021 om, at 70,1 pct. af de danske husstande er tilkoblet fibernet. På baggrund heraf vurderes det, at regulering fortsat både bør have fokus på at understøtte konkurrencedygtig tjenesteudbyderadgang til gavn for detailkunderne og et fortsat stærkt investeringsincitament i form af priser, der fortsat vil fremme fiberudrulning. Dette gælder især for de vertikalt integrerede selskaber, idet disse har mulighed for og incitament til at fastsætte engrospriser, som tilgodeser egne detailinteresser.

Indholdsfortegnelse

1	Generelle bemærkninger	1
1.1	Tilsagnsproces og regulatorisk strategi	2
2	Ændringer i afgørelser	3
3	Analyse og SMP-udpegning	4
3.1	Forhåndsregulering	4
3.1.1	Trekriterietest	5
3.1.2	Tilsagn afgivet i forbindelse med fusionsafgørelse	7
3.2	Datagrundlag for markedsundersøgelserne	8
3.3	Netåbning og kommercielle aftaler	9
3.4	Delmarked Østjylland	9
3.5	Tilstedeværelse af coax-net	10
3.5.1	SMP-udpegning på delmarked Trekantområdet	10
3.6	SMP-udpegning af mindre selskaber	11
3.6.1	Proportionalitet i forhold til netadgangsforpligtelsen over for SEF Fiber	12
3.7	Telelovens formålsbestemmelse	12
3.8	Konsekvenser af regulering for nef Fiber	14
3.9	AURAs selskabsstruktur	14
3.10	Navngivning af delmarkeder	15
4	Netadgang	15
4.1	Fiberopsamling POI2 versus POI3	15
4.2	TDC coax lag 2-adgang	16
4.3	H1- og H2-produkter	17
4.4	TV/IP multicast	17
4.5	Krav til opsamlingspunkt (POI) for BSA-produkter i netadgangsforpligtelse	18
4.6	Samhusning	19
4.6.1	Samhusning ved BSA-adgang	19
4.6.2	Samhusning ved rå fiber adgang	20
4.7	Principper for udfasning og migrering	20
4.8	Rå fiber	21
4.9	Norlys' coax-net	22
4.9.1	Særligt vedrørende migrering fra coax- til fibernet	24
4.9.2	Særligt vedrørende foreningsejede coax-net	25

4.10	Stikledning	26
4.10.1	Stikledning og definition af "salgbare adresser"	26
4.10.2	Proportionalitet i stikledningsforpligtelse	27
4.11	Behandling af anmodning om netadgang	27
4.12	Købsforpligtelse og sikkerhedsstillelse for adgang til nef Fibers net	27
4.13	Implementering	29
4.14	Manglende kompensationsordning i EWII's tilsagn	29
4.15	Minimumskøb	30
4.16	Rimelige migreringsvilkår i TDC's tilsagn	30
4.17	SLA og KPI	31
4.18	Anvendelse af engrosplatform i relation til netadgang	31
5	Priser	32
5.1	Specifikke forhold vedrørende LRAIC-modellen	32
5.1.1	Ingen høring over Fibias LRAIC-model	32
5.1.2	Effektivitetsjustering og POI3-transportomkostninger	32
5.1.3	LRAIC-beregning ikke pålidelig	33
5.2	Tilsagn	33
5.2.1	Maksimalprisniveau	33
5.2.2	Udmøntning af maksimalpriser	36
5.2.3	Øvrige forhold vedrørende maksimalpriser	37
5.2.4	Startniveau for faktiske priser (overgangsordning til pris i tilsagn)	38
5.2.5	Grænse for årlig stigning i faktiske priser	39
5.2.6	Ønske om ændring af TDC's eget tilsagn	41
5.2.7	Tilsyn med tilsagnspriser	42
5.3	Effektanalyse	42
5.4	Om valg af rimelige priser	42
5.4.1	Ligebehandling og rimelige priser	43
5.4.2	Rimelige priser og priskontrol	43
5.4.3	AURA og priskontrol	44
5.4.4	AURA og LRAIC	44
6	Prisklemme	45
6.1	Manglende prisklemmeforpligtelse for vertikalt integrerede selskaber	45
6.2	Tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer	45

6.2.1	Værn mod prisklemmer	45
6.2.2	Elementer der ikke indgår i værn mod prisklemmer	46
6.3	Korrektion af tilsagnsafgørelse	47
7	Ikke-diskrimination	47
7.1	Om betryggelse af ikke-diskrimination	47
7.1.1	Begrebet "tilsvarende forhold"	48
7.1.2	Udbud af ydelser og formidling af oplysninger	48
7.1.3	Volumenrabatter	49
7.2	Aftaler om bredbåndsudbyderskifte (SBBU)	50
8	Transparens	50
8.1	Tilgængeliggørelse af non-standardaftaler og -vilkår	50
8.2	Varsling af væsentlige ændringer og nye ydelser	52
8.3	Whitelist	53
9	Tilsagn på lavkapacitetsmarkedet	54
9.1	Nedlukning af kobberplatformen	54
9.2	Migrering	55
9.3	Udvikling af kobber-VULA	56
9.4	Prisniveau på kobber	56
10	Øvrige forhold	57
10.1	Rette adressat	57
10.2	Implementeringsfrist for Norlys' tilsagn	58
10.3	Overgangsordning for TDC, hvor selskabet ikke længere har SMP	58
10.4	Tilsagnsperiodens udgangspunkt	59
10.5	EWII's tilsagnsperiode	60
10.6	OpenNet som adgang til Norlys' net	60

1 Generelle bemærkninger

Telebranchens tilbagemeldinger på Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021 over udkast til markeds- og tilsagnsafgørelser er meget forskelligartede. Mens en række selskaber af forskellige årsager mener, at reguleringen er for vidtgående og rigid, finder andre aktører, af andre årsager, at reguleringen er for lempelig og fleksibel.

Erhvervsstyrelsen vurderer, at den store variation i høringssvarene skyldes, at der er tale om en række markedsaktører af forskellig størrelse og med forskellige roller og interesser på bredbåndsmarkedet.

Formålet med forhåndsregulering af bredbåndsmarkedet er, at reguleringen skal løse konkurrenceproblemerne på bredbåndsmarkedet til gavn for forbrugerne og samtidig ikke være for vidtgående, så reguleringen risikerer at medføre en negativ indvirkning på potentielt positive markedsdynamikker på bredbåndsmarkedet samt på udrulningen af højhastighedsbredbånd i Danmark.

Erhvervsstyrelsen har derfor i forbindelse med vurderingen af behovet for regulering samt i afgørelsernes pålagte forpligtelser og bindende tilsagn balanceret hensynet til på den ene side netejerne, som skal have incitament til at drive og fortsætte udrulningen af infrastruktur i Danmark, og på den anden side tjenesteudbydere, som skal have adgang til bredbåndsinfrastrukturen på bæredygtige vilkår, for på den måde at kunne bidrage til bæredygtig og effektiv konkurrence på detailmarkedet.

Styrelsen har i afgørelserne foretaget en proportionalitetsvurdering eksempelvis ved at inddrage selskabernes og markedernes størrelse. Det er styrelsens endelige vurdering, at reguleringen løser de konstaterede konkurrenceproblemer på de geografiske delmarkeder og samtidig er proportional over for de regulerede selskaber, dvs. reguleringen ikke er for vidtgående.

Erhvervsstyrelsen ser positivt på de begyndende markedsdynamikker, der på nuværende tidspunkt ses på flere delmarkeder, og anerkender, at disse dynamikker potentielt set kan få en positiv påvirkning af konkurrenceforholdene på sigt. Styrelsen anerkender også, at selskaberne på markedet kan finde mere innovative og fleksible løsninger på de konstaterede konkurrenceproblemer end traditionel regulering. Styrelsen ser derfor generelt positivt på, at en række SMP-udpegede selskaber har afgivet tilsagn som alternativ til den traditionelle forpligtelsesregulering.

Da tilsagn er det enkelte selskabs eget forslag til at løse konkurrenceproblemet på det konkrete geografiske delmarked(er), vil det naturligt lede til forskelle i tilsagn mellem selskaberne. Erhvervsstyrelsen har dog for alle tilsagnene vurderet at tilsagnene sikrer en åben engrosadgang for alle, at adgangen stilles rettidigt til rådighed på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser, samt at tilsagnene i deres helhed er tilstrækkelige til at understøtte bæredygtig konkurrence på detailmarkedet.

Erhvervsstyrelsen vil løbende føre tilsyn med reguleringen og vil gribe ind, hvis det viser sig, at selskaberne ikke overholder reguleringen, herunder handler i strid med de bindende tilsagn. Styrelsen følger desuden løbende udviklingen på bredbåndsmarkedet og skal senest inden for fem år foretage en ny markedsundersøgelse – tidligere hvis der sker væsentlige ændringer i markedsforholdene. Selskabernes adfærd på bredbåndsmarkedet de kommende år vil i den forbindelse indgå i styrelsens fremadrettede vurdering af

konkurrenceforholdene. En adfærd, der understøtter konkurrencen ved at gå videre, end hvad reguleringen tilsiger, kan lede til mere fleksible rammer på sigt, da en sådan adfærd vil indikere, at reguleringen eller dele af reguleringen ikke længere er nødvendig. Omvendt vil en adfærd, der på en konkurrenceforvridende måde udnytter den fleksibilitet, der er givet, indikere, at der er behov for en strammere regulering.

1.1 Tilsagnsproces og regulatorisk strategi

TDC NET forholder sig kritisk til Erhvervsstyrelsens tilsagnsproces, processtyring og regulatoriske strategi og fremfører i den sammenhæng en række punkter, der ifølge selskabet ikke er håndteret tilfredsstillende. Det er således bl.a. TDC NETs opfattelse, at styrelsen har manglet en regulatorisk strategi og vision, at styrelsen ikke har været nytænkende i forhold til metodevalg og forpligtelser, at der har været manglende klarhed over, hvad styrelsen vil anse for at være et tilstrækkeligt tilsagn, samt at der har været usikkerhed om styrelsens ligebehandling af tilsagnsselskaberne.

Også Norlys forholder sig kritisk til Erhvervsstyrelsens tilsagnsproces, som ifølge selskabet har savnet fleksibilitet og råderum. Norlys anfører endvidere, at styrelsen ikke har fulgt den kronologi for markedsundersøgelser, der følger af teleloven (og teledirektivet), og at det har været uhensigtsmæssigt, at tilsagnsprocessen har kørt samtidig med Erhvervsstyrelsens færdiggørelse af markedsanalyse og SMP-udpegninger.

Afgivelse af tilsagn til Erhvervsstyrelsen er som bekendt en ny (frivillig) mulighed for en udbyder med stærk markedsposition (SMP), som udgør et alternativ til den traditionelle forpligtelsesregulering gennem markedsafgørelser.

Erhvervsstyrelsen er enig i, at afgivelse af tilsagn indebærer en større fleksibilitet og mulighed for indflydelse for SMP-udbyderen i forhold til de betingelser og vilkår, der skal gælde for udbyderens forretning. Det følger af bemærkningerne til teleloven.

Samtidig skal et tilsagn, afgivet af en SMP-udbyder, også vurderes op imod at kunne håndtere og løse de ved markedsanalysen konstaterede konkurrenceproblemer. Et tilsagn skal i henhold til teleloven sikre holdbare og bæredygtige konkurrencevilkår bl.a. gennem sikkerhed for rettidig adgang for alle markedsdeltagere på "*fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser*". Der skal således foretages en vurdering op imod de konstaterede konkurrenceproblemer, på samme måde som det sker, når der pålægges forpligtelser i en markedsafgørelse, og styrelsen skal ved såvel tilsagn som forpligtelser foretage en vurdering op imod, hvordan en udbyder ville agere i et konkurrenceudsat marked.

Tilsagnsvejen indebærer ikke nødvendigvis lempelse i form af lempeligere krav til en SMP-udbyders adfærd. Tilsagnsvejen indebærer, at der ikke pålægges forpligtelser udformet og fastsat af styrelsen, men at SMP-udbyderen derimod selv gennem konkrete løsningsforanstaltninger kan give tilsagn om, hvordan de konstaterede konkurrenceproblemer på delmarkedet afhjælpes.

Erhvervsstyrelsens rolle i tilsagnsprocessen er og har været at guide og indgå i dialog med interesserede selskaber med henblik på i første omgang at kunne bidrage til, at det enkelte selskab afgiver et tilsagn, der er egnet til at gå i en markedstest i henhold til telelovens bestemmelser. For at et tilsagn kan sendes i markedstest, skal styrelsen vurdere, at tilsagnet ikke er "*klart utilstrækkeligt*" til at være genstand for en branchehøring.

Erhvervsstyrelsen afholdt allerede i starten af februar 2020 en workshop for potentielle SMP-selskaber med henblik på at orientere om muligheden i det nye teledirektiv for at afgive tilsagn, herunder at oplyse selskaberne om det nærmere indhold af direktivbestemmelserne vedrørende tilsagn samt om hovedkriterierne for et tilsagns form, indhold og omfang. Styrelsen tilbød i den forbindelse interesserede selskaber at gå i videre tilsagnsdialog. Efterfølgende har styrelsen holdt en lang række møder med hvert af de fire selskaber, der var interesserede i at afgive tilsagn.

Tilsagnsprocessen har været lang, men Erhvervsstyrelsen bemærker hertil, at tilsagn som alternativ til traditionelle markedsafgørelser med forpligtelser udgør en ny regulatorisk mulighed, der har baseret sig på den reviderede telelov⁵. Processen med tilsagn har derfor også betydet et øget behov for inddragelse og dialog med såvel SMP-selskaber som tjenesteudbydere. Den inddragelse og dialog har styrelsen ikke blot fundet vigtig og afgørende i processen; den følger også som et krav i teleloven.

For så vidt angår Norlys' bemærkninger om Erhvervsstyrelsens kronologi for markedsundersøgelser i relation til tilsagnsproces, skal styrelsen bemærke, at den kronologi for markedsundersøgelser, som styrelsen har fulgt, er en kronologi, som styrelsen har fulgt i mange år, og som ifølge styrelsen ikke er uforenelig med det forhold, at der har kørt en tilsagnsproces. Den er hverken i strid med teleloven, teledirektivet eller med høringsbekendtgørelsen⁶. Styrelsen bemærker, at det i øvrigt er en kronologi for markedsundersøgelser, som følges af mange andre af EU's medlemsstater.

Som bekendt åbnede Erhvervsstyrelsen mulighed for at afgive og behandle tilsagn for selskaber, der potentielt ville blive udpeget som udbydere med SMP, forud for styrelsens egentlige og formelle SMP-udpegning. Det var et tilbud til udbyderne. Styrelsen fastsatte og meddelte i den forbindelse en tilsagnsproces med nogle tidsfrister, som under hensyntagen til telelovens forskrifter om bl.a. afholdelse af markedstest havde til formål at sikre, at styrelsen ville kunne nå at behandle et tilsagn og gøre det bindende ved afgørelse som alternativ til en markedsafgørelse med forpligtelser.

2 Ændringer i afgørelser

Erhvervsstyrelsen har på baggrund af høringen af 2. juli 2021 over afgørelsesudkastene foretaget en række ændringer. Styrelsen har i det nedenstående oplistet og beskrevet disse ændringer samt henvist til, hvor i høringsnotatet begrundelserne for ændringerne fremgår. Erhvervsstyrelsen har foretaget følgende ændringer:

- Beløbet, nef Fiber kan kræve første eksterne tjenesteudbyder aftager og stiller sikkerhed for, er hævet, jf. afsnit 4.12.
- Erhvervsstyrelsen fastholder proportionaliteten i at pålægge AURA en LRAIC priskontrol-forpligtelse, men vil dog til forpligtelsen knytte en overgangsperiode på 12 måneder, i hvilken krav om rimelige priser vil finde anvendelse, jf. afsnit 5.4.4.

---

⁵ Lovbekendtgørelse nr. 128 af 7. februar 2014 med senere ændringer, jf. lov nr. 1833 af 8. december 2020, der implementerer dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2018/1972/EU af 11. december 2018 om oprettelse af en europæisk kodeks for elektronisk kommunikation (omarbejdning), i den danske telelov.

⁶ Jf. Bekendtgørelse om høringsprocedurer i forbindelse med markedsundersøgelser på markedet for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (BEK nr. 399 af 02/05/2011).

- For i højere grad at afspejle forskellene i netopbygningen hos de forskellige SMP-udbydere har Erhvervsstyrelsen tilpasset specificeringen af opsamlingspunkter i netadgangsforpligtelsen i afgørelserne over for de selskaber, der tilbyder fiber BSA-produkter (AURA, Bornfiber, MES, Nord Energi, RAH Fiberbredbånd, SEF Fiber og Thy-Mors Energi), jf. afsnit 5.5. Erhvervsstyrelsen havde i høringen specifikt bedt branchen kommentere på, hvorvidt kravene til opsamlingspunkter i afgørelsesudkastene var dækkende.
- I de samme syv afgørelser er kravene til samhusning justeret, jf. afsnit 4.6.1. Erhvervsstyrelsen havde i høringen specifikt bedt branchen kommentere på, hvorvidt styrelsens vurdering af behovet for samhusning i forbindelse med opsamling af et BSA-produkt.

Foruden de ændringer, der er foretaget på baggrund af høringssvarene, har Erhvervsstyrelsen lavet en række tilpasninger i afgørelserne, der alene kan ses som tekstforbedringer med henblik på at øge forståeligheden og som ikke udgør substantielle ændringer. Erhvervsstyrelsen har herunder valgt at erstatte afsnittene vedrørende markedssituationen i alle markedsafgørelser med afsnittene om SMP-vurdering fra markedsanalysen, da SMP-vurderingsafsnittene afspejler de aktuelle konkurrenceforhold på delmarkederne, jf. afsnit 3.3.

I forhold til de netejere, der har afgivet tilsagn (EWII, Fibia, Norlys og TDC) har styrelsen vurderet, at høringssvarene ikke har givet anledning til, at der har skulle foretages ændringer i de respektive selskabers tilsagn. Dette skal ses i lyset af, at tilsagnene allerede har været genstand for en markedstest, der i princippet har samme formål som en høring.

Erhvervsstyrelsen har således foretaget en række ændringer i forhold til de fire tilbud om tilsagn, der blev sendt i en markedstest fra den 21. januar 2021 til 25. februar 2021. Styrelsen modtog i markedstesten bemærkninger fra 10 respondenter, hvorefter tilsagnsgiverne fik mulighed for at kommentere på bemærkningerne.

Tilsagnsgiverne foretog på baggrund af de indkomne høringssvar en række ændringer i de fire tilbud om tilsagn, der har været i markedstest. Der blev således foretaget væsentlige justeringer og tilpasninger i forhold til tilsagn om netadgang, tilsagn om priser (herunder prisklemmetilsagn), tilsagn om ikke-diskrimination og tilsagn om transparens.

3 Analyse og SMP-udpegning

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til Erhvervsstyrelsens markedsanalyse og SMP-udpegning for marked 3HC som omfattet af styrelsens høring af 2. juli 2021.

3.1 Forhåndsregulering

Norlys har med henvisning til teledirektivet og EU-Kommissionens henstilling fra 2020 anført, at forhåndsregulering kun kan og skal anvendes, hvor det er absolut nødvendigt. Norlys henviser i denne sammenhæng til, at Erhvervsstyrelsen med de påtænkte SMP-udpegninger og den heraf følgende regulering i betydelig grad udvider forhåndsreguleringen på bredbåndsmarkedet.

Erhvervsstyrelsen bemærker indledningsvist, at Norlys har anført samme anbringende vedrørende forhåndsregulering i forbindelse med styrelsens høring over udkast til markedsanalyse af 2. juli 2020. Styrelsen henviser

derfor til styrelsens høringsnotat af 4. december 2020, afsnit 2.1⁷, hvor Norlys' anbringende vedrørende forhåndsregulering også er adresseret.

Det er således fortsat Erhvervsstyrelsens vurdering, at de påtænkte SMP-udpegninger og den heraf følgende regulering er nødvendig, og reguleringen er derfor ikke i strid med teledirektivets målsætning. I EU-Kommissionens 2020-henstilling om relevante markeder er engrosmarkedet for bredbånd ét af de to tilbageværende markeder, som EU-Kommissionen fastlægger som udgangspunkt for de nationale telemyndigheders vurdering af, hvilke områder der skal være genstand for sektorspecifik konkurrenceregulering. Kommissionen lægger i 2020-henstillingen op til, at det i mange tilfælde kan være korrekt og nødvendigt at foretage en geografisk opdeling af markedet. Erhvervsstyrelsens opdeling i geografiske delmarkeder kan således ikke ses som et udtryk for øget regulering.

3.1.1 Trekriterietest

Norlys har anført, at Erhvervsstyrelsen ikke inddrager kommercielle aftaler i vurderingen af det andet kriterie i trekriterietesten vedrørende centralt opsamlede engrosprodukter, og at styrelsens vurdering af det tredje kriterie ikke er nærmere begrundet.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at EU-Kommissionens henstilling om relevante markeder er udarbejdet i et tvær-europæisk perspektiv. Det betyder, at Kommissionens henstilling om relevante markeder dækker over de generelle markedsforhold i alle europæiske lande. Der kan derfor godt være konkrete landespecifikke markedsforhold, som medfører, at markedssituationen på et givet marked er væsentligt anderledes end i de øvrige europæiske lande, hvorfor der er mulighed for at foretage en trekriterietest i henhold til Kommissionens henstilling og på den baggrund vurdere, om markedsforholdene giver anledning til ex ante regulering af det specifikke marked.

EU-Kommissionens overordnede argument for at have udeladt engrosmarkedet for central netadgang på et fast sted for så vidt angår masseforhandlede produkter (marked 3b/2014) i 2020-henstillingen er, at tjenesteudbydere bevæger sig op ad investeringsstigen, og at centralt opsamlede engrosprodukter dermed mister relevans til fordel for lokalt opsamlede engrosprodukter. Kommissionen fremhæver i denne sammenhæng, at markedet, set i Kommissionens generelle perspektiv, tenderer mod effektiv konkurrence, idet øvrige konkurrenter og infrastrukturer baseret på lokal opsamling potentielt kan begrænse det (tidligere) monopolselskab i at udøve konkurrencebegrænsende adfærd i forhold til udbuddet af centralt opsamlede adgangsprodukter. EU-Kommissionen anerkender imidlertid også, på baggrund af de faktiske forhold i Europa, at der vil være nationale markeder for centralt opsamlede produkter, som endnu ikke i tilstrækkelig grad tenderer mod effektiv konkurrence. I disse tilfælde kan der være behov for ex ante regulering, forudsat at trekriterietesten er opfyldt⁸.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at dette ikke er tilfældet i Danmark, dels fordi den overvejende efterspørgsel fra tjenesteudbydere vedrører centralt opsamlede engrosprodukter, mens en lang række netejere ligeledes ønsker at udbyde denne netadgang frem for en lokal, fysisk netadgang, og dels fordi udrulningen af højkapacitetsinfrastruktur ikke alene er foretaget af det forhenværende monopolselskab, men af en række andre

⁷ https://erhvervsstyrelsen.dk/sites/default/files/2021-01/H%C3%B8ringsnotat_Marked%203HC.pdf

⁸ EU-Kommissionen: Explanatory note to Commission Recommendation on relevant product and service markets, s. 56.

selskaber i regionale områder. Dette er væsentlige forhold, som skal tages i betragtning i både vurderingen af første og andet kriterie i trekriterietesten for centralt opsamlede produkter.

Andet kriterie – markedets dynamik

Erhvervsstyrelsen er enig med Norlys i, at selskabernes netåbning og de heraf følgende kommercielle aftaler ikke fremgår eksplicit af vurderingen af andet kriterie, men styrelsen vurderer, fortsat at det andet kriterie er opfyldt. Det skyldes først og fremmest de markedsstrukturer, som Erhvervsstyrelsen observerer på det danske marked for højkapacitetsbredbånd, jf. afsnit 4.5 i analysen.

Erhvervsstyrelsen har foretaget en analyse af konkurrenceforholdene på detailmarkedet for højkapacitetsbredbånd. Betragtes konkurrencen på nationalt plan, kan konkurrenceforholdene give et indtryk af, at der er konkurrence mellem flere store selskaber på detailmarkedet, men som Erhvervsstyrelsens analyse også viser, er der ikke tale om reel, bæredygtig konkurrence, men selskaber, der har en betydelig tilstedeværelse på hver sit regionale delmarked, og som fortsat vil have det på sigt.

I analyserne af delmarkederne er der i høj grad fundet ensartede konkurrenceforhold på detail- og engrosniveau. Det skyldes, at der kun i meget begrænset omfang er eksternt tjenesteudbud på de fleste højkapacitetsinfrastrukturer, og at engrosafsætningen derfor langt overvejende sker til egen detailforretning. Erhvervsstyrelsen har en forventning om, at den eksterne engrosafsætning vil stige de kommende år som resultat af, at selskaberne har åbnet deres fibernet. Det er dog styrelsens erfaring, at det er svært for tjenesteudbydere at konkurrere med de allerede etablerede og vertikalt integrerede selskaber på bredbåndsmarkedet, og det er derfor ikke styrelsens forventning, at de eksterne tjenesteudbydere vil kunne opnå en markedsposition, hvor der vil være tale om reel konkurrence ved fravær af regulering. Det skyldes, at tjenesteudbydere skal konkurrere med selskaber, som allerede afsætter bredbåndsprодукter til størstedelen af detailkunderne på markedet, og at de kommercielle aftaler ikke sikrer fx ikke-diskrimination, transparens, værn mod prisklemmer m.m.

Erhvervsstyrelsen har desuden noteret, at åbningen af fibernet, herunder særligt timingen heraf, i høj grad har været sammenfaldende med Erhvervsstyrelsens tilkendegivelser om, at der fremadrettet vil kunne ske en ændring af den regulatoriske udmøntning af telelovens konkurrencebestemmelser i forhold til bredbåndsmarkedet. Styrelsen noterer i denne sammenhæng, at størstedelen af de aftaler, der er indgået mellem netejere og tjenesteudbydere, er indgået inden for det seneste halvandet år, og at aftalerne derfor er indgået sideløbende med, at styrelsen har gennemført sin markedsundersøgelse, samt forarbejdet hertil. Netejernernes ageren gennem processen giver ikke styrelsen anledning til at konkludere, at selskaberne fremadrettet vil agere, som hvis de var konkurrenceudsatte på engrosmarkedet.

Det er Erhvervsstyrelsens forståelse, at når EU-Kommissionen foreslår, at der skal tages hensyn til kommercielle aftaler, så henviser Kommissionen til *frivillige* aftaler, dvs. engrosåbninger, der alene udspringer af kommercielle, forretningsmæssige overvejelser, og således ikke engrosåbninger, der til dels er foretaget med henblik på at undgå regulering.

Det er fortsat Erhvervsstyrelsens samlede vurdering, at der ikke er tydelige beviser for, at markedsdynamikken på højkapacitetsmarkedet for bredbånd fremadrettet skaber vilkår for reel, bæredygtig konkurrence uden forhåndsregulering.

Tredje kriterie – konkurrencerettens tilstrækkelighed

Norlys har i sit høringssvar anført, at Erhvervsstyrelsen ikke begrundet vurderingen af tredje kriterie i trekriteritesten for centralt opsamlede engrosprodukter, idet styrelsen alene henviser til begrundelserne for det første og andet kriterie.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at tredje kriterie ikke kan vurderes uafhængigt af de øvrige to kriterier i trekriteritesten, da konkurrencerettens tilstrækkelighed i sagens natur skal tage udgangspunkt i det marked, som testes. Det er derfor væsentligt at tage i betragtning, at centralt opsamlede engrosprodukter er de mest anvendte produkter på engrosmarkedet for bredbånd i Danmark, og at bæredygtig konkurrence på bredbåndsmarkedet alene kan underbygges gennem en adgangsforpligtelse. Telelovens bestemmelser giver styrelsen mulighed for at pålægge selskaber med en stærk markedsposition en forpligtelse om at åbne deres net for eksterne tjenesteudbydere på ikke-diskriminerende vilkår. En sådan bestemmelse er ikke en del af den generelle konkurrenceregulering.

3.1.2 Tilsagn afgivet i forbindelse med fusionsafgørelse

Norlys bemærker, at Erhvervsstyrelsen hverken i markedsanalysen, udkast til markedsafgørelse eller udkast til tilsagnsafgørelse tager konkret stilling til Norlys' tilsagn afgivet i forbindelse med fusionsafgørelsen fra Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

Tilsagn afgivet i forbindelse med en fusionsanmodning har til formål at afhjælpe de eventuelle skadelige virkninger, som fusionen måtte påføre konkurrencen for det pågældende marked. Fusionstilsagn som led i en afhjælpning af skadelige virkninger ved en fusion afgives derudover i henhold til de omstændigheder, der måtte være på det pågældende tidspunkt og dermed alene ud fra et øjeblikksbillede.

Formålet med Erhvervsstyrelsens sektorspecifikke regulering er ifølge telelovens § 1 at fremme et velfungerende og innovationspræget marked. For at sikre vedvarende og velfungerende konkurrenceforhold foretager Erhvervsstyrelsen med regelmæssige mellemrum en strukturel analyse af såvel historiske som aktuelle forhold samt en analyse af styrelsens forventning i forhold til den fremtidige udvikling på markedet. Styrelsen foretager i den forbindelse en analyse af, hvorvidt regulering vil være nødvendig for at afhjælpe eventuelle konstaterede konkurrenceproblemer.

Formålene med henholdsvis fusionstilsagn og Erhvervsstyrelsens sektorspecifikke regulering er således forskellige. Fusionstilsagn kan således godt være tilstrækkelige til at afhjælpe de skadelige virkninger af en fusion, uden at have det fremadrettede perspektiv, som Erhvervsstyrelsen anlægger. Ligeledes går de tilsagn, som Norlys har afgivet til Erhvervsstyrelsen, og som styrelsen har vurderet tilstrækkelige til at løse de konstaterede konkurrenceproblemer på markedet, også længere på en række punkter end tilsagnene i forbindelse med Norlys' fusion. Eksempelvis omfatter tilsagnene i forbindelse med fusionsafgørelsen kun den fiberinfrastruktur, der var udrullet på tidspunktet for fusionsafgørelsen.

Ligeledes vurderer Erhvervsstyrelsen, at det sektorspecifikke setup er nødvendigt, da den generelle konkurrenceret ikke er tilstrækkelig til at foretage de fornødne og muligt kontinuerlige foranstaltninger til at adressere de fortsatte konkurrenceproblemer, som karakteriserer bredbåndsmarkedet på delmarked Midt- og Syddjylland og andre delmarkeder.

Det er derfor fortsat Erhvervsstyrelsens vurdering, også i henhold til afsnit 3.1.1., at den sektorspecifikke regulering, og de af Norlys afgivne tilsagn til Erhvervsstyrelsen, er både nødvendige og proportionale med henblik på at afhjælpe de konstaterede markedsfejl, der følger af Norlys' markedsmagt og selskabets deraf følgende mulighed for at agere uafhængigt af markedet.

3.2 Datagrundlag for markedsundersøgelserne

Norlys bemærker, at Erhvervsstyrelsens markedsanalyse og markedsafgørelse er baseret på oplysninger, der på tidspunktet for endelig afgørelse vil være 1,5-2 år gamle. Norlys anfører, at oplysningerne, som markedsanalysen baseres på, ikke er repræsentative for den udvikling, der er sket siden, og at styrelsen er forpligtet til at oplyse sagen, herunder sikre, at de oplysninger, sagen beror på, er aktuelle.

Erhvervsstyrelsens markedsundersøgelse beror på analyser over en flerårig periode, hvor den mulige udvikling som følge af den konstaterede udvikling i konkurrencesituationen vurderes. Det er Erhvervsstyrelsens opgave at vurdere, hvorvidt den konstaterede markedsudvikling foranlediger, at et eller flere selskaber har opnået eller opnår en så stærk markedsposition, at vedvarende og bæredygtige konkurrenceforhold ikke kan materialisere sig.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at de SMP-udpegede selskaber i høj grad har cementeret deres stærke markedsposition yderligere i den periode, som Norlys efterlyser data for. I denne periode har der været en pandemi, hvor markedsudviklingen i en afgrænset periode har været mere markant end hidtil. Udviklingen har dog været i tråd med og i forlængelse af de konklusioner, Erhvervsstyrelsen har draget i markedsundersøgelsen. Der ses en fortsat udrulning af højkapacitetsinfrastruktur (fibernet) og højere optag af højkapacitetsbredbånd, og dermed højere engrosmarkedsandele for de selskaber, som er SMP-udpegede, da disse står for størstedelen af højkapacitetsinfrastrukturen i de geografiske delmarkeder. Dette er også i overensstemmelse med de udmeldinger, som selskaberne selv har præsenteret i medier såvel som i pressemeddelelser og årsrapporter.

Det er ikke Erhvervsstyrelsens vurdering, at omstændighederne med Covid-19 har forandret markedsudviklingen. Det har for en afgrænset periode accelereret den allerede konstaterede udvikling. Tværtimod er det samlet set styrelsens vurdering, at den fremtidige udvikling i høj grad vil fortsætte i forlængelse af den udvikling, styrelsen har præsenteret i markedsundersøgelsen.

Norlys anfører, at Erhvervsstyrelsen har undervurderet den faktiske udvikling i antallet af slutkunder hos andre tjenesteudbydere på Norlys' fibernet for perioden 2. halvår 2020 til 1. halvår 2021.

Erhvervsstyrelsens markedsundersøgelser tager udgangspunkt i EU-kommissionens henstilling om relevante markeder¹ og gennemføres efter de retningslinjer, som Kommissionen har opstillet i SMP-guidelines¹. Sigtet med forhåndsregulering på teleområdet er i sidste instans at sikre reel konkurrence på detailmarkedet på et varigt grundlag.

Markedsforholdene på detailniveau kan give oplysninger om engrosmarkedets struktur men er ikke i sig selv afgørende for, om der kan konstateres en stærk markedsposition på engrosniveau, jf. pkt. 21 i SMP-guidelines. Det følger i den forbindelse videre af SMP-guidelines og af flere af Kommissionens afgørelser i henhold til artikel 7 i direktiv 2002/21/EF (15), at det således ej heller er nødvendigt at bevise en individuel eller fælles

SMP-status på detailniveau for at kunne konkludere en individuel eller fælles SMP på det tilknyttede engros-marked. En eller flere enheder kan med andre ord godt have SMP-status på engrosniveau uden at have SMP på det tilhørende detailmarked. Det er fortsat Erhvervsstyrelsens samlede vurdering, at Norlys besidder, og fremadrettet vil besidde, en stærk markedsposition i perioden frem til næste markedsundersøgelse.

Erhvervsstyrelsen er uenige med Norlys i, at Styrelsen undervurderer den faktiske udvikling i antallet af slutkunder hos andre tjenesteudbydere end Norlys selv på selskabets fibernet. Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at det af Norlys fremsendte materiale vedrørende intern/ekstern engrosafsætning i høj grad er forbundet med en enkeltstående begivenhed, og således ikke er et udtryk for en effektiv udvikling.

3.3 Netåbning og kommercielle aftaler

Norlys bemærker, at Erhvervsstyrelsens markedsanalyse er opdateret med en række kommercielle aftaler, men at det ikke er klart, hvordan disse yderligere aftaler har påvirket konklusionen i forhold til Norlys' SMP-udpegning.

Erhvervsstyrelsen er enig med Norlys i, at Norlys' åbning af fibernettet ikke er tilstrækkeligt beskrevet i markedsafgørelsens afsnit 1.3.2 om markedssituationen på delmarkedet. Dette gør sig gældende for alle udkast til markedsafgørelser over for de selskaber, der er udpeget som SMP-udbydere, og som har åbnet deres net. Styrelsen har blandt andet på baggrund af Norlys bemærkning valgt at erstatte afsnittene vedrørende markedssituationen i alle markedsafgørelser med afsnittene om SMP-vurderingen fra markedsanalysen, da SMP-vurderingsafsnittene afspejler de aktuelle konkurrenceforhold på delmarkederne.

Erhvervsstyrelsen er imidlertid ikke enig med Norlys i, at der ikke er taget højde for netåbningen og kommercielle aftaler i forbindelse med styrelsens markedsanalyse, hvor Norlys' netåbning både indgår i selskabsbeskrivelsen af Norlys og i SMP-vurderingen. I SMP-vurderingen tager Erhvervsstyrelsen konkret stilling til Norlys' kommercielle åbning af fibernettet og konkluderer, at de kommercielle åbningstiltag ikke i sig selv er tilstrækkelige til at sikre en velfungerende og lige konkurrence om detailkunderne. Dette er fortsat styrelsens vurdering, jf. også afsnit 3.2 nedenfor.

3.4 Delmarked Østjylland

Antenneforeningen Aarhus (AFAA) har en række anbringender i forhold til markedsforholdene på delmarked Østjylland og samarbejdet med Stofa. AFAA bemærker, at foreningen har indbragt Stofa for voldgiftsretten med henblik på at få afklaret købssummen for fuld overtagelse af ejendomsretten over coax-nettet, som Stofa leverer bredbåndstjenester på til foreningens medlemmer, og som Stofa, jf. aftalekomplekset, er medejer af sammen med foreningen.

Erhvervsstyrelsen har i forlængelse af høringssvaret fra AFAA foretaget yderligere sagsoplysning og hørt relevante parter. Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at der ikke er frembragt oplysninger, der giver anledning til at ændre styrelsens SMP-vurdering for delmarked Østjylland. Det er fortsat Erhvervsstyrelsens vurdering, at styrelsen, grundet usikkerheden om den fremtidige udrulning af infrastruktur og den deraf følgende udvikling

i markedsandele og konkurrencepres, samt den verserende voldgiftssag, ikke med sikkerhed kan konkludere, at noget selskab vil have SMP-status i den kommende femårige periode. Erhvervsstyrelsen vil, som det også fremgår af SMP-vurderingen for delmarked Østjylland, fortsætte med at overvåge delmarkedet for at sikre, at udviklingen med bæredygtig og vedvarende konkurrence fortsætter. Såfremt styrelsen vurderer, at der opstår en konkurrencesituation, hvor et selskab på markedet indtager en stærk markedsposition, vil styrelsen gennemføre en fornyet markedsundersøgelse af delmarkedet inden næste ordinære runde af markedsundersøgelser.

3.5 Tilstedeværelse af coax-net

Telia har anført, at det kun er de 30 pct. af Norlys' coax-net, der ligger på delmarked Midt- og Sydjylland, som Erhvervsstyrelsen har forholdt sig til i forbindelse med Norlys' tilsagn.

Erhvervsstyrelsen skal indledningsvis bemærke, at styrelsen i forbindelse med høringen over udkast til markedsanalysen har forholdt sig til coax-nettenes indflydelse på afgrænsningen af de geografiske delmarkeder, jf. pkt. 6.2 (side 21-22) i høringsnotat til analyseudkast for marked 3HC.

Erhvervsstyrelsen har således vurderet, at det er retvisende at anvende elforsyningsområderne som geografisk enhed til trods for, at enheden i højere grad afspejler strukturen på fibernettene end strukturen på coax-nettene. Erhvervsstyrelsen har i vurderingen lagt vægt på, at fibernet er den mest udbredte infrastruktur og samtidig den infrastruktur, der fortsat i stort omfang udrulles, mens coax-net er en statisk størrelse, som kun sjældent etableres. Erhvervsstyrelsen har således i sin geografiske markedsafgrænsning anlagt et fremadrettet perspektiv i overensstemmelse med kravene herom i teleloven og de bagvedliggende EU-regler på området.

Tilstedeværelsen af coax-net har i forbindelse med den geografiske markedsafgrænsning haft en væsentlig betydning for vurderingen af forskelle i konkurrenceforhold inden for og mellem de enkelte geografiske områder baseret på elforsyningsområderne. I nogle områder har tilstedeværelsen af coax-nettene medført en opdeling eller fortsat adskillelse af geografiske områder, mens coax-nettene i andre tilfælde vurderes at være en del af det samme geografiske område. Erhvervsstyrelsen har foretaget en sådan vurdering for hvert enkelt geografiske område, samtidig med at styrelsen har sikret, at tilsvarende forhold er blevet behandlet på en ensartet måde på tværs af de geografiske områder. Dette er udførligt beskrevet i den geografiske markedsafgrænsning, der fremgår af bilag 1 til markedsafgørelsen.

Erhvervsstyrelsen har på baggrund af den geografiske markedsafgrænsning og den heraf følgende SMP-udpegning på de 21 geografiske delmarkeder ikke fundet grundlag for at pålægge Norlys regulering af selskabets coax-net uden for delmarkedet Midt- og Sydjylland.

3.5.1 SMP-udpegning på delmarked Trekantområdet

EWII har anført, at selskabet er uforstående over for, at Norlys ikke er blevet udpeget som SMP-udbyder på delmarkedet Trekantområdet, da Norlys her har en markedsandel på 33,5 pct., som er centreret omkring store bolig- og antenneforeninger, hvor det kun er Norlys, som har mulighed for at udbyde bredbåndsprodukter.

Erhvervsstyrelsen bemærker indledningsvis, at vurderingen af konkurrenceforholdene på delmarkedet er en samlet vurdering foretaget på baggrund af forskellige faktorer, som er beskrevet i afsnit 5.20 i styrelsens markedsanalyse. Vurderingen tager bl.a. udgangspunkt i SMP-guidelines og markedsudviklingen på delmarkedet Trekantområdet, som er beskrevet i afsnit 5.20.2.

Markedsudviklingsafsnittet for delmarked Trekantområdet viser, at EWII er det største selskab på delmarkedet. EWII ejer i 2020 over 90 pct. af fibernet på delmarkedet, mens TDC og Norlys tilsammen råder over 90 pct. af coax-infrastrukturen. Norlys dækker som enkelt selskab ca. 43 pct. af husstandene på delmarkedet i 2020, mens EWII dækker 75 pct. Der er således væsentlig forskel på selskabernes tilstedeværelse på delmarkedet. Målt på afsætning er EWII også det største tilstedeværende selskab på delmarkedet med en svagt stigende engrosmarkedsandel på 45 pct. i 2020 i forhold til Norlys svagt faldende markedsandel på ca. 34 pct.

Som det fremgår af det ovenstående afsnit, er den geografiske afgrænsning foretaget på baggrund af elforsyningsområder, som i høj grad afspejler dækningen med fibernet og den forventede fremadrettede udrulning af fibernet, mens coax-nettene anses for at være en statisk størrelse, som ikke længere vil blive udbygget. EWII bemærker også selv i sit høringssvar, at coax-nettene muligvis også i fremtiden vil blive ombygget til fibernet.

Erhvervsstyrelsen har derfor ikke en forventning om, at Norlys' markedsandel vil stige, og at Norlys' markedsposition således ikke vil blive styrket fremadrettet. Derimod har EWII efter det oplyste fortsat planer om at rulle fiber ud til alle husstande i området, hvilket vil betyde, at EWII's position på engrosmarkedet vil styrkes, efterhånden som selskabet når ud til alle husstande på delmarkedet.

EWII's høringssvar har ikke givet Erhvervsstyrelsen anledning til at ændre SMP-udpegningen på delmarkedet Trekantområdet.

3.6 SMP-udpegning af mindre selskaber

Nef Fiber, Jysk Energi og Energi Ikast har anført, at det ikke er proportionalt at udpege selskaberne som udbydere med SMP på grund af deres størrelse. Nef Fiber fremhæver desuden, at Erhvervsstyrelsen i beskrivelsen af delmarkedet Nordfyn giver et forkert billede af selskabet, og at styrelsen i forbindelse med SMP-vurderingen ikke følger Kommissionens SMP-guidelines.

Erhvervsstyrelsen bemærker indledningsvis, at styrelsen i forbindelse med høring over udkast til markedsanalyse for marked 3HC har adresseret et lignende anbringende fra Jysk Energi, MES Fibernet og Energi Ikast. Der henvises derfor til høringsnotat til analyseudkast for marked 3HC, afsnit 11.5.

Den geografiske opdeling af bredbåndsmarkedet betyder, at Erhvervsstyrelsen har identificeret 21 delmarkeder af varierende størrelse, hvoraf delmarked Nordfyn sammen med blandt andre delmarked Ikast og delmarked Brande er blandt de mindste delmarkeder, hvorpå der er udpeget selskaber med SMP.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at vurderingen af konkurrenceforholdene på delmarked Nordfyn er en samlet vurdering foretaget på baggrund af forskellige faktorer, som er beskrevet i afsnit 5.12 om delmarked Nordfyn i markedsanalysen for marked 3HC. Erhvervsstyrelsen har i vurderingen af SMP på delmarkedet taget udgangspunkt i SMP-guidelines. Heraf fremgår det bl.a., at de nationale tilsynsmyndigheder i tilfælde af, at et selskab har høj markedsandel, men dog under tærsklen på 50 pct., bør tage udgangspunkt i andre centrale, strukturelle

markedsforhold, når de undersøger spørgsmålet om stærk markedsposition. De bør foretage en grundig, strukturel evaluering af de økonomiske forhold på det pågældende delmarked, før de konkluderer, om der er tale om en stærk markedsposition. Af SMP-guidelines fremgår en ikke udtømmende liste over kriterier, som Erhvervsstyrelsen kan tage udgangspunkt i, når styrelsen foretager en sådan vurdering. I analysens afsnit 5.1.3 fremgår de konkrete kriterier, som styrelsen har lagt til grund for vurderingen af SMP på de 21 geografiske delmarkeder.

Selvom der er tale om relativt små delmarkeder (ca. 15.000-27.500 husstande), besidder selskaberne afgørende kontrol over størstedelen af fiberinfrastrukturen på delmarkederne. Dette betyder i kombination med, at der generelt er høje og varige adgangsbarrierer på engrosmarkederne for højkapacitetsbredbånd, at der ikke er tegn på, at konkurrenceforholdene på delmarkederne på nuværende tidspunkt er på vej i retning af vedvarende og effektiv konkurrence.

Erhvervsstyrelsen bemærker afslutningsvis, at styrelsen ikke er enig med nef Fiber i, at markedsudviklingsafnittet giver et forkert billede af nef Fibers position på delmarkedet Nordfyn. Hensigten med markedsudviklingsafnittene i styrelsens markedsanalyse er at fremstille oplysninger om delmarkederne på det danske bredbåndsmarked for højkapacitetsinfrastruktur på en faktuel og objektiv måde.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at ændre SMP-vurderingerne, proportionalitetsvurderingerne eller de konkrete forpligtelser i afgørelsesudkastene over for de pågældende selskaber.

3.6.1 Proportionalitet i forhold til netadgangsforpligtelsen over for SEF Fiber

SEF Fiber påpeger, at selskabet skal foretage omfattende ombygning af fibernettet for at opfylde netadgangsforpligtelsen.

Erhvervsstyrelsen vurderer, at det, for at imødekomme de konkurrenceproblemer, som styrelsen har konstateret på delmarked Sydfyn, til trods for delmarkedet størrelse, er nødvendigt at sikre en generel adgang til SEF Fibers net. Det er på den baggrund, at SEF Fiber pålægges en netadgangsforpligtelse.

På den dialog, Erhvervsstyrelsen har haft med SEF Fiber, har styrelsen forstået, at selskabet forbereder en åbning af nettet med en BSA-løsning. På den baggrund har styrelsen vurderet, at det vil være mindst indgribende for SEF Fiber, at selskabet pålægges en åbning af nettet med dette engrosprodukt.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at ændre proportionalitetsvurderingen og de konkrete forpligtelser i afgørelsesudkastet over for SEF Fiber.

3.7 Telelovens formålsbestemmelse

Nef Fiber har anført, at Erhvervsstyrelsens markedsafgørelsesudkast er i strid med adskillige af de mål, som er fastsat i den reviderede formålsbestemmelse i telelovens § 1, stk. 2, som bygger på tekstnær implementering af teledirektivets formålsbestemmelser i teledirektivets artikel 3. Dels er målet om at sikre, at udbydere af elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester behandles lige, ikke opfyldt, idet der er store

foreninger, som ikke udpeges som udbydere med SMP, og dels medfører nef Fibers relativt lille størrelse, at nef Fiber ikke er i stand til at opfylde målet om konnektivitet, og samtidig opfylde en forpligtigelse om netadgang.

Erhvervsstyrelsen bemærker indledningsvis, at telelovens formål er at fremme et velfungerende og innovationspræget marked for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester til gavn for forbrugerne. Styrelsen skal endvidere ved varetagelsen af opgaver med udgangspunkt i teleloven blandt andet iagttage en række forhold til gavn for forbrugerne, herunder fremme konnektivitet med og ibrugtagelse af højkapacitetsinfrastruktur i Danmark, jf. telelovens § 1, stk. 2. Det betyder, at Erhvervsstyrelsen i reguleringen af bredbåndsmarkedet for højkapacitetsinfrastruktur skal sikre, at flest mulige forbrugere får adgang til højkapacitetsinfrastruktur, mens styrelsen ligeledes skal sikre vedvarende og bæredygtig konkurrence på detailmarkedet, så forbrugerne får valgfrihed mellem flere forskellige udbydere af bredbåndsprодукter. Det er også denne balance mellem målene i telelovens formålsbestemmelse, som er beskrevet i bemærkningerne til teleloven⁹.

Erhvervsstyrelsen har analyseret højkapacitetsmarkederne for bredbånd på baggrund af alle tilstedeværende udbydere, som ejer højkapacitetsinfrastruktur, herunder også foreninger. På den baggrund har styrelsen vurderet, om der er selskaber med en stærk markedsposition på de 21 delmarkeder.

Erhvervsstyrelsen finder derfor hverken, at vurderingen af markedssituationen eller SMP-udpegningen på delmarkedet Nordfyn, eller de øvrige delmarkeder, er i strid med målet om ligebehandling. Selskabernes tilstedeværelse og markedsposition bliver vurderet på baggrund af den indflydelse, de tilstedeværende selskaber har på konkurrenceforholdene på et givet marked, og ikke på baggrund af det samlede antal forbrugere, selskaberne dækker på nationalt plan. Det skyldes, at Erhvervsstyrelsen har vurderet, at højkapacitetsmarkedet for bredbånd ikke er et nationalt marked, men udgøres af 21 geografiske delmarkeder.

Erhvervsstyrelsen vurderer endvidere ikke, at reguleringen af nef Fiber er i strid med telelovens formålsbestemmelse, da styrelsens udkast til forpligtelser over for nef Fiber ifølge styrelsen ikke udgør en regulering, som er mere vidtgående end hvad konkurrenceproblemerne på delmarkedet tilsiger. Styrelsen har i den forbindelse foretaget en vurdering af, hvad der er proportionalt i forhold til nef Fibers størrelse, og har efter styrelsens vurdering pålagt nef Fiber den mindst indgribende nedadgangsforpligtigelse, jf. også afsnit 3.8 nedenfor.

Dette anbringende i nef Fibers høringssvar har derfor ikke givet anledning til at ændre reguleringen af nef Fiber på delmarkedet Nordfyn. Erhvervsstyrelsen anerkender imidlertid, at en forpligtigelse om netadgang kræver investeringer i nettet på det tidspunkt, en ekstern tjenesteudbyder vælger at indgå aftale med nef Fiber om netadgang. Erhvervsstyrelsen har derfor valgt at justere størrelsen af den sikkerhedsstillelse, som en ekstern tjenesteudbyder skal give ved indgåelse af en aftale om netadgang. Herved vil sikkerhedsstillelsen i højere grad dække den risiko, som nef Fiber pålægges ved at skulle foretage investeringer i forbindelse med aftalen om netadgang, jf. afsnit 4.12 nedenfor.

---

⁹ Forslag til Lov om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om radiofrekvenser og forskellige andre love, side 23.

3.8 Konsekvenser af regulering for nef Fiber

Nef Fiber redegør for en række konsekvenser, som ifølge selskabet vil følge af, at nef Fiber bliver udpeget som SMP-udbyder og pålagt en adgangsregulering, som selskabet finder særdeles omfattende og byrdefuld.

Erhvervsstyrelsen har foretaget en afvejning af, hvilke forpligtigelser, der er proportionale at pålægge nef Fiber, med udgangspunkt i en vurdering af selskabets størrelse i forhold til de konstaterede konkurrenceproblemer på delmarkedet Nordfyn. Det betyder, at styrelsen, jf. udkast til markedsafgørelse over for nef Fonden af 2. juli 2021, har pålagt nef Fiber, som det eneste selskab, en mere lempelig forpligtigelse om *betinget* netadgang, som således først træder i kraft, når en ekstern tjenesteudbyder indgiver en reel anmodning om netadgang. Nef Fiber skal derfor i første omgang alene udarbejde et standardtilbud for at leve op til den netadgangsforpligtigelse, som selskabet pålægges. Erhvervsstyrelsen har således pålagt nef Fiber den mindst muligt indgribende netadgangsforpligtigelse set i forhold til konkurrenceforholdene, hvor der ikke er nogen indikationer på vedvarende og effektiv konkurrence på delmarkedet.

Nef Fiber lægger i sit hørings svar særligt vægt på, at netadgangsforpligtigelsen alene vil have negative konsekvenser for selskabet selv i det tilfælde, hvor åbningen fører til aftaler med eksterne tjenesteudbydere. Det skyldes ifølge nef Fiber, at selskabet økonomisk set ikke kan klare at miste detailkunder til eksterne tjenesteudbydere.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at en række selskaber har tilkendegivet, at de har valgt at åbne deres net for eksterne tjenesteudbydere netop for at øge kundetilslutningen og penetrationen i fibernettene til gavn for både selskaberne selv og for brugerne, som får mulighed for at vælge mellem flere forskellige udbydere, jf. markedsanalysen afsnit 4.3.3. En åbning af fiberinfrastrukturen kan derfor også medføre en bedre business case i forhold til udrulning af fiber, idet det kan være med til at øge optaget og dermed indtægterne i engrosforretningen.

Det er således Erhvervsstyrelsens vurdering, at den pålagte regulering tager højde for nef Fibers relativt lille størrelse samtidig med, at reguleringen giver eksterne tjenesteudbydere mulighed for at indgå aftale med nef Fiber om at udbyde bredbåndsprodukter via nef Fibers fibernet.

Erhvervsstyrelsen anerkender, jf. ovenstående afsnit 3.7 og afsnit 4.12 nedenfor, at en forpligtigelse om netadgang kræver investeringer i nettet på det tidspunkt, hvor en ekstern tjenesteudbyder vælger at indgå aftale med nef Fiber om netadgang. Erhvervsstyrelsen har derfor valgt at justere størrelsen af den sikkerhedsstillelse, som en ekstern tjenesteudbyder skal give ved indgåelse af en aftale om netadgang.

3.9 AURAs selskabsstruktur

AURA har anført, at selskabet efter egen vurdering ikke kan betragtes som et vertikalt integreret selskab. AURA beder derfor Erhvervsstyrelsen redegøre for, hvorledes der er taget højde for AURAs frasalgs af selskabets ejerandel i Waoo og af brandet KAZOOM.

Et selskab kan alene blive betragtet som et rent engrosselskab, jf. teleloven § 47b, stk. 1, hvis selskabet:

- 1) ikke har datterselskaber under koncernen, som har aktiviteter på detailmarkedet,
- 2) ikke gennem sine ejere eller aktionærer, der kan udøve kontrol over virksomheden, er involveret på detailmarkedet, og
- 3) ikke har eksklusivaftale eller en anden aftale, der de facto udgør en eksklusivaftale, med alene et enkelt selskab, der er aktiv på detailmarkedet.

AURA bemærker i sit høringssvar, at AURA stadig besidder kundeejerskab af både Waoo- og KAZOOM-kunder. Det vil derfor først være i det tilfælde, at AURA afhænder kundeejerskabet og således opfylder alle tre kriterier, at selskabet kan betragtes som et rent engrosselskab.

AURAs høringssvar har derfor ikke givet Erhvervsstyrelsen anledning til at ændre analysen i forhold til vurderingen af AURAs selskabsstruktur.

3.10 Navngivning af delmarkeder

Nef Fiber påpeger, med henvisning til Erhvervsstyrelsens navngivning af de geografiske delmarkeder, at selskabet kun opererer på Nordøstfyn og ikke på Nordfyn, samt at det geografiske område Nordfyn retteligt hører til delmarked Fyn.

Erhvervsstyrelsen fremsendte i forbindelse med offentliggørelse af det reviderede udkast til de delmarkeds-specifikke afsnit i markedsanalysen samt høringsnotat til analyseudkast for marked 3HC i december 2020 en liste med forslag til nye navne for delmarkederne. Styrelsen opfordrede i denne sammenhæng selskaberne til at komme med bemærkninger til de foreslåede navne.

Nef Fiber har ikke henvendt sig til Erhvervsstyrelsen i denne sammenhæng, og analysen er siden blevet opdateret med de nye navne.

Erhvervsstyrelsen finder derfor ikke anledning til at ændre navnet på nef Fibers delmarked på nuværende tidspunkt, da navnet ikke har indflydelse på afgrænsningen af det geografiske delmarked. Erhvervsstyrelsen noter sig nef Fibers bemærkning og vil tage den med i det videre arbejde med analyse og monitorering af højkapacitetsmarkedet for bredbånd.

4 Netadgang

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til netadgang i udkast til markedsafgørelser og tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

4.1 Fiberopsamling POI2 versus POI3

Telia påpeger, at Norlys' tilsagn mangler et produkt, hvor trafikken kan samles op ved POI2. Dette produkt skal sikre, at engroskunder ikke betaler for høj transportpris.

Fastspeed, Telenor og Telia finder det konkurrenceforvridende, at engroskunderne for at opnå netadgang hos Fibia skal etablere sig på 50 POI2-lokationer i Fibias net eller betale for ethernet-transport for at få adgang fra POI3-lokationer. En transport, der med forventede stigende trafikmængder, vil fordyre Fibias produkt.

Norlys' tilsagn indeholder ikke et POI2-produkt, Erhvervsstyrelsen har imidlertid fundet Norlys' tilsagn tilstrækkeligt til at imødegå de konstaterede konkurrenceproblemer uden et sådant produkt.

Maksimalprisen for Norlys' POI3-produkt har taget udgangspunkt i styrelsens LRAIC-omkostningsmodel for Norlys, hvilket sikrer mod en høj pris for ethernettransporten frem til POI3.

I forhold til Fibias tilsagn lægger Erhvervsstyrelsen vægt på, at Fibia tilbyder både et POI2- og POI3-netadgangsprodukt, og at der er fastsat priser herfor. I forhold til den mere centrale opsamling i POI3 og indførslen af betaling for ethernet-transport fastlægger Fibias tilsagn endvidere en ramme for prissætningen. Fibia har efter høringsens afslutning udarbejdet en analyse som led i selskabets undersøgelse af om Fibia kan etablere et bedre alternativ for POI2'erne og Ethernet trafikken. Det er styrelsens vurdering, at den løsning Fibia er kommet frem til på baggrund af analysen muliggør opsamling i få punkter i Fibias og til priser, der kan understøtte konkurrencen på markedet.

Endelig bemærker styrelsen, at tilsagnsgiverne ved flere lejligheder har fremført, at det er i deres egen interesse at få mere trafik i højkapacitetsnettene ved at holde priserne lave eller sænke dem. Erhvervsstyrelsen vil i det lys følge prisudviklingen nøje.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til, at der skal ske justeringer i det forelagte tilsagn fra Fibia og Norlys.

4.2 TDC coax lag 2-adgang

Telia finder, at TDC bør give tilsagn om at stille et coax lag 2-produkt til rådighed, idet produktet vil give tjenesteudbyderne større mulighed for at differentiere deres produkter både på privat- og erhvervskundemarkedet.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at TDC tidligere har annonceret, at selskabet vil stille et lag 2-produkt til rådighed.

Det er Erhvervsstyrelsens forståelse, at TDC løbende vil udvikle selskabets produkter på coax, og at der for tiden arbejdes på netop at kunne stille et lag 2-produkt til rådighed. Erhvervsstyrelsen forventer derfor, at et sådant produkt er på vej. TDC skal, når produktet er stillet til rådighed, imødekomme tjenesteudbydernes rimelige anmodninger i forhold til produktet.

Erhvervsstyrelsen finder således ikke, at der er behov for at foretage ændringer i forhold hertil.

4.3 H1- og H2-produkter

Nuuday har anmodet Erhvervsstyrelsen om at sikre, at det af Norlys' tilsagn kommer til at fremgå, at der gives adgang til *"alle masseproducerede standard bredbåndsløsninger (både H1 og H2), uanset om de af-sættes til slutkunder på privatkundemarkedet eller til slutkunder på erhvervskundemarkedet"*.

Erhvervsstyrelsen har noteret bemærkningerne fra Nuuday om, at Norlys' tilsagn ifølge selskabet indeholder en begrænsning om, at netadgang alene omfatter H1-produkter og således i realiteten afskærer adgang til små og mellemstore virksomheder med behov for højere bredbåndshastigheder eller bedre serviceaftaler.

Erhvervsstyrelsen er ikke enig i, at der i Norlys' tilsagn kan læses en begrænsning om, at Norlys alene stiller netadgangsprodukter til rådighed, der anvendes af private slutkunder.

Helt overordnet vil Norlys i henhold til sit tilsagns pkt. 6.1.1. være forpligtet til på rimelige vilkår at tilbyde at indgå aftale om BSA-Adgang til salgbare adresser i selskabets fibernet. BSA-adgangen er i henhold til tilsagnet defineret ved *"adgang via bit stream access til at levere standardprodukter på netejers Fibernet, dvs. elektroniske kommunikationstjenester til slutbrugere (herunder til virksomheders indkøb til medarbejderbredbånd og/eller hjemmearbejdspladser) som er målrettet mod massemarkedet uden individuel tilpasning, og som kan distribueres via en bredbåndsforbindelse, eksempelvis standardiserede bredbåndsprодукter."* [Erhvervsstyrelsens understregning]. Heri indgår ikke en begrænsning i forhold til, at BSA-produktet ikke kan anvendes af små eller mellemstore erhvervsvirksomheder.

Det, at der ikke er en sådan begrænsning, følger tillige af pkt. 4.1 i Norlys' bilag til tilsagn, hvori det bl.a. fremgår, at H1 produktet er *"et fiber access-produkt med standard service, som er rettet mod private og små og mindre erhvervsvirksomheder, og som har visse beskrevne grundegenskaber."* [Erhvervsstyrelsens understregning].

Erhvervsstyrelsen kan bekræfte, at Norlys' tilsagn ikke omfatter såkaldte H2 produkter, da disse ikke er rettet mod privatkundemarkedet (massemarkedet), herunder små og mellemstore virksomheder med en tilsvarende efterspørgsel, men udelukkende udgør fiberforbindelser til større erhverv.

Erhvervsstyrelsen bemærker i den forbindelse, at produkter rettet mod massemarkedet imidlertid også godt kan være forbindelser med en særlig Quality of Service (QoS) i form af fx kvalitet eller hastighed og under alle omstændigheder er produkter indeholdende Service Level Agreements (SLA).

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til, at der skal ske justeringer i det forelagte tilsagn fra Norlys.

4.4 TV/IP multicast

Nuuday har anført, at IP multicast er et kritisk element i leveringen af tv på samme måde, som et Bit Stream Access-produkt er det for bredbånd, og selskabet finder, at der fortsat er behov for, at IP multicast bliver reguleret. Konkret bemærker Nuuday, at multicast ikke er nævnt i EWII's tilsagn.

Udviklingen med faldende efterspørgsel efter pakkeløsninger med bredbånd og tv og den stigende efterspørgsel efter internetbaserede indholdstjenester og streaming af tv har gjort multicast mindre attraktivt end tidligere. Denne udvikling er medvirkende til, at mindre selskaber vil stå stærkere end hidtil, da udbud af on-demand ikke er kendetegnet ved samme stordriftsfordele som udbuddet af fx flow-tv, jf. afsnit 4.4. i markedsanalyse for marked 3HC.

Såfremt en netejer selv udbyder multicast gennem egen detailforretning, skal netejereren tilbyde det til sine engroskunder på lige vilkår med egen detailforretning for at sikre ligebehandling, jf. princippet om ikke-diskrimination.

Erhvervsstyrelsen finder det afgørende for konkurrencen, at tjenesteudbydere på markedet kan konkurrere på lige fod med netejerens egen detailforretning. Derfor er det afgørende, at tjenesteudbyderne har adgang til de samme understøttende funktionaliteter som de selskaber, der selv ejer net – hvad end det gælder fremføring af flow-tv, kvalitet (QoS) eller anden funktionalitet.

Erhvervsstyrelsen er bevidst om, at EWII ikke tilbyder multicast i deres afgivne tilsagn. EWII's engroskunder har dog mulighed for generelt at udbyde tv-tjenester, fx via streaming. EWII anvender ikke selv multicast, og styrelsen har på den baggrund fundet EWII's tilsagn tilstrækkeligt. Som det fremgår af ovenstående, så vil EWII, hvis selskabet vælger at tilbyde multicast gennem egen detailforretning, skulle sikre ligebehandling mellem egen detailforretning og selskabets engroskunder og dermed skulle tilbyde multicast til selskabets engroskunder.

4.5 Krav til opsamlingspunkt (POI) for BSA-produkter i netadgangsforpligtelse

I udkast til markedsafgørelser over for de selskaber, der pålægges en adgang via BSA, har Erhvervsstyrelsen bedt selskaberne forholde sig til specificeringen af trafikopsamlingspunktet som værende: *"[.]nærmeste lag 3-router eller et tilsvarende punkt i nettet. X skal tilbyde adgang til en port i den router, hvor lag 2 forbindes med lag 3, og hvorfra engroskunden selv forestår transporten fra den pågældende lag 3-router til eget net."*

AURA er generelt enig i Erhvervsstyrelsens angivelser af, hvor AURA i sit net vil skulle give mulighed for opsamling af trafik.

Fibia foreslår, at angivelsen af opsamlingspunktet i højere grad tilpasses opbygningen af de konkrete net.

SEF Fiber gør opmærksom på, at SEF Fibers POI-struktur ikke opererer med lag 2 og 3 routere. SEF Fiber bliver udelukkende i stand til at levere adgang via et centralt POI til alle regulerede adresser.

Telenor understreger vigtigheden af, at der er opsamling på et meget begrænset antal opsamlingspunkter (1-2 stk.). Telenor foretrækker opsamling i geografisk nærhed af det pågældende net, da dette ifølge Telenor vil reducere "latency".

SMP-udbyderen skal sikre, at det netadgangsprodukt, der stilles til rådighed, muliggør tilstrækkelig fleksibilitet og frihed for tjenesteudbyderne til selv at sammensætte detailudbuddet. Ligeledes skal udbyderen sikre, at der gives adgang på ikke-diskriminerende vilkår.

Erhvervsstyrelsens hensigt med at specificere opsamlingspunkter er at sikre den mest smidige løsning for såvel tjenesteudbydere som netejere. Det er på baggrund af dialog med OpenNet styrelsens forståelse, at der er bred villighed til at indgå aftaler om, hvor i nettet trafikken opsamles.

Som Erhvervsstyrelsen har forstået det, er de nuværende platformsløsninger, som SMP-udbydere bruger til at give tjenesteudbydere adgang til deres net, ikke umiddelbar årsag til, at der opstår forsinkelser ("latency") i de leverede netadgangsprodukter.

For i højere grad at afspejle forskellene i netopbygningen hos de forskellige SMP-udbydere har Erhvervsstyrelsen tilpasset specificeringen af opsamlingspunkter i netadgangsforpligtelsen i afgørelserne over for de selskaber, der tilbyder fiber BSA-produkter. Opsamlingspunkter specificeres som: *"et eller få centrale punkter for opsamling af trafik, eksempelvis nærmeste lag 3-router"*.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at netejere såvel som engroskunder med de muligheder for opsamling, som netadgangsforpligtelsen specificerer, derved sikres en hensigtsmæssig og fleksibel løsning.

4.6 Samhusning

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende samhusning i udkast til markedsafgørelser som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

4.6.1 Samhusning ved BSA-adgang

I udkast til markedsafgørelser over for de selskaber, der pålægges en adgang via BSA, har Erhvervsstyrelsen bedt selskaberne forholde sig til behovet for samhusning.

Fibia og AURA tilslutter sig Erhvervsstyrelsens vurdering af, at der ikke er behov for samhusning i forbindelse med BSA-engrosprodukter.

SEF Fiber oplyser, at selskabet ikke tilbyder samhusning. Der tilbydes adgang via Norlys' centralt placerede POI'er (points of interconnect), som er neutralt placeret i nettet, hvor tjenesteudbyderen kan vælge en anden operatør til transport.

Modsat anbefaler Telenor, at en eventuel samhusningsforpligtelse formuleres således, "at der er adgang til samhusning i det omfang en opsamling kræver det, hvad enten det er tjenesteudbyderen eller en 3. part der forestår opsamling og videreførsel af trafikken til tjenesteudbyderen".

Erhvervsstyrelsens hensigt med den oprindelige formulering har været ikke at pålægge samhusning, såfremt dette ikke er nødvendigt. På den anden side skal manglende samhusning eller vilkårene for samhusning ikke udgøre en barriere for at få adgang til SMP-udbyderens net. Styrelsen finder, at Telenors forslag til formulering imødekommer denne tilgang.

Erhvervsstyrelsen har derfor fundet anledning til i afgørelsesudkastene over for AURA, Bornfiber, MES, Nord Energi, RAH Fiberbredbånd, SEF Fiber og Thy-Mors Energi at justere kravene til samhusning, således at

samhusning skal tilbydes "i det omfang opsamling kræver det", hvilket vil blive indarbejdet på følgende måde i afgørelsesudkastene (ændring fremhævet):

*"X skal eksempelvis sikre den nødvendige sammenkobling af net med henblik på, at tjenesteudbydere kan opsamle og videretransportere datatrafikken, **herunder samhusning i det omfang opsamling kræver dette**. Det skal desuden være muligt for tjenesteudbydere at vælge en anden operatør til at forestå videretransporten."*

4.6.2 Samhusning ved rå fiber adgang

Nef Fiber påpeger, at det ikke i alle nef Fibers accesshuse er muligt at give adgang til samhusning på grund af manglende plads og accesshusene "beskaffenhed", og derfor vil nef Fiber i disse tilfælde afslå anmodning om adgang, medmindre den adgangssøgende vil afholde omkostningerne til samhusningen.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at nef Fiber med netadgangsforpligtelsen vil blive forpligtet til at tilbyde samhusning.

I forhold til betaling vil nef Fiber kunne kræve betaling inden for de rammer, som vil blive fastlagt ved Erhvervsstyrelsens prisafgørelse over for nef Fiber.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at ændre samhusningsforpligtelsen i afgørelsesudkastet over for nef Fiber.

4.7 Principper for udfasning og migrering

Telia har i relation til EWII's udfasning af eksisterende produkter samt EWII's vurdering af, om selskabet vil tilbyde tjenesteudbyderne migrering til et andet produkt, anført, at beslutningen bør bero på en helhedsvurdering af flere principper fremfor en vurdering af enkeltprincipper. Herudover bemærker Telia, at EWII's beslutning herom bør omfattes af eskalationsprocessen mellem parterne samt kunne indbringes for Erhvervsstyrelsen.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at EWII's tilsagn om ikke-diskrimination er formuleret i tråd med telelovens bestemmelser herom og omfatter tilsagn fra EWII om ikke at diskriminere mellem eksterne engroskunder (tjenesteudbydere) og EWII's egen detailforretning. Det betyder, at EWII's vurdering skal ske objektivt og sagligt, og at tjenesteudbyderne og EWII's egen detailforretning skal behandles ens i forhold til denne vurdering.

Erhvervsstyrelsen finder det derfor tilstrækkeligt, at EWII's vurdering af, om et eksisterende produkt skal udfases, sker ud fra et eller flere af de ovenfor nævnte principper.

Det fremgår af udkast til tilsagnsafgørelse, at Erhvervsstyrelsen overvåger, fører tilsyn med og sikrer overholdelse af EWII's tilsagn. Såfremt en tjenesteudbyder måtte finde, at ikke-diskriminationsprincippet ikke er blevet overholdt i forhold til EWII's vurdering af udfasning af et produkt eller migrering til et andet produkt, vil tjenesteudbyderen kunne indbringe dette for Erhvervsstyrelsen.

4.8 Rå fiber

Wizer bemærker, at der i TDC's tilsagn ikke foreligger vilkår for en overgangsordning i forhold til afregulering af adgangen til rå fiber. Wizers investering foretaget med henblik på at kunne anvende denne adgangsvej, bliver derved delvis værdiløs. Wizer opfordrer Erhvervsstyrelsen til at sikre en overgangsordning på minimum fem år, hvor der er mulighed for at fortsætte køb af rå fiber på allerede etableret udstyr.

Erhvervsstyrelsen skal indledningsvist bemærke, at styrelsen, i markedsanalysen har vurderet, at markederne for lokal og central adgang bør håndteres som ét marked. Styrelsen har i den forbindelse ikke fundet anledning til, at SMP-udpegede selskaber vil skulle tilbyde begge typer adgang (lokal hhv. central) fremadrettet.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at såfremt et centralt opsamlet engrosprodukt besidder de tekniske kerneegenskaber, som BEREC har opstillet i en Common Position om lag 2-engrosadgang¹⁰, er det sidestillet med et lokalt opsamlet engrosprodukt og kan muliggøre et fleksibelt og differentieret udbud af bredbåndsprodukter til slutbrugerne. Styrelsen har vurderet, at det centralt opsamlede engrosprodukt, som TDC gennem tilsagnet tilbyder, opfylder disse kerneegenskaber og er tilstrækkeligt til at imødekomme de konstaterede konkurrenceproblemer.

Erhvervsstyrelsen har dertil lagt vægt på, at TDC i tilsagnet opretholder de eksisterende rå fiber-forbindelser i tilsagnets løbetid, samt at TDC har givet tilsagn om migrering af rå fiber-forbindelser til andre bredbånds-access-produkter, som TDC udbyder.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund fundet TDC's tilsagn tilstrækkeligt til at imødegå de konstaterede konkurrenceproblemer.

Fibia opfordrer Erhvervsstyrelsen til at revurdere udkast til tilsagnsafgørelse over for TDC, således at der tilvejebringes en brugbar løsning i forhold til udfasningen af rå fiber. Fibia henviser til selskabets hørings-svar til markedstesten hvori der blev opstillet tre alternative løsningsforslag. Fibia finder ikke, at styrelsen har forholdt sig til disse forslag på tilstrækkelig vis.

Erhvervsstyrelsen har som beskrevet ovenfor vurderet, at det er tilstrækkeligt, at TDC alene tilbyder central adgang til selskabets fibernet og alene opretholder adgangen til allerede etablerede rå fiber forbindelser. Styrelsen har i den forbindelse lagt vægt på, at TDC samtidig tilvejebringer en mulighed for de eksisterende engroskunder, der gør det muligt og rentabelt at videreføre detailudbuddet, herunder en rimelig migreringsløsning i forhold til allerede etablerede rå fiber kunder.

Erhvervsstyrelsen har været i dialog med TDC NET på baggrund af Fibias tidligere bemærkninger vedr. prisen for multicast samt prisen for ethernet-transport, ligesom styrelsen er bekendt med, at der har været drøftelser mellem Fibia og TDC NET herom. Styrelsen har vurderet tilstrækkeligheden af TDC's tilsagn på baggrund af, at TDC har tilkendegivet over for styrelsen, at selskabet vil etablere en løsning og tilhørende priser og vilkår på en måde, der imødekommer Fibias anbringender i forhold til at kunne videreføre forretningen på delmarkedet

---

¹⁰https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/6482-berec-common-position-on-layer-2-wholesale-access-products

gennem et virtuelt produkt. Det er derfor styrelsens forventning, at TDC præsenterer en sådan løsning over for Fibia.

Erhvervsstyrelsen har gennem processen været i dialog med Fibia om selskabets løsningsforslag, der på forskellig vis skal holde Fibia skadesfri, når TDC ophører med at tilbyde rå fiber. Det har på baggrund af dialogen været styrelsens forståelse, at en attraktiv løsning i forhold til at kunne anvende et virtuelt engrosprodukt ville betyde et større kundegrundlag for Fibia og derfor opveje det tab, Fibia har haft som følge af investeringen. Det er denne forståelse, der har dannet baggrund for styrelsens dialog med TDC.

Erhvervsstyrelsen har således ikke på baggrund af Fibias høringssvar fundet grundlag for, at TDC's tilsagn bør ændres.

Telia og Telenor finder det bekymrende, hvis TDC fremadrettet ikke vil være forpligtet til at sikre adgangen til rå fiber, idet produktet har en disciplinerende effekt på prissætningen af fiber i øvrigt, herunder den måde de forskellige hastighedsvarianter prissættes.

Erhvervsstyrelsen finder TDC's pristilsagn vedrørende fiber VULA tilstrækkelig til at løse de konkurrenceproblemer, som er blevet identificeret på de delmarkeder, hvor TDC har SMP-status. Yderligere indeholder TDC's tilsagn maksimalpriser på henholdsvis 100 og 1.000 Mbit/s, hvilket giver en ramme og dermed struktur for prissætningen for de forskellige fiberhastigheder, hvorfor styrelsen vurderer, at rå fibers disciplinerende effekt på øvrige fiberprodukters prissætning ikke er nødvendig.

4.9 Norlys' coax-net

EWII, Fastspeed, Forenede Danske Antenneanlæg (FDA), Telia og Telenor er alle kritiske i forhold til, at Norlys ikke pålægges at åbne sit coax-net for tjenesteudbydere.

FDA finder derudover, at det bør overvejes, om Norlys kan pålægges en pligt til at udbyde sit coax-net til salg, i det omfang selskabet ikke længere selv ønsker at drifte nettet.

Telia opfordrer styrelsen til som minimum at sikre, at Norlys' tilsagn om adgang til fiber i erstatning for coax-nettet samt tilsagn om ikke at tage imod nye coax-kunder skal gælde generelt for al den fiber, som Norlys etablerer som erstatning for coax-nettet.

Telenor anmoder Erhvervsstyrelsen om at sikre, at Norlys – som det er planlagt – leverer en fiber-adgang til de adresser i Norlys delmarked, som lige nu har en coax-adgang, således at der ikke blot er tale om, at Norlys *“undgår en adgangsforpligtelse, hvorefter man trækker udrulningen ud og de facto afskærer en større andel af de 100.000 husstande fra at få flere tjenesteudbydere at vælge imellem.”*

Erhvervsstyrelsen skal indledningsvis og i relation til FDA's høringssvar bemærke, at styrelsen hverken kan bestemme, at en netejer ikke må sælge eller lukke sit net ned, eller kan pålægge, at netejerens skal sælge sit net til andre.

Erhvervsstyrelsen bemærker derudover i relation til de indkomne høringssvar, at styrelsens beføjelser i forhold til en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester bl.a. følger af telelovens § 41 og

indebærer, at styrelsen skal pålægge en udbyder, som styrelsen i henhold til en markedsanalyse har udpeget som udbyder med stærk markedsposition på et afgrænset marked, en eller flere forpligtelser med henblik på at fremme konkurrencen på det pågældende marked. Styrelsens afgørelse heraf, og hvad der udgør passende forpligtelser, skal baseres på en konkret og individuel vurdering af konkurrenceforholdene på det pågældende marked (proportionalitetsvurdering) og begrænser sig alene til regulering inden for det nærmere afgrænsede SMP-område.

En SMP-udbyders afgivelse af tilsagn til Erhvervsstyrelsen er som bekendt en ny mulighed og et alternativ til den traditionelle forpligtelsesregulering, som er blevet indført i teleloven i henhold til Teledirektivet ("Kodeks"). Et tilsagn afgivet af en SMP-udbyder skal vurderes op imod at kunne håndtere og løse de ved markedsanalysen konstaterede konkurrenceproblemer og skal i den forbindelse kunne sikre *"rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser"*. Der er således tale om en tilsvarende vurdering op imod de konstaterede konkurrenceproblemer som ved pålæggelse af forpligtelser i en markedsafgørelse.

Norlys er som følge af Erhvervsstyrelsens markedsanalyse, blevet udpeget som udbyder med stærk markedsposition på delmarked Midt- og Sydjylland og har alene ønsket at afgive tilsagn til Erhvervsstyrelsen for så vidt angår selskabets fibernet på det pågældende delmarked. Norlys' tilsagn omfatter en pligt for Norlys til rettidigt at give netadgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår for så vidt angår det fibernet, som Norlys inden for delmarked Midt- og Sydjylland allerede har etableret eller sidenhen etablerer. Norlys' tilsagn indebærer ikke en pligt for Norlys til at udbygge sit fibernet, men en pligt til i forbindelse med en sådan udbygning at tilrettelægge og gennemføre dette redeligt og rimeligt og i overensstemmelse med princippet om ikke-diskrimination.

Erhvervsstyrelsen har ikke fundet det proportionalt, at Norlys gennem en forpligtelsesregulering skal give adgang til selskabets coax-net på det omhandlede delmarked, idet styrelsen ud fra en samlet vurdering ikke har fundet det proportionalt eller berettiget at pålægge Norlys forpligtelser på en infrastruktur, som Norlys ved erklæring over for styrelsen har oplyst vil blive lukket ned inden for en kortere tidsfrist. Dette skal ses i forhold til den implementeringsfrist, som styrelsen ville fastsætte i en forpligtelse om åbning af Norlys' coax-net.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at styrelsens afgørelse om at afstå fra at pålægge Norlys forpligtelser vedrørende selskabets coax-net træffes under forudsætning af, at Norlys i henhold til sin erklæring af 2. juli 2021 lukker sit eget coax-net på delmarkedet ned senest den 30. september 2022 og den 30. september 2024 for så vidt angår AN-TV-området. Styrelsens afgørelse træffes også under forudsætning af, 1) at Norlys' udbygning af fibernet vil ske på redelig, rimelig og ikke-diskriminerende vis i overensstemmelse med selskabets tilsagn, 2) at eksisterende coax-kunder ved overgangen fra coax-net til fibernet vil blive tilbudt migrering på ikke-diskriminerende vilkår, og 3) at Norlys vil ophøre med at sælge BSA-forbindelser til nye kunder på coax-nettet efter det tidspunkt, hvor et fibernet i området (zonen) er åbnet. Det er styrelsens forståelse, at Norlys i takt med nedlukningen af selskabets coax-net på delmarkedet vil etablere fibernet som erstatning. Adgangen til dette fibernet vil være sikret gennem Norlys' tilsagn, som styrelsen agter at gøre bindende ved afgørelse.

Erhvervsstyrelsen skal afslutningsvis bemærke, at styrelsen vil tage markedsafgørelsen over for Norlys op til revurdering, såfremt styrelsen konstaterer, at selskabet ikke efterlever sin erklæring af 2. juli 2021.

4.9.1 Særligt vedrørende migrering fra coax- til fibernet

Fastspeed, Telia og Dansk Industri anfører, at Norlys som led i ikke-diskrimination bør pålægges at udarbejde en fælles kommunikation til alle kunder i forbindelse med, at selskabet nedlukker coax-nettet, herunder i forbindelse med migrering fra coax til fiber.

Fastspeed bemærker hertil, at der bør være et forbud for Norlys mod tvangsmigrering og forudgående målrettet kommunikation, for derved at undgå at Norlys kan stille egne tjenesteudbydere bedre end eksterne. Telenor anmoder Erhvervsstyrelsen om at sikre, at der ikke gives Stofa særlig adgang til at rette kontakt til coax-kunder og markedsføre fiberprodukter, uden at der samtidig er sikret en tilsvarende mulighed for eksterne tjenesteudbydere.

Erhvervsstyrelsen finder ikke at kunne pålægge Norlys at udarbejde en fælles kommunikation til engroskunderne i forbindelse med, at selskabet nedlukker sit coax-net og migrerer fra coax-kunderne til fibernet.

Norlys har for så vidt angår selskabets fibernet på delmarkedet Midt- og Sydjylland afgivet et tilbud om tilsagn, som efter Erhvervsstyrelsens vurdering er tilstrækkelig til at sikre rettidig netadgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende vilkår til Norlys' fibernet i selskabets SMP-område (delmarked Midt- og Sydjylland).

Erhvervsstyrelsen bemærker i den forbindelse, at Norlys' vilkår om ikke-diskrimination gælder som en overordnet forpligtelse i forhold til al adfærd fra selskabet inden for det udpegede SMP-område (delmarked Midt- og Sydjylland), herunder også i forhold til information og tilrådighedsstillelse af oplysninger. Det betyder bl.a., at Norlys gennem sit tilsagn vil være forpligtet til at stille samme og samtidige informationer og oplysninger til rådighed for alle engroskunder – såvel eksterne som interne – og at selskabet derved vil være forpligtet til at give eksterne tjenesteudbydere samme muligheder for markedsføring og kunde-kommunikation som Norlys' egen detailforretning. Det betyder også, at Norlys' detailforretning ikke vil kunne gøre brug af forudgående målrettet kunde-hvervning.

Norlys har for så vidt angår selskabets coax-net på delmarkedet Midt- og Sydjylland ved erklæring af 2. juli 2021 til Erhvervsstyrelsen påtaget sig en række forhold. Erhvervsstyrelsen bemærker, at styrelsens afgørelse om at afstå fra at pålægge Norlys forpligtelser vedrørende selskabets coax-net træffes under forudsætning af, at Norlys i henhold til sin erklæring nedlukker sit eget coax-net på delmarkedet i henhold til den nærmere fastsatte tidsfrist, og derudover bl.a. at Norlys' eksisterende coax-kunder ved overgangen fra coax-net til fibernet vil blive tilbudt migrering på en måde, der ikke diskriminerer mellem tjenesteudbydere. Norlys vil således ikke i henhold til efterlevelsen af sin erklæring over for styrelsen kunne foretage en tvangsmigrering af selskabets eksisterende coax-kunder.

Erhvervsstyrelsen henviser i den forbindelse til følgende passus fra Norlys' erklæring af 2. juli 2021:

"3.5.3 Ved tilrettelæggelse og gennemførelse af migreringen sikrer Netejeren, at Stofa og øvrige Service Pro- videre behandles på ikke-diskriminerende måde, navnlig således:

- a) at nærmere information om udrulningen af Fibernettet i de enkelte områder inden for Delmarkedet tilgår såvel Norlys-Koncernens Interne Service Providere som andre Service Providere på tilsvarende vilkår og med tilsvarende kvalitet, jf. Tilsagnets pkt. 5.3.1, således at andre Service Providere har tilsvarende mulighed for at planlægge deres udbud, som Stofa har for konkret at planlægge migrering fra coax til fiber; og*

- b) *at alle nye Salgbare Adresser tilgængeliggøres for alle Service Providere efter princippet om Ikke-Diskrimination, jf. Tilsagnets pkt. 5.3.3, således at andre Service Providere har tilsvarende mulighed for:*
- i. *at sælge til slutbrugere på nye Salgbare Adresser på tilsvarende tidspunkt, som Stofa kan give specifik meddelelse til slutbrugerne om migrering; og*
  - ii. *at levere til slutbrugere på nye Salgbare Adresser på tilsvarende tidspunkt, som Stofa kan gennemføre migrering af slutbrugere."*

Erhvervsstyrelsen finder på den baggrund, at Norlys gennem såvel styrelsens udkast til tilsagnsafgørelse med tilhørende tilsagn fra Norlys som gennem styrelsens udkast til markedsafgørelse med tilhørende bilag, herunder Norlys erklæring af 2. juli 2021, i tilstrækkelig grad er forpligtet til at sikre fair og rimelige migreringsvilkår på ikke-diskriminerende betingelser over for såvel selskabets eksterne som interne tjenesteudbydere.

4.9.2 Særligt vedrørende foreningsejede coax-net

Fastspeed og Nuuday finder ikke, at Norlys bør undgå en regulering af det foreningsejede coax-net inden for Norlys' SMP-område (delmarked Midt- og Sydjylland), selvom Norlys vil nedlægge sit eget coax-net. Fastspeed bemærker hertil, at Norlys bør pålægges at give adgang til netværk, hvor selskabet har et bestemmende ejerskab, og ikke nødvendigvis et ejerskab på 100 pct. Nuuday finder, at Erhvervsstyrelsens manglende regulering af Norlys' foreningsejede coax-net vil medføre en asymmetrisk regulering. Nuuday henviser til, at coax ikke er afgrænset til sit eget marked, men i stedet indgår på højkapacitetsmarkedet sammen med fiber.

Telia opfordrer styrelsen til at genoverveje, hvordan tjenesteudbydere kan gives hurtig og generel adgang til højhastighedsinfrastruktur på tværs af landet, herunder de mange foreningsnet, som udgør en væsentlig del af det samlede marked.

Forenede Danske Antenneanlæg (FDA) bemærker, at de brugerejede anlæg (foreningsnet), som har aftaler om service m.v. med en aktør/operatør, som ikke længere ønsker at understøtte coax-infrastrukturen (aktuelt Norlys), bør kunne få lov til at opsig disse aftaler, særligt hvor operatøren har en aftalemæssig de-facto (ene)rådighed over nettets kapacitet. Derved sikres, at infrastruktur ikke taber sin værdi til skade for ejerne.

Erhvervsstyrelsen skal i relation til Fastspeeds og Nuudays høringssvar om regulering af de foreningsejede coax-net inden for Norlys' SMP-område (delmarked) oplyse, at styrelsen ikke har fundet det proportionalt at pålægge Norlys at give adgang hertil, og at styrelsen fastholder denne vurdering.

Erhvervsstyrelsen har i sin samlede vurdering af ikke at pålægge Norlys adgangsforpligtelser i relation til selskabets coax-net på det omhandlede delmarked i særlig grad lagt vægt på, at Norlys nedlukker sit eget coax-net inden for en kortere tidsfrist – set i forhold til den implementeringsfrist, som styrelsen ellers ville fastsætte i en forpligtelse om åbning af Norlys' coax-net. Styrelsen har imidlertid også lagt vægt på det forhold, at adgangsforpligtelser på coax-nettet ville indebære ikke ubetydelige byrder og investeringer for Norlys til opgradering af net og IT-systemer, og at disse byrder efter styrelsens vurdering ikke vil stå mål med den konkrete konkurrencesituation på markedet.

Henset til ovenstående, hvor Erhvervsstyrelsen således bl.a. har lagt vægt på, at Norlys ikke kommer fra et udgangspunkt med et åbent coax-net, og ikke uden væsentlige investeringer ville kunne etablere en

engrosadgang, der kan håndtere flere tjenesteudbydere, finder styrelsen, at det heller ikke vil være proportionalt at pålægge selskabet adgangsforpligtelse, hvad angår alene de foreningsejede coax-net.

Erhvervsstyrelsen har – ligesom i relation til alle øvrige SMP-udbydere –foretaget en konkret og individuel vurdering af Norlys' omstændigheder. Heri ligger naturligvis også en pligt for styrelsen til at behandle lige omstændigheder på lige vis, men ikke en pligt til uden konstateringen heraf at regulere SMP-udbydere ens ("symmetrisk").

For så vidt angår Telias høringssvar om generel adgang til højhastighedsinfrastruktur på tværs af landet, herunder til de mange foreningsnet, skal Erhvervsstyrelsen henvise til styrelsens svar ovenfor i afsnit 4.9, hvoraf det bl.a. fremgår, at styrelsen alene har beføjelse til at regulere en udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, som styrelsen har udpeget som udbyder med stærk markedsposition på et nærmere afgrænset marked. Styrelsens beføjelser begrænser sig alene til regulering inden for dette nærmere afgrænsede SMP-område.

I forhold til FDA's høringssvar vedrørende krav om ret til opsigelse af de serviceaftaler, som er indgået mellem foreningsnet og en operatør (her Norlys), er det Erhvervsstyrelsens vurdering, at dette er et spørgsmål, som henhører under den almindelige aftaleret. Styrelsen finder således ikke at have hjemmel til at kunne pålægge en operatør (her Norlys) at give sin aftalepart (foreningsnettet) lov til at opsig den mellem parterne indgåede serviceaftale; underforstået før denne ville kunne opsiges i henhold til den konkrete aftale.

4.10 Stikledning

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende stikledning i udkast til markedsafgørelser og tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

4.10.1 Stikledning og definition af "salgbare adresser"

Telenor finder det ikke rimeligt, at Norlys i sit SMP-område kan undlade at etablere stikledning til adresser og ejendomme, hvor en anden netejder har anlagt parallel, konkurrerende højkapacitetsinfrastruktur.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at Norlys' tilsagn vedrørende etablering af stikledninger, herunder definition af "salgbare adresser", er tilstrækkelig.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at det ikke hidtil i den gældende regulering af TDC har været et krav, at TDC fx skulle etablere en stikledning, hvor der allerede i forvejen var etableret en fiberforbindelse, og at styrelsen ikke fremadrettet i en forpligtelsesregulering vil stille krav om etablering af stikledninger, hvor der allerede er etableret en højhastighedsinfrastruktur.

Erhvervsstyrelsen bemærker i den forbindelse i øvrigt, at det er styrelsens opfattelse, at Norlys' tilsagn indeholder klare rammevilkår om, at Norlys skal tilvejebringe rettidig netadgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser, og at der således ikke er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller tilpasninger i tilsagnet.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til, at der skal ske justeringer i det forelagte tilsagn fra Norlys.

4.10.2 Proportionalitet i stikledningsforpligtelse

Nef Fiber finder ikke, at den stikledningsforpligtelse, Erhvervsstyrelsen har pålagt i udkast til afgørelse, er rimelig og proportional.

Formålet med en stikledningsforpligtelse er at sikre, at SMP-udbyderen ikke opnår en *"first mover"*-fordel fx ved at kunne markedsføre detailprodukter til adresser, som tjenesteudbydere ikke kan markedsføre sig over for. Uden forpligtelsen vil det alene være op til SMP-udbyderen at beslutte til hvilke adresser, der etableres stikledninger. Dette hensyn har Erhvervsstyrelsen også fundet nødvendigt at regulere i forhold til nef Fiber.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at undtage nef Fiber fra stikledningsforpligtelsen.

4.11 Behandling af anmodning om netadgang

Nef Fiber foreslår, at Erhvervsstyrelsen behandler anmodninger om netadgang til nef Fibers net grundet den administrative byrde, det ellers vil medføre for selskabet.

Erhvervsstyrelsen fører tilsyn med den sektorspecifikke konkurrenceregulering på teleområdet, herunder at SMP-udbydere overholder de af styrelsen pålagte forpligtelser, eksempelvis om at give adgang, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Det er imidlertid nef Fibers eget ansvar at efterleve de pålagte forpligtelser, herunder at forholde sig til de anmodninger om netadgang, som selskabet modtager, hvis de falder inden for de pålagte forpligtelser.

Erhvervsstyrelsen forventer i øvrigt, at kravet om, at den første adgangssøgende vil kunne forpligtes til at aftage for et vist beløb og stille sikkerhed herfor, vil mindske risikoen for anmodninger, der ikke vil kunne gennemføres fra den adgangssøgendes side. Det er derfor styrelsens forventning, at netop denne mekanisme vil mindske den administrative byrde for nef Fiber.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at efterkomme nef Fibers forslag.

4.12 Købsforpligtelse og sikkerhedsstillelse for adgang til nef Fibers net

Nef Fiber tilkendegiver, at selskabet i udgangspunktet er tilfredse med, at Erhvervsstyrelsen lægger op til at betinge adgangen til selskabets fibernet af en række forhold, herunder af en økonomisk sikkerhedsstillelse.

Nef Fiber mener ikke, at det beløb som selskabet kan forpligte den første tjenesteudbyder, til at aftage for og som nef Fiber dermed kan kræve sikkerhedsstillelse for er tilstrækkeligt stort.

Nef Fiber har med et eksempel, hvor fiberlejen sættes til 170 kr. pr måned, og en forudsætning om 8.550 homes passed, beregnet, at selskabet vil kunne kræve en sikkerhedsstillelse på kr. 348.840.

Erhvervsstyrelsen når ved beregningen af det beløb, som den første tjenesteudbyder kan forpligtes til at aftage for, og som der dermed kan kræves sikkerhedsstillelse for, frem til et højere beløb end nef Fiber, når de af nef Fiber oplyste variable anvendes. Styrelsen gør opmærksom på, at nef Fiber, udover at kunne forpligte tjenesteudbyderen til at aftage for et vist beløb ved anmodning, kan kræve et tilsvarende beløb ved aftaleindgåelse. Styrelsen har på baggrund af nef Fibers høringssvar tydeliggjort i afgørelsen, hvordan beløbet beregnes.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at størrelsen på det beløb, nef Fiber kan kræve, er fastsat ud fra en afvejning af hensynene til *på den ene side* ikke at pålægge nef Fiber en uforholdsmæssig investeringsrisiko og *på den anden side* ikke at skabe en uoverstigelig barriere for potentielle eksterne tjenesteudbydere.

På baggrund af nef Fibers anbringender i høringssvaret har Erhvervsstyrelsen dog valgt at hæve størrelsen på det beløb, som første tjenesteudbyder kan forpligtes til at aftage for, og som der tilsvarende kan kræves sikkerhedsstillelse for. I det endelige udkast er beregningen af sikkerhedsstillelsen ved henholdsvis anmodning om netadgang og aftaleindgåelse således baseret på betaling for 2 års adgang til 1,5 pct. af nef Fibers dækkede adresser, fremfor som i udkastet til 1 pct. af adresserne.

Erhvervsstyrelsen er opmærksom på, at en højere sikkerhedsstillelse øger barrieren for at komme ind på dette marked for tjenesteudbydere. Styrelsen har imidlertid lagt yderligere vægt på, at nef Fiber er på et marked med et begrænset antal husstande og dermed et begrænset antal potentielle kunder. På dette marked må det formodes, at en potentiel engroskunde kun vil etablere sig med en forventning om inden for kort tid at kunne få kunder på en relativ stor andel af nettes forbindelser sammenlignet med, hvis denne gik ind på et større net. Styrelsen finder det derfor rimeligt at kræve sikkerhedsstillelse beregnet ud fra et således større forventet antal forbindelser.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund fundet anledning til at ændre netadgangsforpligtelsen i afgørelsesudkastet over for nef Fiber, så selskabet gives mulighed for at kræve, at der aftages for et højere beløb, og der dermed kan kræves en højere sikkerhedsstillelse.

Nef Fiber henstiller til, at Erhvervsstyrelsen træffer en prisafgørelse hurtigst muligt og helst inden der træffes endelig markedsafgørelse, da prisafgørelsen har betydning for størrelsen af den økonomiske sikkerhedsstillelse, som nef Fiber vil kunne kræve af den første kunde.

Erhvervsstyrelsen er opmærksom på, at de priser, som fastlægges med styrelsens prisafgørelse over for nef Fiber, indgår som en parameter i fastlæggelsen af den økonomiske sikkerhedsstillelse, som nef Fiber vil kunne afkræve den første tjenesteudbyder, der anmoder om netadgang. Derfor er styrelsen også opmærksom på vigtigheden af denne afgørelse. Imidlertid er det også vigtigt at holde sig for øje, at nef Fibers netadgangsforpligtelse netop er betinget, og at forpligtelsen ikke træder i kraft, før der foreligger en prisafgørelse samt en anmodning fra en potentiel tjenesteudbyder. Nef Fiber er således ikke forpligtet til at give adgang til nettet på et tidspunkt, hvor der ikke er fastlagt en pris. Endvidere har nef Fiber 12 måneder til at efterleve forpligtelsen fra det tidspunkt, den bliver udløst.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at ændre netadgangsforpligtelsen i afgørelsesudkastet over for nef Fiber.

4.13 Implementering

Nef Fiber finder, at en implementeringsperiode på 12 måneder er for kort tid, og foreslår i stedet en implementeringsperiode på 24 måneder.

Erhvervsstyrelsen har generelt fundet et tidsrum på 12 måneder rimeligt til at implementere de pålagte SMP-forpligtelser. Konkret i forhold til nef Fiber finder styrelsen ligeledes, at en implementeringstid på 12 måneder er rimelig. I forhold til efterlevelse af netadgangsforpligtelsen skal styrelsen bemærke, at der er metodefrihed, eksempelvis er der ikke krav om implementering af fx it-bestillingssystemer, og således vil forpligtelsen kunne opfyldes med "håndbårne" bestillinger, så længe eksterne tjenesteudbydere ikke diskrimineres.

Vælges en håndbåren løsning, fx ud fra en forventning om, at efterspørgslen i første omgang vil være begrænset, så er det Erhvervsstyrelsens vurdering, at forpligtelsen vil kunne efterleves hurtigere, end hvis der opbygges et it-bestillingssystem til første eksterne bestilling.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at ændre implementeringsfristen på 12 måneder i afgørelsesudkastet over for nef Fiber.

4.14 Manglende kompensationsordning i EWII's tilsagn

Telia finder det problematisk, at EWII ikke tilbyder compensation ved manglende overholdelse af vilkår i standardtilbud. Telia anfører, at eskalationsproces og mulighed for indbringelse for domstolene ikke er tilstrækkeligt.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at det er korrekt, at EWII's tilsagn ikke indeholder compensation i forhold til SLA'er. Tilsagnet indeholder imidlertid tilsagn om adgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser. Det er styrelsens forståelse, at EWII's tilsagn om fair og rimelig netadgang på ikke-diskriminerende vilkår udgør en central del af EWII's incitament til at efterleve sine SLA'er, og at klager i relation hertil i sagens natur kan være genstand for styrelsens tilsyn.

Herudover har Erhvervsstyrelsen lagt vægt på, at EWII forpligter sig til at foretage løbende målinger af de aftalte serviceniveauer, herunder at udarbejde og fremsende en kvartalsoversigt over efterlevelsen af de aftalte serviceniveauer jf. tilsagnets afsnit 1.3. Det fremgår desuden af EWII's tilsagn, at de løbende målinger drøftes med engroskunderne på kvartalsvise performancemøder, hvor også forbedringstiltag aftales og iværksættes.

EWII forpligter sig ligeledes til en proces, der skal sikre, at serviceniveauerne overholdes. Ved væsentlig overskridelse af de aftalte serviceniveauer forpligter EWII sig til via EWII Fibernets engrosplatform at offentliggøre, hvilke serviceniveauer der ikke er overholdt. Denne offentliggørelse vil også beskrive, hvad EWII vil gøre for at leve op til de aftalte serviceniveauer.

Erhvervsstyrelsen har i den forbindelse også lagt vægt på, at EWII i tilsagnet forpligter sig til at have en eskalationsproces til løsning af konflikter mellem parterne samt mulighed for indbringelse for domstolene.

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet, at tilsagnet bør indeholde bestemmelser om kompensationsvilkår med henblik på at sikre EWII's efterlevelse af sine SLA'er. Styrelsen har således fundet, at EWII's tilsagn er tilstrækkeligt.

4.15 Minimumskøb

Telia finder det ikke rimeligt, at Fibia stiller krav om en minimumsforpligtelse til køb på henholdsvis 250.000 kr., 750.000 kr. og 1.250.000 kr., henset til de høje etableringsomkostninger, der er forbundet med at etablere sig som tjenesteudbyder på Fibias net. Kravet bør ifølge Telia udgå, da det efter selskabets opfattelse øger barriererne for netadgang.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at Fibias minimumsforpligtelse skal ses i lyset af, at der er tale om engrosadgang til masseforhandlede bredbåndsprodukter. Fibia har i brev af 22. marts 2021 til Erhvervsstyrelsen uddybet, at minimumsforpligtelsen vil kunne opfyldes med en gennemsnitlig kundebase på mindre end 140, 420 henholdsvis 700 kunder i år 1, 2 og 3, samt at der ud over minimumsforpligtelsen ikke stilles yderligere krav til minimumskøb af tjenester.

Erhvervsstyrelsen finder på baggrund af ovenstående, at Fibias tilsagn er tilstrækkeligt til at løse de konstaterede konkurrenceproblemer for så vidt angår Fibias minimumsforpligtelse.

4.16 Rimelige migreringsvilkår i TDC's tilsagn

Telia bemærker, at det ikke nævnes i TDC's tilsagn, at tjenesteudbyderne tilbydes rimelige migreringsvilkår, da det er afgørende, at tjenesteudbyderne gives tilstrækkelig tid til at implementere ændringer, hvilket ifølge Telia erfaringsmæssigt er både omkostningstungt og ressourcekrævende.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at det bl.a. fremgår af TDC's tilsagn (afsnit 13.3), at TDC tilbyder migrering fra BSA, VULA og Rå fiber til andre bredbånds-access produkter, som TDC udbyder. Ligeledes fremgår det, at TDC tilbyder koordinering i de tilfælde, hvor slutkunden ønsker at skifte udbyder, og hvor udbyderne igennem en fælles aftale anmoder TDC om at foretage en sådan koordinering.

Tilsagnet indeholder ligeledes tilsagn om netadgang, herunder migrering, på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser.

Det er således Erhvervsstyrelsens vurdering, at TDC's tilsagn om fair og rimelig netadgang på ikke-diskriminerende vilkår er tilstrækkeligt til at sikre tjenesteudbyderne rimelige migreringsvilkår.

Erhvervsstyrelsen har i den forbindelse også lagt vægt på, at TDC i tilsagnet forpligter sig til at have en konflikthåndteringsmekanisme til løsning af konflikter og uoverensstemmelser, som ikke kan løses mellem parterne gennem det løbende samarbejde. Det betyder, at Telia (og de øvrige tjenesteudbydere) eksempelvis kan

tage migreringsvilkår op til behandling via konflikthåndteringsmekanismen, før en sag eventuelt eskaleres til Erhvervsstyrelsens tilsyn, jf. afsnit 8 i TDC's tilsagn.

4.17 SLA og KPI

Nuuday har i forhold til Erhvervsstyrelsens udkast til endelige tilsagnsafgørelser generelt bemærket, at der bør være en mulighed for i løbet af perioden for markedsafgørelserne, at styrelsen kan indarbejde konkrete krav til standarder [for serviceforhold] samt SLA'er og KPI'er, uden at dette kræver ny markedsafgørelse [Erhvervsstyrelsens tilføjelse]. Nuuday finder, at styrelsen bør sætte mere eksplicitte krav til kvaliteten af ydelser.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at et tilsagn, som styrelsen ved afgørelse har gjort bindende, vil være låst i hele tilsagnsperioden.

Erhvervsstyrelsen vil i tilsagnets løbetid i henhold til bestemmelserne i teleloven imidlertid revurdere såvel tilsagn som regulering af markedet, hvis væsentlige ændringer i markedsforholdene eller den tekniske udvikling eller lignende, der har betydning for dynamikken i konkurrencen og dermed tilsagnsafgørelsen, tilsiger, at der kan være behov for en revurdering.

Erhvervsstyrelsen vil således ikke i perioden for markedsafgørelser kunne indarbejde yderligere krav i et tilsagn, medmindre styrelsen generelt har fundet anledning til at revurdere reguleringen af det pågældende marked.

Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at de fire tilsagn i øvrigt alle udgør tilstrækkelige rammevilkår i forhold til at sikre netadgangsaftaler med fair og rimelige Service Level Agreements (SLA) til alle tjenesteudbydere på ikke-diskriminerende vilkår. Styrelsen finder ikke, at der i et tilsagn skal fastlåses konkrete SLA'er (niveauer). Dette ville ifølge styrelsen være nyt og mere rigtigt i forhold til gældende regulering. Styrelsen bemærker hertil, at alle fire tilsagnsselskaber giver tilsagn om løbende at foretage målinger/rapporteringer til tjenesteudbydere på selskabernes SLA'er (performances), ligesom tilsagnene alle indeholder vilkår om branchedialog og konflikthåndtering.

Erhvervsstyrelsen skal i den forbindelse bemærke, at styrelsen i henhold til teleloven kan føre tilsyn med tilsagn, der er gjort bindende, og at styrelsen således kan føre tilsyn og behandle klager i forhold til spørgsmål om tilsagnsselskabernes efterlevelse af rimelig-, redelig- og rettidighed samt efterlevelse af ikke-diskrimination. Denne ret kan ikke fraskrives af tilsagnsselskabet, idet den følger direkte af teleloven.

4.18 Anvendelse af engrosplatform i relation til netadgang

EWII bemærker, at Stofa ikke vil indgå aftale om tjenesteudbud på EWII's fiberinfrastruktur, førend denne aftale kan effektueres gennem OpenNet. Dette vil, ifølge EWII, medføre betydelige omkostninger for selskabet.

Erhvervsstyrelsen har noteret EWII's bemærkning vedrørende Stofas krav til, at EWII anvender OpenNet som engrosplatform.

Erhvervsstyrelsen skal hertil bemærke, at det står en netejer frit for – så længe denne opfylder sit tilsagn eller sine forpligtelser i henhold til en markedsafgørelse – at vælge, gennem hvilken platform engrosadgangen tilbydes. Styrelsen kan ikke påbyde en netejer at stille bestemte eller flere engrosplatforme til rådighed.

5 Priser

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til priser i udkast til markedsafgørelser og tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

5.1 Specifikke forhold vedrørende LRAIC-modellen

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende brugen af LRAIC til fastsættelse af priser i udkast til markedsafgørelser, som er omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

5.1.1 Ingen høring over Fibias LRAIC-model

Fastspeed gør opmærksom på, at der ikke har været en høring af Fibias model, og at priserne hos Fibia generelt er på et højere niveau end priserne hos andre operatører.

Erhvervsstyrelsen skal oplyse, at der er anvendt de samme modeltekniske principper til opbygning af Fibias model som ved opbygningen af TDC's og Norlys' LRAIC-model. På baggrund heraf har styrelsen vurderet, at en høring over Fibias LRAIC-model til vurdering af maksimalprisen i tilsagnet ikke var nødvendig. Endvidere skal styrelsen bemærke, at en høring over Fibias model vil være aktuel, såfremt styrelsen i fremtiden skal træffe en prisafgørelse over for Fibia.

5.1.2 Effektivitetsjustering og POI3-transportomkostninger

Norlys påpeger, at effektivitetsjusteringerne vedrørende PON-teknologi samt flytning af teknikhuse og joints, som Norlys blev pålagt i forbindelse med LRAIC-arbejdet, bør beskrives yderligere. Norlys påpeger endvidere, at LRAIC-modellen ikke tager højde for transportprisen mellem POI3-punkterne, hvilket kan være misvisende i forhold til LRAIC-spændet.

De justeringer, som blev foretaget i LRAIC-projektet, har været igennem en høringsproces. Beskrivelserne samt begrundelserne for justeringerne fremgår derfor af LRAIC-høringsnotaterne. Erhvervsstyrelsen vurderer, at dette er tilstrækkeligt, hvorfor styrelsen ikke finder behov for en yderligere beskrivelse heraf.

Det er korrekt, at LRAIC-modellen ikke beregner omkostningerne for intra-POI3-transport. Ved vurderingen af tilsagnets maksimalpris har Erhvervsstyrelsen taget højde for transportomkostningen mellem POI2 og POI3 på trods af, at denne ikke fremgik af LRAIC-spændet i modellen fra december 2020. Yderligere har styrelsen inddraget alle dokumenterede omkostninger til intra-POI3-transport, som Norlys har indberettet i forbindelse med tilsagnet.

5.1.3 LRAIC-beregning ikke pålidelig

TDC NET pointerer, at tilsagnspriser ikke kan hægtes op på LRAIC-omkostningerne, idet LRAIC-omkostningerne ifølge TDC NET har fluktueret over årene. Ydermere mener TDC NET, at LRAIC-modellen ikke dækker konkrete omkostninger til PON-udrulning på allerede eksisterende PTP-udbygning (PON på PTP) samt kundeoptaget på fiber i coax-områder.

Erhvervsstyrelsen har vurderet tilsagnspriserne på baggrund af den seneste LRAIC-model. Denne tager udgangspunkt i de mest opdaterede markedsforhold, herunder de afgrænsede delmarkeder samt faktisk og forventet fremtidig udrulning af fibernet. Grundet de opdaterede forhold vil modellen naturligvis beregne en anderledes omkostningsbase end det, som var tilfældet for den tidligere LRAIC-model, hvor omkostningerne blev beregnet på baggrund af TDC NETs landsdækkende SMP-status.

Erhvervsstyrelsens beregnede LRAIC-spænd for TDC, Norlys og EWII er baseret på, hvad omkostningerne ville være, hvis man byggede et fibernet med enten PON eller PTP (med eller uden en risikopræmie på to procent). Ud fra dette spænd har styrelsen vurderet tilsagnspriserne.

LRAIC-modellen har været genstand for tre høringer, hvori alt materiale vedrørende TDC NETs kundeoptag er blevet gennemgået. TDC NET har efter tredje høring indleveret nye fremskrivninger for kundeoptaget på fiber i coax-områder. Erhvervsstyrelsen valgte dog at fastholde de oprindelige data for kundeoptag, da styrelsen ikke var enig i grundlaget for at foretage ændringer.

5.2 Tilsagn

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende priser i udkast til tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

5.2.1 Maksimalprisniveau

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende maksimalprisniveauet i udkast til tilsagn.

5.2.1.1 Maksimalprisniveau (fiber) i forhold til kommercielle aftaler

Telia, Telenor og Fastspeed har fremført en række bemærkninger, som overordnet vedrører, at tilsagnspriserne for alle tilsagnsgivere er højere end priserne i de kommercielt indgåede aftaler. Selskaberne er derfor bekymrede for, at maksimalpriserne i tilsagnene vil drive de faktiske priser op fra det nuværende kommercielle niveau.

Generelt skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at de oplyste tilsagnspriser er maksimalpriser og dermed udtryk for et øvre loft for, hvor højt de faktiske priser kan sættes. Det er således en sikkerhed for tjenesteudbyderne, at priserne ikke kan stige til mere end dette niveau. Maksimalpriserne afspejler en rimelig forrentning af tilsagnsgivernes kapitalinvesteringer, således at der er incitament til fortsat udrulning af højhastighedsinfrastruktur.

Eftersom tilsagnene alene fastsætter maksimalpriser, er der intet til hinder for, at tilsagnsgivernes faktiske priser også fremadrettet kan ligge under maksimalprisen, og at det lavere niveau for afregning kan fortsætte. Hvor faktiske priser derimod er højere end maksimalprisloftet beskrevet i tilsagnene, vil det medføre et fald i prisen ved tilsagnenes ikrafttrædelse. Tilsagnsgiverne har ved flere lejligheder fremført, at det er i deres egen interesse at få mere trafik i højkapacitetsnettene ved at holde priserne lave eller sænke dem. Erhvervsstyrelsen vil i det lys følge prisudviklingen nøje i den kommende periode.

Tilsagnspriserne har været genstand for en markedstest, hvor Erhvervsstyrelsen på baggrund af bemærkningerne i markedstesten har været i dialog med tilsagnsgiverne. De enkelte tilsagnsgivere har på den baggrund justeret deres pristilsagn i nedadgående retning og til et niveau, som Erhvervsstyrelsen vurderer, er tilstrækkeligt til at imødegå de konstaterede konkurrenceproblemer.

Telia ønsker en generel mekanisme til at sikre de prisfald, der hidtil har kendetegnet det danske marked.

I den hidtidige markedsregulering er adgang til infrastruktur sikret gennem maksimalpriser baseret på LRAIC-modellering med det formål at sikre omkostningsdækning for netejeren. Det har ikke været et formål at sikre prisfald. Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at de årlige opdateringer af LRAIC-fastnet prisafgørelsen typisk har medført prisstigninger. Prisfald har kun indtruffet i forbindelse med revisioner af LRAIC-modellen.

5.2.1.2 Maksimalprisniveau (fiber) i forhold til nuværende regulering af TDC

Telenor anfører, at der for TDC's tilsagn for prissætning på fiber vil være tale om en prisforhøjelse på over 30 pct.

I forhold til Telenors anbringende om, at TDC's tilsagnspriser for fiber er 30 pct. højere end det nuværende niveau, er dette alene tilfældet ved sammenligning af tilsagnsprisen med prisen fra den nuværende regulering inden for det såkaldte DONG-område. DONG-området udgør imidlertid alene den mindre del af delmarkedet Hovedstaden, som TDC NET købte fra DONG. For den resterende del af delmarkedet, dvs. den del af delmarkedet Hovedstaden, der ikke henhører under det såkaldte DONG-område, er der derimod tale om en signifikant lavere maksimalpris i tilsagnet, når man sammenligner med den nuværende regulerede pris. Tilsagnsprisen skal derfor ses som en harmonisering af priserne, så der gælder én maksimalpris for hele delmarkedet, hvilket efter Erhvervsstyrelsens vurdering er gavnligt for konkurrencen.

5.2.1.3 Maksimalprisniveau (fiber) i forhold til LRAIC-spænd

Telenor anfører, at priserne i de aftaler, der er indgået med Fibia, ligger noget under de forelagte LRAIC-priser, og at LRAIC-priserne derfor ikke afspejler de markedsmæssige vilkår.

I forlængelse heraf har **Telenor** og ligeledes **Fastspeed** påpeget, at de ser tilsagnspriserne som værende uden for LRAIC-spændet, da de ikke mener, at der er behov for at indregne en risikopræmie i forbindelse med fiberudrulning. **Norlys** og **TDC NET** har ligeledes med hensyn til maksimalprisniveauet på fiber understreget, at de ikke mener, at deres respektive tilsagnspriser ligger i midten af LRAIC-spændet, men nærmere i den nederste del.

Erhvervsstyrelsens LRAIC-fastnet model bygger på en række antagelser i modelleringen af, hvad det ville koste at bygge et telenet fra bunden under hensyntagen til en rimelig forrentning af den investerede kapital. Den

rimelige forrentning afspejler de markedsmæssige vilkår, som en fiberoperatør bliver mødt af på de finansielle markeder ved stillingtagen til, hvorvidt der skal foretages investeringer til udrulning af højhastighedsinfrastruktur. Den enkelte fiberoperatør kan dog af kommercielle grunde vælge at prissætte ud fra en lavere forretning, eksempelvis lavere priser her og nu.

LRAIC-spændet, som høringssvarene refererer til, blev præsenteret i december 2020 i forbindelse med LRAIC-projektets afslutning og tager udgangspunkt i et BSA-POI2-produkt. I forbindelse med vurderingen af tilsagnspriserne har Erhvervsstyrelsen for TDC, Norlys og Fibia udarbejdet opdaterede LRAIC-prisspænd, som i højere grad afspejler tilsagnenes indhold vedrørende installation og netadgangsprodukt.

For Norlys' tilsagn gælder det, at tilsagnsproduktet er et BSA-POI3-produkt, og at der også indgår intra-POI3-transport. Ydermere indeholder tilsagnsprisen også installation og etablering af stikledning (op til 30 meter), hvilket også medvirker til, at man ikke kan anvende LRAIC-spændet fra december 2020 til at vurdere tilsagnsprisen. På baggrund af Erhvervsstyrelsens opdaterede LRAIC-spænd, som tager højde for de nævnte forhold, konkluderer styrelsen, at Norlys' maksimale tilsagnspris ligger i den midterste del af LRAIC-spændet, også når de dokumenterede omkostninger for intra-POI3 transport medregnes.

TDC's pristilsagn er ikke direkte sammenligneligt med LRAIC-spændet. Årsagen hertil er, at LRAIC-modellen angiver maksimale gennemsnitspriser, mens TDC's pristilsagn bygger på en ankerprismodel med to ankre på henholdsvis 100 og 1.000 Mbit/s. Erhvervsstyrelsen vurderer på baggrund af tal for afsætningshastigheder, som TDC har oplyst til styrelsen i forbindelse med tilsagnsdialogerne, at den gennemsnitlige maksimalpris vil ligge i den midterste del af LRAIC-spændet.

5.2.1.4 Maksimalprinsniveau (coax)

Telenor har haft en række bemærkninger til den metode TDC NET i bilag 3 har angivet til beregning af coax-båndbredder til at verificere, om tilsagnet vedrørende maksimalpriser på 100 Mbit/s og 1.000 Mbit/s er opfyldt for coax.

ERST tog på baggrund af Telenors høringssvar kontakt til Telenor med henblik på at uddybe Telenors høringssvar. Telenor påpegede, at TDC's metode i bilag 3 krævede yderligere uddybning samt et brugbart sæt af beregningseksempler. Som opfølgning herpå tog Erhvervsstyrelsen kontakt til TDC NET, der har uddybet bilag 3 for styrelsen. TDC NET vil endvidere på et branchemøde primo 2022 forklare, hvordan omregningen foregår mellem priser i kapacitetsmodellen og TDC's tilsagnslofter.

5.2.1.5 Selskabsspecifik inflationsfaktor

TDC NET finder, at der er manglende ligebehandling, og at inflationsfaktoren på tværs af de enkelte tilsagn bør ændres til 1,8 pct. pr. år.

De selskabsspecifikke inflationsfaktorer svarer til prisstigningstaksten i LRAIC-modellerne for henholdsvis TDC, Norlys og Fibia. Denne er udregnet på baggrund af de gennemsnitlige, årlige prisstigninger på linjelejen for perioden 2020-2026 i de selskabsspecifikke LRAIC-modeller. Eftersom nettene er opbygget forskelligt, og de enkelte aktiver har forskellige pristrends, leder det til en forskellig omkostningsudvikling for de enkelte selskaber.

TDC NETs høringssvar har således ikke givet Erhvervsstyrelsen grundlag for at vurdere, at der skal foretages ændringer.

Nuuday ønsker at få afklaret, om inflationsraterne er faste eller kan justeres løbende.

Erhvervsstyrelsen kan hertil oplyse, at inflationsraterne er faste for tilsagnsperioden.

5.2.1.6 Accessoriske ydelser

Fastspeed og **Telenor** påpeger, at tilsagnene indeholder en utilstrækkelig maksimalprisregulering af accessoriske ydelser. **Nuuday** fremhæver specifikt prisen for IP multicast og anbefaler, at Erhvervsstyrelsen udarbejder et skriftligt vejledningsdokument, som tilsagnsgiverne forpligtes til at følge i forhold til "fair og rimelige priser" for alle tjenester bortset fra BSA.

Erhvervsstyrelsen har i forbindelse med vurderingen af tilsagnene tilstræbt at sikre tilsagnsgiverne fleksibilitet til at sikre fortsat udrulning af højhastighedsinfrastruktur og samtidig sikre rimelige konkurrencevilkår for tjenesteudbydere på markedet. På baggrund af dette har styrelsen fundet det proportionalt, at de accessoriske ydelser i henhold til tilsagnene fastsættes ud fra princippet om fair og rimelige priser. Fair og rimelige priser skal som udgangspunkt være omkostningsbaserede og vil dermed være tilstrækkelige til at løse de konstaterede konkurrenceproblemer. Tilsagnene bliver endvidere i medfør af tilsagnsafgørelsen gjort bindende. Heraf følger, at Erhvervsstyrelsen kan føre tilsyn med, at netjerne efterlever de vilkår om pris, der følger af tilsagnet.

5.2.2 Udmøntning af maksimalpriser

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende maksimalprisudmøntningen i udkast til tilsagn.

5.2.2.1 Prisudmøntning

Telenor og **Fastspeed** anmoder om, at prisudmøntningen for den højeste hastighed ændres fra at være "den maksimale gennemsnitlige netleje+20%" til at være "den faktiske gennemsnitlige netleje+20%".

Erhvervsstyrelsen har i forbindelse med vurderingen af tilsagnene tilstræbt at sikre tilsagnsgiverne fleksibiliteten til at sikre fortsat udrulning af højhastighedsinfrastruktur, men samtidig sikre rimelige konkurrencevilkår på markedet for tjenesteudbydere. Styrelsen har på baggrund af markedstesten fundet det nødvendigt, at der i tilsagnene for EWII og Norlys er en ramme for prisudmøntningen, eksempelvis i form af et øvre prisloft på den højeste udbudte hastighed, hvilket har resulteret i bestemmelsen i forhold til den maksimale gennemsnitlige netleje + 20 pct. Idet TDC har introduceret en anden prismodel for tilsagn, er de ikke underlagt samme krav om yderligere rammer for prisstruktur, da prisankrene på 100 og 1.000 Mbit/s giver både grænser for en maksimalprisstruktur og en øvre grænse for den højeste af de to hastigheder. Ligeledes undtages Fibia for kravet om prisloft på den højeste udbudte hastighed, da prisudmøntningen, jf. Fibias tilsagn, vil ske på baggrund af prisstrukturen på detailmarkedet og dermed er i forlængelse af styrelsens nuværende prisudmøntningsmetode.

Erhvervsstyrelsen finder tilsagnenes bestemmelser vedrørende den maksimale gennemsnitlige netleje + 20 pct. som værende tilstrækkelige til fortsat at sikre rimelige konkurrencevilkår på markedet for tjenesteudbydere.

Styrelsen kan i den forbindelse oplyse, at det svarer til udmøntningsrammerne fra den nuværende regulering af TDC.

5.2.2.2 Gennemsnitspris hos TDC

Fastspeed påpeger, at TDC's ankerprismodel er utilstrækkelig til at sikre priserne, da 1.000 Mbit/s allerede er toneangivende, hvorfor 100 Mbit/s ikke er relevant på længere sigt.

Erhvervsstyrelsen noterer Fastspeeds anbringende, men vurderer, at 100 Mbit/s er et relevant ankerprodukt frem til næste markedsafgørelse. Det er styrelsens forventning, at produktet vil bidrage til at disciplinere priserne for hastigheder mellem 100 og 1.000 Mbit/s.

5.2.2.3 Udmøntningskurve

Fastspeed mener, at den hastighedsdifferentierede prisudmøntning bør følge de underliggende omkostninger og dermed være dokumenteret af omkostningsforskelle ved udbud af forskellige hastigheder.

Når man udmønter en maksimalpris på hastigheder, kan man vælge alene at lægge vægt på omkostningsstrukturen, og maksimalprisstrukturen vil således følge denne. Det vil i nogle tilfælde – naturligvis afhængig af omkostningsfordelingsnøglerne – kunne lede til en relativ flad maksimalprisudmøntningskurve, da de marginale omkostninger ved at tilbyde højere hastigheder kan være små i forhold til den omkostning, der er ved at etablere den fysiske forbindelse (selve kablerne, nedgravning m.v.).

Der kan dog også være fordele i at inddrage efterspørgselssiden i udmøntningen af en gennemsnitlig maksimalpris. Herved vil netejere kunne sænke maksimalprisen på de hastigheder, hvor betalingsvilligheden er lav, mens maksimalprisen kan sættes op på de hastigheder, hvor betalingsvilligheden er høj, og dermed stadig overholde det samme vægtede gennemsnit som før udmøntningen. Det vil i sidste ende betyde, at en række mindre betalingsvillige kunder tilkobler sig nettet, herunder højhastighedsnettene, hvorfor det ud fra et samfundsmæssigt perspektiv kunne være en fordel at inddrage efterspørgselssiden i maksimalprisudmøntningen. Det er disse overvejelser, som ligger bag Erhvervsstyrelsens vurdering om, at tilsagnene ikke behøver følge en maksimalprisudmøntning alene baseret på omkostninger. På baggrund af bl.a. Fastspeeds høringssvar i forbindelse med markedstesten har de netejere, der ikke havde en udmøntningsramme i forvejen, indført en ramme for udmøntningskurven. Denne begrænser afvigelsen fra omkostningerne, som netejerne kan udøve i maksimalprissætningen, og sikrer dermed prisstabilitet for de tjenesteudbydere med forretningsmodeller, som er baseret på de højeste hastigheder. Styrelsen vurderer derfor, at tilsagnene er tilstrækkelige.

5.2.3 Øvrige forhold vedrørende maksimalpriser

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende øvrige forhold relateret til maksimalpriser i udkast til tilsagn.

5.2.3.1 Maksimalpriser dækker kun hastigheder op til 1.000 Mbit/s

Telia anfører, at tilsagnene ikke indeholder maksimalpriser for hastigheder over 1.000 Mbit/s. Telia forventer, at tendensen mod højere hastigheder vil fortsætte og påpeger, at TDC allerede nu har lanceret XGSPON, samt at andre udbydere forventes at inkludere hastigheder over 1.000 Mbit/s i deres produktudbud.

Dansk Industri henstiller ligeledes til, at det bør overvejes at udvide prisreguleringen til hastigheder over 1.000 Mbit/s.

Erhvervsstyrelsen skal indledningsvis gøre opmærksom på, at tilsagnenes øvrige forpligtigelser, herunder bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer, omfatter alle de masseforhandlede produkter uanset hastighed. Det er alene maksimalprisen i tilsagnene, som er begrænset til kun at gælde for produkter op til 1.000 Mbit/s.

Det er Erhvervsstyrelsens forståelse, at implementeringen af produkter over 1.000 Mbit/s vil påkræve yderligere investeringer samtidig med, at efterspørgslen forbliver usikker i den nærmeste fremtid, da langt de fleste detailkunders behov for bredbånd de næste mange år vil kunne opfyldes af produkter op til 1.000 Mbit/s. På baggrund af dette har styrelsen i sin vurdering valgt at tilgodese en vis fleksibilitet i tilsagnene, da det er forventningen, at engrosprissætningen på produkter op til 1.000 Mbit/s vil disciplinere prissætningen på produkter over 1.000 Mbit/s.

5.2.3.2 Manglende LRAIC-model for EWII

Fastspeed bemærker, at der er et manglende LRAIC-grundlag for EWII i forhold til vurderingen af pristilsagn.

Det er korrekt, at der ikke er nogen specifik LRAIC-model for EWII. Styrelsen har i stedet benchmarket EWII's pristilsagn op imod den specifikke LRAIC-model, som styrelsen vurderer til at være den mest sammenlignelige med en model for EWII.

5.2.3.3 Fibias egen løbende opdatering af LRAIC-model

Fastspeed udtrykker bekymring ved, at Fibia selv står for opdateringen af sin LRAIC-model

Erhvervsstyrelsen skal gøre opmærksom på, at der i Fibias nuværende tilsagn ikke tale om, at Fibia skal foretage opdateringer af LRAIC-modellen. Dette var alene tilfældet i det første udkast af Fibias tilbud om tilsagn. Såfremt tilsagnene bortfalder, vil styrelsen påtage sig ansvaret for at foretage opdateringer af LRAIC-modellen i forbindelse med, at styrelsen træffer prisafgørelser.

5.2.4 Startniveau for faktiske priser (overgangsordning til pris i tilsagn)

Telia påpeger, at startniveau for priser bør indgå som forpligtigelser i tilsagnene. Fastspeed efterspørger information om, hvilke engrosprodukter og hvilke priser, der skal gælde ved tilsagnenes ikrafttræden. Fastspeed efterspørger i den forbindelse, at tilsagnene tilpasses i overensstemmelse med Fibias tilsagn. Dansk Industri påpeger, at der bør være et fikspunkt for priserne. Telenor efterspørger en overgangsordning for overgang til tilsagnspriser for så vidt angår TDC's tilsagn.

Telenor pointerer i forhold til EWII's tilsagn, at den maksimalt 5 pct. årlige prisstigning for fiberpriser først gælder fra selve ikrafttrædelsestidspunktet og således ikke finder anvendelse på indledende prisstigninger i tiden forud for ikrafttrædelse af tilsagnet.

I forhold til opfordringerne til eksempelvis at fastlåse tilsagnsgivernes faktiske priser forud for, at tilsagnet træder i kraft, skal Erhvervsstyrelsen oplyse, at en sådan tilgang ikke vil være mulig og heller ikke har været overvejet, også henset til at nærværende tilsagn først vil få effekt, når tilsagnsafgørelsen træder i kraft. Efter markedstesten af selskabernes tilsagn har Erhvervsstyrelsen været i dialog med selskaberne og har på tværs af tilsagnene sikret et vilkår om maksimalt 5 pct. stigning pr. år i de faktiske priser på fiber. Dette sikrer, at der ikke sker store spring i prissætningen, når tilsagnet er trådt i kraft. På tværs af tilsagnene er der således indført vilkår om, at tilsagnsgivernes faktiske priser ikke forøges markant. Herved sikres bl.a. prisforudsigelighed, hvilket er et behov, der særligt blev understreget af mange tjenesteudbydere i markedstesten.

Frem til, at tilsagnene får effekt, har Erhvervsstyrelsen samtidig en begrundet forventning om, at de tilsagnsgivende netejere vil fastholde intentionerne om at fremme deres respektive eksterne engrosforretninger og vil undlade at lave betydelige prishop i perioden op til, at tilsagnene træder i kraft. Forventningen baseres bl.a. på offentlige tilkendegivelser herom fra de selskaber, der i dag ikke er underlagt maksimalprisregulering.

For så vidt angår TDC, har der i tidligere regulering indfundet sig spring i prissætningen, fx ved overgang fra en LRAIC-model til en anden. Derudover får det i den nuværende overgang betydning for prissætningen, at TDC ikke opretholder den nuværende opdeling af priser på fiber med lavere fiberpriser i DONG-området, hvorved fradraget i DONG-området ophører ved ikrafttrædelsen af TDC's tilsagn. Dette vil i sagens natur indebære en ændring i TDC's maksimalpris for fiber i det såkaldte DONG-område.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at de vilkår om priser, som netejerne har indført i tilsagnene, i alle fire tilfælde er tilstrækkelige til at imødegå de konstaterede konkurrenceproblemer, og at der ikke er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller tilpasninger i tilsagnene.

5.2.5 Grænse for årlig stigning i faktiske priser

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende den årlige stigning i faktiske priser i udkast til tilsagn.

5.2.5.1 Ligebehandling og klarhed

Nuuday anfører, at Erhvervsstyrelsen bør sikre, at tilsagnsgiverne justerer deres tilsagn i overensstemmelse med tilsagnsafgørelsen, således at det er klart, at den maksimale årlige fiberprisstigning på 5 pct. på de faktiske priser vedrører enkelthastigheder. Fibia bemærker ligeledes, at Erhvervsstyrelsen forvaltningsretligt er forpligtet til at sikre ligebehandling, og finder at formuleringerne i både Norlys' og TDC's tilsagn afviger i forhold til vilkår om maksimalt 5 pct. prisstigning.

Det er Erhvervsstyrelsens forståelse, at der er overensstemmelse mellem, hvad der fremgår i tilsagnene fra de fire tilsagnsselskaber, og hvad styrelsen har anført i tilsagnsafgørelserne i forhold til vilkår om maksimalt 5 pct. prisstigning i de faktiske priser. Styrelsen finder, at denne forståelse i øvrigt er blevet bekræftet af alle tilsagnsselskaber. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at styrelsen i perioden fra 18. juni 2021 og frem til 25 juni 2021 gennemførte en høring over udkast til tilsagnsafgørelser over for EWII, Fibia, Norlys og TDC. I udkastene

til tilsagnsafgørelser fremgik det, at der i de fire tilbud om tilsagn var sikret "*vilkår om maksimale årlige fiberprisstigninger på 5 pct. på de faktiske priser på enkelthastigheder*". I de bemærkninger, styrelsen modtog ved høringsfristens udløb, fandt ingen af tilsagnsgiverne anledning til at kommentere herpå. Det er således Erhvervsstyrelsens forståelse, at alle tilsagnene skal sikre, at den maksimale årlige prisstigning på 5 pct. vedrører enkelthastigheder.

Erhvervsstyrelsen vurderer på baggrund af ovenstående ikke, at der er behov for yderligere at præcisere de enkelte tilsagn. Erhvervsstyrelsen vurderer ligeledes, at der er sikret tilstrækkelig ligebehandling i den dialog, som Erhvervsstyrelsen har ført i processen om tilblivelsen af tilsagnene.

5.2.5.2 Coax og grænse for årlig stigning i faktiske priser

Telia påpeger, at coax-priserne kan stige med mere end 5 pct. om året, og mener, at Erhvervsstyrelsen skal sikre, at TDC NETs coax-priser maksimalt kan stige med 5 pct. om året.

Erhvervsstyrelsen bekræfter, at der ikke eksisterer krav i TDC's tilsagn, der sikrer mod, at de faktiske priser på coax kan stige med mere end 5 pct. om året. Erhvervsstyrelsen har i tilsagnsdialogen med TDC for så vidt angår coax taget udgangspunkt i den nuværende adgang til TDC's coax-net, hvor TDC ikke har prisfastsat på et niveau svarende til maksimalprisen. Styrelsen vurderer, at den fortsatte udrulning af fiber også i fremtiden vil understøtte, at TDC vil sikre en engrospris, der fører til tjenesteudbyderkonkurrence i TDC's coax-net.

Erhvervsstyrelsen har på denne baggrund ikke fundet anledning til, at TDC's pristilsagn på coax bør tilpasses.

5.2.5.3 Kampagner, rabatter og stigning i faktiske priser

Nuuday påpeger, at forudmeldte kampagner med endelig ophørsdato ikke skal tælles med under 5 pct.-reglen vedrørende prisstigninger. Samtidig stiller Nuuday spørgsmålstejn ved, at Fibia kan tage forbehold for efterfølgende prisforhøjelser over 5 pct., såfremt Fibia har sænket prisen for at sikre konkurrencefremme i et område.

Fibia anfører, at Erhvervsstyrelsen bør harmonisere vilkår i tilsagn, således at det sikres, at prisstigninger ikke overstiger 5 pct. ved overgangen til ikrafttrædelse af tilsagnene – både i forhold til Fiber BSA fra Norlys samt Fiber VULA og rå fiber fra TDC.

I de enkelte tilsagn indføres der en begrænsning i form af maksimalpriser og en yderligere begrænsning, hvor tilsagnsgiverne sikrer maksimale, årlige fiberprisstigninger på 5 pct. på de faktiske priser på enkelthastigheder.

Hertil er der i nogle tilsagn taget højde for, at tilsagnsgiverne vil tilbyde lavere priser i form af rabatter, men at disse rabatter tilsvarende kan fjernes igen. Denne forskel i tilsagnene beror også på, at nogle tilsagnsgivere har ønsket at præcisere muligheden for at anvende rabatter.

Særligt i forhold til rabatter er det også Erhvervsstyrelsens forståelse, at tjenesteudbyderne gerne ser, at tilsagnsgiverne benytter sig af rabatter, såfremt disse ikke er diskriminerende.

Samlet set har Erhvervsstyrelsen ikke fundet grundlag for, at tilsagnene skal ændres i forhold til sammenhængen mellem muligheden for at benytte rabatter og de begrænsninger, der følger af tilsagnet. Styrelsen finder, at tilsagnene er tilstrækkeligt klart formulerede.

5.2.5.4 Øvrig regulering og grænse for årlig stigning i faktiske priser

Nuuday bemærker, at det er positivt, at der er sat et konkret maksimum på de årlige prisstigninger på fiber. Nuuday ser gerne princippet anvendt på "FRND"-reguleringen, dvs. bl.a. over for rene engrosselskaber.

Erhvervsstyrelsen kan i udgangspunktet ikke indføre øvrige priskontrolforpligtelser over for rene engrosselskaber end fair og rimelige priser. Hvorfor Erhvervsstyrelsen ikke i nærværende markedsafgørelser kan pålægge mere indgribende forpligtelser om priskontrol over for rene engrosselskaber. Hertil skal Erhvervsstyrelsen i øvrigt bemærke, at de priskontrolforpligtelser, der er lagt op til over for de enkelte SMP-udbydere, herunder de rene engrosselskaber, er proportionale i forhold til at løse de konstaterede konkurrenceproblemer, hvilket er nærmere begrundet i de respektive markedsafgørelser.

Erhvervsstyrelsen har således ikke på baggrund af bemærkningerne om grænse for årlig stigning i faktiske priser fundet anledning til at justere priskontrolforpligtelserne i markedsafgørelserne.

5.2.6 Ønske om ændring af TDC's eget tilsagn

TDC NET mener, at kravet om maksimalt 5 pct. stigning pr. år på hver enkelt priskomponent bør fjernes. Derudover finder TDC NET, at TDC's tilsagn bør ændres, således at prisniveauet afgivet i TDC's tilsagn er højere, og så TDC kan differentiere ankerpriserne i forhold til geografi.

Indledningsvis skal Erhvervsstyrelsen henvise til den omfattende forudgående dialog i forbindelse med tilbllivelsen af de enkelte tilsagn, hvor tilsagnsgiverne har haft mulighed for at tilpasse tilsagnene på baggrund af dialogen.

Erhvervsstyrelsen noterer sig alligevel, at en række tilsagnsgivere fortsat har bemærkninger til selskabernes egne tilsagn og ønsker ændringer hertil.

Uanset om de enkelte tilsagnsgivere kan have ønsker om andre vilkår, herunder prismodeller, prisniveauer og udmøntningsmodeller, finder Erhvervsstyrelsen, at grundlaget for tilsagnsafgørelsen og de enkelte tilsagn må foretages ud fra det tilbud om tilsagn, som tilsagnsgiver har valgt at afgive.

Erhvervsstyrelsen kan oplyse, at de maksimalt 5 pct. prisstigning pr. år er indført i de enkelte tilsagn for at sikre prisstabilitet og forudsigelighed for tjenesteudbydere. Ønsket herom blev oprindeligt rejst af tjenesteudbydere i forbindelse med markedstesten. Tjenesteudbydere henviste her til, at en grænse for en maksimal årlig prisstigning var indført i én tilsagnsgivers (Fibias) tilbud om tilsagn, og udtrykte samtidig ønske om, at der i tilsagnene blev sikret en fremadrettet forudsigelighed i prissætningen. Efterfølgende valgte Erhvervsstyrelsen i dialogen med tilsagnsgiverne at understrege behovet for at sikre prisstabilitet, hvilket kunne sikres ved at indføre vilkår om 5 pct. i de respektive tilsagn.

På denne baggrund finder Erhvervsstyrelsen ikke, at TDC NETs bemærkninger giver anledning til at ændre tilsagnet.

5.2.7 Tilsyn med tilsagnspriser

Telenor spørger ind til, hvad konsekvensen af manglende overholdelse af tilsagn er, og om det blot indbefatter, at der fremadrettet skal ske en priskorrektion, såfremt maksimalprisen i tilsagnet ikke overholdes.

Tilsagnet bliver med tilsagnsafgørelsen gjort bindende, og de enkelte tilsagnsgivere er dermed retligt forpligtet til at efterleve tilsagnet på samme måde, som TDC skal efterleve hidtidige markedsafgørelser truffet af Erhvervsstyrelsen. Erhvervsstyrelsen vil, når tilsagnene træder i kraft, føre tilsyn med, at de enkelte netejeres tilsagn efterleves. Den enkelte tilsagnsgiver har således pligt til at efterleve tilsagnet.

Erhvervsstyrelsen finder også anledning til at bemærke, at en helt klar forudsætning for, at tilsagn anvendes som alternativ til traditionel forpligtelsesregulering, er, at vilkårene i de enkelte tilsagn efterleves.

5.3 Effektanalyse

Telenor opfordrer Erhvervsstyrelsen til at udarbejde en effektanalyse med henblik på at belyse, hvordan de nye markedsvilkår i form af tilsagnsengrospriserne vil påvirke henholdsvis tjenesteudbydere og slutbrugere.

Erhvervsstyrelsen noterer Telenors ønske om en effektanalyse, der har til formål at belyse effekten på markedet af nye engrospriser. Styrelsen har i overensstemmelse med hidtidig praksis gennemført en markedsanalyse, der har påpeget en række konkurrenceproblemer, herunder nødvendigheden af at indføre begrænsninger i forhold til engrosprissætningen. Parallelt hermed har en række netejere frem for en forpligtelsesregulering ønsket at afgive et tilbud om tilsagn. I relation hertil har tilsagnsgivernes tilbud om vilkår for priser været genstand for en markedstest, hvor branchen har haft mulighed for at kommentere på bl.a. prisniveau. Efterfølgende har tilsagnsgiverne justeret tilsagnspriserne således, at disse ligger i den midterste del af deres LRAIC-spænd, hvilket efter Erhvervsstyrelsens vurdering vil sikre mod en unaturlig høj prissætning.

I forlængelse af ovenstående skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at uanset hvad resultatet af en effektanalyse måtte have vist, fx i forhold til den fortsatte tjenesteudbyderkonkurrence, så kan det ikke forventes, at det ville have ført til en anden tilgang til vurdering af, om tilsagnspriserne i de enkelte tilsagn er tilstrækkelige til at imødegå de konstaterede konkurrenceproblemer. I supplement hertil afholder de enkelte tilsagn ikke tilsagnsgiverne fra løbende at vurdere, om prissætningen skaber de rette forudsætninger for tjenesteudbyderkonkurrence.

5.4 Om valg af rimelige priser

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende valg af rimelige priser i udkast til markedsafgørelser og tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

5.4.1 Ligebehandling og rimelige priser

TDC NET anfører, at Erhvervsstyrelsen ikke på noget tidspunkt i tilsagnsprocessen har givet mulighed for eller har begrundet regulatorisk, at der kunne blive tale om priskontrol med andre metoder end LRAIC, herunder fx rimelige priser. TDC NET anfører også, at det er udtryk for manglende ligebehandling, når nogle vertikalt integrerede SMP-udbydere, som reguleres via markedsafgørelser, ifølge TDC NET slipper billigere regulatorisk end de SMP-udbydere, som er gået tilsagnsvejen. Derudover finder TDC NET med henvisning til, at Erhvervsstyrelsen anvender rimelige priser over for fx Bornfiber, at en tilsvarende tilgang kan anvendes over for TDC.

Erhvervsstyrelsen skal henvise til, at TDC har valgt at afgive et tilsagn, og at vilkår om priser i TDC's tilsagn er vurderet, men ikke fastlagt på baggrund af LRAIC-modellen. Erhvervsstyrelsen skal yderligere bemærke, at priser fastsat ud fra rimelige priser også vil kunne befinde sig i det niveau af LRAIC-spændet, hvor TDC's priser vurderes at være. TDC's prisniveau i tilsagnet er således ikke fastsat i medfør af en bestemt priskontrolmetode.

Tre øvrige vertikalt integrerede udbydere på M3HC har ikke afgivet et tilbud om tilsagn forud for, at Erhvervsstyrelsen den 21. januar 2021 sendte fire tilsagnsgiveres tilbud om tilsagn i markedstest. Det er korrekt, at Bornfiber og nef Fiber ikke pålægges en forpligtelse om priskontrol i medfør af LRAIC-priskontrolmetoden. Derudover lægges der op til, at AURA ét år efter ikrafttrædelse af forpligtelsen om priskontrol skal omfattes af priskontrol i medfør af LRAIC-metoden. Valget af forpligtelse om priskontrol beror i de enkelte tilfælde på en konkret vurdering og individuel, og såfremt TDC ikke ønskede at afgive tilsagn, vil TDC tilsvarende kunne forventes at blive pålagt en forpligtelse om priskontrol, der er individuelt tilpasset TDC i forhold til de konstaterede konkurrenceproblemer samt en proportionalitetsvurdering ud fra bl.a. delmarkedets størrelse og kundepotentiale. Erhvervsstyrelsen deler således heller ikke TDC's opfattelse af, at ovenstående vurderinger er udtryk for en tilsidesættelse af almindelige forvaltningsretlige regler om, at det lige skal behandles lige.

5.4.2 Rimelige priser og priskontrol

Nuuday har anført, at der er geografisk afgrænsede områder, hvor kun fair og rimelige priser vil finde anvendelse, og at disse ikke er tilstrækkeligt disciplinerende til at sikre mod unaturlig høj prissætning.

I den forbindelse opfordrer Nuuday Erhvervsstyrelsen til løbende at involvere sig i at fastsætte de grundlæggende hegnspele, der indrammer reguleringen af fair og rimelige priser, for at sikre mod monopolliggende adfærd.

Erhvervsstyrelsen bemærker indledningsvis, at prisreguleringsmetoden, som kan finde anvendelser over for rene engrosselskaber jf. telelovens § 47 b, stk. 2, medfører, at selskaberne som udgangspunkt alene kan pålægges forpligtelse om fair og rimelige priser.

Rene engrosselskaber har ikke i samme grad som vertikalt integrerede udbydere incitament til at tage for høje priser. Den prisreguleringsmetode, som kan bringes i anvendelse overfor rene engrosselskaber, er derfor også mindre indgribende.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at det er tilstrækkeligt, at rene engrosselskaber, som pålægges fair og rimelige priser, selv sikrer en rimelig markedspris. Vurderingen af rimeligheden af markedsprisen vil til enhver

tid bero på en konkret og individuel samlet vurdering, hvor Erhvervsstyrelsen også kan føre tilsyn, hvor styrelsen finder det nødvendigt.

Det er derfor Erhvervsstyrelsens vurdering, at forpligtelse om fair og rimelige priser på tilstrækkelig vis vil sikre mod unaturlig høj prissætning, og at rammerne, som Erhvervsstyrelsen har sat i markedsafgørelserne, er tilstrækkelige.

5.4.3 AURA og priskontrol

AURA finder ikke, at det er proportionalt, at selskabet pålægges priskontrol efter LRAIC-metoden henset til, at to øvrige vertikalt integrerede selskaber (nef Fiber og BornFiber) i forhold til priskontrol skal opfylde "krav om rimelige priser". AURA mener, at proportionaliteten på forpligtelserne bør følge HHI-indekset og ikke selskabsstørrelsen.

Erhvervsstyrelsen bemærker indledningsvis, at HHI angiver koncentrationsgraden på detailmarkedet. HHI anvendes som en indikator for, om konkurrencesituationen på det pågældende detailmarked indikerer, at det underliggende engrosmarked bør undersøges nærmere. HHI er således en del af den samlede vurdering af, hvorvidt det relevante engrosmarked bør undersøges, som følge af de markedsvilkår (her grad af koncentration) der forefindes.

Når et selskab på baggrund af markedsanalysen bliver udpeget som SMP-udbyder, skal Erhvervsstyrelsen vurdere muligheden for forpligtelser over for det pågældende selskab. Valget af de enkelte forpligtelser beror på en konkret og individuel vurdering baseret på både markedssituationen og det konkrete SMP-udpegede selskabs markedsmagt.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at det på baggrund af de konkrete forhold på delmarked Skanderborg-Odder samt AURAs størrelse er proportionalt ét år efter ikrafttrædelse af markedsafgørelsen at pålægge AURA maksimalpriser beregnet på baggrund af LRAIC-prisfastsættelsesmetoden.

Det er samtidig Erhvervsstyrelsens vurdering, at det, henset til delmarked Bornholms og delmarked Nordfyns størrelse, ikke er proportionalt at pålægge Bornfiber og nef Fiber maksimalpriser beregnet på baggrund af LRAIC-prisfastsættelsesmetoden.

5.4.4 AURA og LRAIC

AURA påpeger, at de ikke vil være i stand til at efterkomme datakravet til LRAIC-regulering og i stedet bør pålægges "krav om rimelige priser" benchmarket op i forhold til Fibia og Norlys med korrektioner for geotyper og stordriftsfordele.

Erhvervsstyrelsen har på baggrund af AURAs høringssvar lagt til grund, at det vil være for indgribende for AURA at være klar til at implementere omkostningsdokumentation, når forpligtelsen om priskontrol over for AURA træder i kraft. Erhvervsstyrelsen har derfor ændret markedsafgørelsen over for AURA således, at AURA, i en overgangsperiode efter forpligtelsen om priskontrol er trådt i kraft, skal opfylde krav om rimelige priser. Overgangsperioden er fastsat til 12 måneder, hvorefter LRAIC-metoden og historiske omkostningers metode vil finde anvendelse. Hermed får AURA mulighed for at udvikle de it-systemer, der skal varetage, at AURA kan opfylde kravet om omkostningsdokumentation.

6 Prisklemme

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til prisklemmekontrol i udkast til markedsafgørelser og tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

6.1 Manglende prisklemmeforpligtelse for vertikalt integrerede selskaber

Telenor anfører, at både nef Fiber, AURA og Bornfiber er vertikalt integrerede selskaber og derfor bør pålægges en forpligtelse om ikke at iværksætte prisklemmer. Telenor efterlyser Erhvervsstyrelsens begrundelse for ikke at have medtaget forpligtelsen i afgørelsesudkastene for disse selskaber.

Grundlaget for ikke at pålægge en selvstændig forpligtelse om ikke at iværksætte prisklemmer over for henholdsvis nef Fiber, AURA og Bornfiber er baseret på en konkret vurdering af markedsforholdene, hvilket fremgår af de udkast til afgørelser, der blev sendt i høring.

Erhvervsstyrelsen har i vurderingen af forpligtelserne over for de pågældende selskaber lagt vægt på, at selskaberne grundet deres konstruktion med Waoos som indholdsleverandør ifølge det oplyste ikke har indsigt i eller indflydelse på fastsættelse og markedsføring af priser på detailniveau.

Erhvervsstyrelsen vil følge, hvordan AURA, Bornfiber og nef Fiber vil sikre engrosadgang, herunder om niveauet for netejernes faktiske engrospriser sikrer tjenesteudbyderkonkurrence.

6.2 Tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende prisklemmевærn i udkast til tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

6.2.1 Værn mod prisklemmer

Telenor, Telia og Fastspeed anfører alle overordnet, at tilsagn om værn mod prisklemmer ikke er tilstrækkeligt til i praksis at sikre mod iværksættelse af prisklemmer.

Telenor fremhæver i relation hertil specifikke bekymringer i forhold til en række forhold, herunder manglende transparens og ensartethed, samt at der i forbindelse med prisklemmевærn lægges op til egenkontrol.

Tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer er formet ud fra Erhvervsstyrelsens hidtidige prisklemmetilsyn med TDC, hvor styrelsen på tilsvarende vis har udvalgt og fastlagt de

detailbredbåndsprodukter, der har været mest relevante for konkurrencen (flagskibsprodukter) med henblik på at gennemføre tilsyn.

Erhvervsstyrelsen har gennem dialog med tilsagnsgiverne om de forelagte tilsagn stillet en række minimumskriterier for tilsagnenes bestemmelser. Tilsagnenes bestemmelser om værn mod prisklemmer indeholder derfor de samme grundelementer på tværs af de fire tilsagnsgivere. På den baggrund er det også styrelsens vurdering, at tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer er tilstrækkeligt ensartede.

Samtidig bemærker Erhvervsstyrelsen, at de tilsagnsgivende selskaber i højere grad vil kunne have indflydelse på betingelser og vilkår for deres forretning, og at der dermed vil være mulighed for fleksible løsninger til de konstaterede konkurrenceproblemer på hvert deres delmarked. Derfor vil tilsagnenes bestemmelser om værn mod prisklemmer naturligt variere på tværs af de fire tilsagnsgivere.

Tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer indeholder for alle tilsagnsgivere elementer om, at tilsagnsgivere skal offentliggøre flagskibsprodukterne, før de træder i kraft. Samtidig er der mulighed for, at engroskunderne kan kræve audit i forbindelse med tilsagnsgivernes varetagelse af værn mod prisklemmer. Auditering sikrer, at markedsaktørerne ved mistanke om prisklemmer kan få foretaget et uvildigt genemsyn. Det er på den baggrund Erhvervsstyrelsens vurdering, at de forelagte tilsagn sikrer transparens.

Hensynet med Erhvervsstyrelsens hidtidige prisklemmeforpligtelse er, at TDC på flagskibsprodukterne ikke iværksætter prisklemmer til skade for detailkonkurrencen. Dette varetages tilsvarende gennem tilsagnsgivernes bestemmelser om værn mod prisklemmer i deres tilbud om tilsagn. Tilsagnsgivers tilbud og tilsagn vil med tilsagnsafgørelsen blive bindende, og tilsagnsgiver er dermed forpligtet til at efterleve tilsagnenes bestemmelser, ligesom TDC også i medfør af de eksisterende forpligtelser i den nuværende markedsafgørelse skal sikre, at TDC ikke iværksætter prisklemmer. Ved at tilsagnet gøres bindende, kan styrelsen føre tilsyn med, at tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer overholdes. Dermed er det også styrelsens vurdering, at tilsagnsgiverne ligesom i det nuværende prisklemmetilsyn skal sikre "egenkontrol", således at tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer overholdes.

Erhvervsstyrelsen har på baggrund af bemærkninger til markedstesten sikret, at tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer er yderligere præciseret og nuanceret i forhold til de tilbud om tilsagn, der blev sendt i markedstest.

Erhvervsstyrelsen vurderer på den baggrund, at tilsagnenes bestemmelser om værn mod prisklemmer er tilstrækkelige.

6.2.2 Elementer der ikke indgår i værn mod prisklemmer

Telenor og Fastspeed henviser til en række konkrete elementer i vilkårene i tilsagnene om værn mod prisklemmer, som de finder bør indgå i værnet mod prisklemmer, herunder bl.a. skuffetilbud og bundlede produkter, samt at der bør indgå flere flagskibsprodukter. Fastspeed fremhæver endvidere manglende sanktioner og længden på perioden for justering af prisen ved en påvist prisklemme.

Tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer er formet ud fra Erhvervsstyrelsens hidtidige prisklemmetilsyn med TDC, og Erhvervsstyrelsen har ikke fundet anledning til at indføre mere vidtgående krav til tilsagnsgivernes værn mod prisklemmer end de krav, TDC i det hidtidige prisklemmetilsyn skulle efterleve.

Tilsagnenes bestemmelser om løbende værn mod prisklemmer indeholder alle følgende grundelementer:

- Hver tilsagnsgiver forpligter sig til halvårligt at udvælge og fastlægge mindst to flagskibsprodukter inden for den samme teknologi baseret på enslydende kriterier.
- For at sikre gennemsigtighed og forudsigelighed skal selskaberne offentliggøre flagskibsprodukterne, inden de træder i kraft.
- Selskaberne skal for hvert flagskibsprodukt sikre en ikke-negativ margin mellem prisen på selskabets detailprodukt med tilknyttede tillægstjenester og de underliggende omkostninger ved at producere og afsætte produktet.
- Tilsagnene giver, som ved Erhvervsstyrelsens hidtidige prisklemmetilsyn med TDC, selskaberne mulighed for at møde konkurrencen på sammenlignelige markedsførte bredbåndsprodukter.
- Derudover kan selskabernes engroskunder kræve audit i forbindelse med selskabernes varetagelse af værn mod prisklemmer.

I Erhvervsstyrelsens hidtidige prisklemmetilsyn med TDC har styrelsen på tilsvarende vis udvalgt og fastlagt en række detailbredbåndsprodukter, der har været mest relevante for konkurrencen. I det hidtidige prisklemmetilsyn udpeges flagskibsprodukter bl.a. ud fra på forhånd fastlagte kategorier af detailprodukter, hvor ét af produkterne udgjorde bredbånd bundtet med TV. Dette er ikke videreført i tilsagnsgivernes tilbud om tilsagn.

6.3 Korrektion af tilsagnsafgørelse

Norlys ønsker sin tilsagnsafgørelse tilpasset i forhold til at "møde konkurrencen". Ifølge Norlys bør det reflekteres i tilsagnsafgørelsen, at Norlys i punkt 10.2.1.10 i selskabets tilbud om tilsagn henviser til "fiber-detailprodukter".

Erhvervsstyrelsen finder ikke, at der er behov for en tilpasning af Norlys' tilsagnsafgørelse, idet styrelsens forståelse er, at der, ved "samme teknologi" anført i Norlys' tilsagn, er tale om fiberdetailprodukter i forhold til at møde konkurrencen.

7 Ikke-diskrimination

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til ikke-diskrimination i udkast til tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

7.1 Om betryggelse af ikke-diskrimination

I det følgende adresseres bemærkninger særligt vedrørende betryggelse af ikke-diskrimination i udkast til tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

7.1.1 Begrebet "tilsvarende forhold"

Telenor har i forhold til endelige tilsagn fra henholdsvis Norlys og Fibia henvist til tidligere bemærkninger af 25. februar 2021, afgivet i forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedstest over selskabernes tilbud om tilsagn. Heraf fremgår det bl.a., at Telenor finder begrebet "tilsvarende forhold" uklart, og at det bør præciseres, så princippet om ikke-diskrimination ikke kan omgås.

Ikke-diskrimination betyder ikke, at alle skal have samme aftalevilkår, men at alle – under tilsvarende/sammenlignelige omstændigheder – skal have mulighed for at få samme vilkår. Dette vil bero på en konkret vurdering.

I forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedstest over tilbud om tilsagn rejste flere tjenesteudbydere bekymring i forhold til potentiel forskelsbehandling mellem eksterne og interne tjenesteudbydere (dvs. tilsagnsselskabernes egen detailforretning). Styrelsen vurderede overordnet, at tilsagnene var formuleret i tråd med telelovens § 43 og dermed som udgangspunkt tilstrækkelige i forhold til sikre ikke-diskrimination, men styrelsen anerkendte samtidig, at der i den videre dialog med tilsagnsselskaberne kunne være et behov for yderligere præcisering af enkeltpunkter, således at tjenesteudbydere kunne betrygges yderligere i, at der ikke kan ske forskelsbehandling/"tilgodeseelse" af egen tjenesteudbyder.

Dette har bl.a. medført nogle præciseringer fra Norlys i relation til selskabets tilsagnsvilkår vedrørende målrettede ydelser, anvendelse af flere forskellige sæt standardvilkår samt rabatter og bonusmodeller, og fra Fibia i relation til selskabets tilsagnsvilkår vedrørende sikring af Equivalence of Output (EoO). Disse præciseringer indgår således i de forelagte udkast til endelige tilsagn.

Bekymringerne fra tjenesteudbyderne og den efterfølgende tilsagnsdialog med Erhvervsstyrelsen har også medført nogle præciseringer fra tilsagnsselskaberne i forhold til transparens, herunder vedrørende non-standardaftaler/-vilkår. Således er det fx efter markedstesten og efter dialog med styrelsen præciseret i alle tilsagn, at tilsagnsselskaberne over for alle tjenesteudbydere – aktuelle som potentielle – skal tilgængeliggøre oplysninger om de vilkår og priser for netadgang, som disse vil kunne kræve i henhold til ikke-diskrimination, herunder også om virksomme vilkår i andre eller allerede indgåede kommercielle aftaler, der måtte afvige fra tilsagnsselskabernes standardtilbud.

Disse præciseringer fandt Erhvervsstyrelsen vigtige at få foretaget med henblik på yderligere at betrygge og understøtte ikke-diskrimination, og fordi transparens er en støttebestemmelse til ikke-diskrimination, hvor formålet bl.a. er at skabe klarhed/fornøden gennemsigtighed om de vilkår og priser, der kan indgås aftaler på. Der henvises i øvrigt til styrelsens besvarelse i afsnit 8.1 i nærværende høringsnotat.

Det er på den baggrund Erhvervsstyrelsens vurdering, at tilsagnene er tilstrækkeligt klart formulerede i forhold til at sikre ikke-diskrimination, og at der ikke er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller tilpasninger i tilsagnene.

7.1.2 Udbud af ydelser og formidling af oplysninger

Telia har i forhold til endelige tilsagn fra henholdsvis TDC NET, Norlys, Fibia og EWII anført, at der i relation til tilsagnsselskabernes udbud af ydelser og formidling af oplysninger bør ske en tilføjelse om, at dette skal ske "samtidigt og med samme varsel". I relation til TDC NET har Telia anført, at det bør præciseres, at

oplysninger om kommende adresser i whitelisten skal gives samtidig og med samme varsel for både Nuday og eksterne tjenesteudbydere.

Et tilsagnsselskabs vilkår om ikke-diskrimination gælder som en overordnet forpligtelse i forhold til al adfærd fra selskabet inden for det delmarked, hvor det pågældende selskab er udpeget som udbyder med SMP, herunder også i forhold til tilrådighedsstillelse af ydelser og information samt varsling.

Det er Erhvervsstyrelsens vurdering, at tilsagnene er tilstrækkeligt klart formulerede i forhold til at sikre ikke-diskrimination, og at der ikke er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller tilpasninger i tilsagnene.

7.1.3 Volumenrabatter

Telenor har i forhold til endeligt tilsagn fra EWII henvist til tidligere bemærkninger af 25. februar 2021, afgivet i forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedstest over selskabets tilbud om tilsagn. Heraf fremgår det, at Telenor finder, at formuleringen i EWII's tilsagn om, at *"EWII Fibernet forbeholder sig ret til at tilbyde alle tjenesteudbydere ens volumenrabatter ved, at standardkontrakten indeholder samme vilkår for at opnå disse rabatter"* kan misforstås således, at EWII Fibernet ikke er forpligtet til, men alene har mulighed for at tilbyde ens rabatter.

I forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedstest over tilbud om tilsagn rejste Telenor og flere andre tjenesteudbydere bekymring i forhold til potentiel forskelsbehandling mellem eksterne og interne tjenesteudbydere (dvs. tilsagnsselskabernes egen detailforretning). Styrelsen vurderede overordnet, at tilsagnene var formuleret i tråd med telelovens § 43 og dermed som udgangspunkt tilstrækkelige i forhold til at sikre ikke-diskrimination, men styrelsen anerkendte samtidig, at der i den videre dialog med tilsagnsselskaberne kunne være et behov for yderligere præcisering af enkeltpunkter, således at tjenesteudbydere kunne betrygges yderligere i, at der ikke kan ske forskelsbehandling/"tilgodeseelse" af egen tjenesteudbyder.

Dette medførte bl.a., at EWII foretog nogle præciseringer i relation til selskabets tilsagnsvilkår vedrørende ikke-diskrimination og mulighed for anvendelse af rabatter. Disse præciseringer indgår i det af EWII forelagte udkast til endeligt tilsagn, og betyder, at den af Telenor fremhævede formulering ikke længere indgår i EWII's tilsagn.

Således følger det bl.a. af det endelige tilsagn fra EWII vedrørende ikke-diskrimination, at *"EWII Fibernet forpligter sig til ikke at diskriminere mellem tjenesteudbydere, herunder den koncernforbundne tjenesteudbyder, EWII Bredbånd. Det betyder, at såvel EWII Bredbånd og eksterne tjenesteudbydere benytter samme adgangsplatform, Columbine. Det betyder også, at EWII Fibernet tilbyder tjenesteudbydere ens vilkår og priser under tilsvarende forhold. Hertil samme produkter, generelle vilkår, serviceaftaler, standardtilbud, IT-setup mm. Herudover forpligter EWII Fibernet sig til kun at indgå aftaler, der ikke diskriminerer tjenesteudbydere. Eventuelle rabatter vil kun blive tilbudt tjenesteudbydere såfremt, at disse kan begrundes objektivt og sagligt ud fra tekniske eller omkostningsmæssige forhold."* [Erhvervsstyrelsens understregning]

Det er på den baggrund Erhvervsstyrelsens vurdering, at EWII's tilsagn er tilstrækkeligt klart formuleret i forhold til at sikre ikke-diskrimination i forbindelse med anvendelse af rabatter, og at der således ikke er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller tilpasninger i tilsagnet.

7.2 Aftaler om bredbåndsudbyderskifte (SBBU)

Telenor har i forhold til endelige tilsagn fra de fire tilsagnsgivere henvist til tidligere bemærkninger af 25. februar 2021 vedrørende udbyderskifte, afgivet i forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedstest over selskabernes tilbud om tilsagn. Heraf fremgår det, at Telenor i fraværet af en brancheaftale ønsker, at styrelsen stiller krav til vertikalt integrerede selskaber om hensigtsmæssige processer for skift af bredbåndsudbydere.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at styrelsen har forholdt sig til denne problemstilling, da Telenor anførte den første gang, og at styrelsen derfor vil henvise til Erhvervsstyrelsens høringsnotat af 4. december 2020, afsnit 7.4 om SBBU.

8 Transparens

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til transparens i udkast til tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

8.1 Tilgængeliggørelse af non-standardaftaler og -vilkår

Norlys har i forhold til afsnittet om *"Rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser, forud for lanceringen af tilknyttede detailtjenester"* i udkast til tilsagnsafgørelse anført, at Erhvervsstyrelsens beskrivelse af principper samt vægtning fremstår en smule værdiladet. Norlys henstiller til, at styrelsen i sin beskrivelse inddrager de fornødne referencer til lovgivningen. Norlys finder særligt, at styrelsens beskrivelse af transparens og krav om tilgængeliggørelse af non-standardaftaler ikke har fornødent lovgrundlag.

Telia har i forhold til endeligt tilsagn fra EWII bemærket, at EWII forpligter sig til at *"give alle tjenesteudbydere på fiberinfrastrukturen adgang til en prisliste, som vil være ens for alle tjenesteudbydere"*, men at det bør tilføjes, at rabatter m.v. tillige skal offentliggøres.

Erhvervsstyrelsen har noteret Norlys' bemærkninger vedrørende en værdiladet beskrivelse af principper i styrelsens tilsagnsafgørelse, men er ikke enig i selskabets udlægning og finder, at styrelsens tilsagnsafgørelse fremstår såvel objektiv og saglig som tilstrækkeligt begrundet.

I forhold til transparens vedrørende non-standardaftaler skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at styrelsen på flere møder med Norlys har drøftet og redegjort for bestemmelserne i teleloven i relation til en forpligtelsesregulering vedrørende transparens og ikke-diskrimination, og at der ikke burde være uenighed om hverken hjemmelsgrundlag eller rækkevidde heraf, idet Norlys har valgt at fastholde sit tilbud om tilsagn med de elementer, der indgår heri.

Det følger af bemærkningerne til telelovens § 44, at transparensforpligtelsen bl.a. bevirker, at *"den udbyder af offentlige elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester, der anmoder om netadgang, skal oplyses om de vilkår og priser for netadgang, som udbyderen kan kræve, enten fordi vilkårene og priserne er fastsat i et standardtilbud,*

eller fordi vilkårene og priserne findes i andre gældende aftaler om netadgang til det pågældende produkt og således i medfør af ikke-diskriminationsforpligtelsen skal være opnåelige for den pågældende. Ligeledes skal der gives oplysning om de sammenhænge, hvori disse vilkår og priser indgår.” [Erhvervsstyrelsens understregning].

En transparensforpligtelse i tråd med telelovens § 44 er i dag et krav i den gældende regulering af TDC – og et krav, som Erhvervsstyrelsen også fremadrettet vil stille i en forpligtelsesregulering af en vertikalt integreret udbyder.

I forbindelse med Erhvervsstyrelsens markedstest over tilbud om tilsagn rejste flere tjenesteudbydere bekymring i forhold til potentiel forskelsbehandling mellem eksterne og interne tjenesteudbydere (dvs. tilsagnsselskabernes egen detailforretning). Styrelsen vurderede overordnet, at tilsagnene var formuleret i tråd med telelovens § 43 og dermed som udgangspunkt tilstrækkelige i forhold til sikre ikke-diskrimination, men styrelsen anerkendte samtidig, at der i den videre dialog med tilsagnsselskaberne kunne være et behov for yderligere præcisering af enkeltpunkter, således at tjenesteudbyderne betrygges yderligere i, at der ikke kan ske forskelsbehandling mellem tjenesteudbydere eller ”tilgodeseelse” af egen tjenesteudbyder.

Dette medførte bl.a. nogle præciseringer fra tilsagnsselskaberne i forhold til transparens og non-standardaftaler/-vilkår, herunder også præciseringer fra Norlys, der nu samtidig, jf. selskabets høringssvar, har anfægtet nødvendigheden og hjemmelsgrundlaget for disse præciseringer, men som ikke desto mindre har valgt at afgive et tilsagn med de elementer, der indgår heri.

Således blev det fx efter markedstesten og efter dialog med Erhvervsstyrelsen præciseret i alle tilsagn, at tilsagnsselskabet over for alle tjenesteudbydere - aktuelle som potentielle – skal tilgængeliggøre oplysninger om de vilkår og priser for netadgang, som disse vil kunne kræve i henhold til ikke-diskrimination, herunder også om virksomme vilkår i andre eller allerede indgåede kommercielle aftaler, der måtte afvige fra tilsagnsselskabets standardtilbud.

Disse præciseringer fandt Erhvervsstyrelsen vigtige at få foretaget med henblik på yderligere at betrygge og understøtte ikke-diskrimination, og fordi transparens er en støttebestemmelse til ikke-diskrimination, hvor formålet bl.a. er at skabe klarhed/fornøden gennemsigtighed om de vilkår, der kan indgås aftaler på.

Efterlevelse af ikke-diskrimination indebærer således ifølge Erhvervsstyrelsen, at virksomme/gældende aftalevilkår, herunder prisvilkår og rabatter, som et selskab opretholder, under tilsvarende forhold skal tilbydes over for andre tjenesteudbydere, dog således at der ikke åbnes for såkaldt ”cherry picking”.

Samtidig finder Erhvervsstyrelsen ikke, at der i et marked med en flerhed af SMP-udpegede selskaber, der optræder som netejere og konkurrenter om udrulning af bredbåndsinfrastruktur, skal ske en egentlig offentliggørelse eller en tilgængeliggørelse af fulde aftaler, men alene en tilgængeliggørelse af vilkår og priser for netadgang, som afviger fra standardtilbud, samt de sammenhænge hvori disse vilkår og priser indgår.

Erhvervsstyrelsen har fundet, at disse betingelser for transparens og gennemsigtighed i forhold til opnåelige vilkår og priser er vigtige og nødvendige med henblik på at understøtte engroskundernes mulighed for på forhånd at sikre sig tilsvarende vilkår under tilsvarende forhold, herunder at nogle engroskunder ikke skal kunne opnå mere gunstige aftalevilkår og priser end andre under tilsvarende forhold.

Erhvervsstyrelsen bemærker som nævnt, at Norlys har valgt at afgive et tilbud om tilsagn med tilstrækkelige præciseringer i forhold til transparens og tilgængeliggørelse af non-standardaftaler. Styrelsen finder på det

grundlag ikke anledning til yderligere at udbygge sin beskrivelse af transparens og tilgængeliggørelse af non-standardaftaler i styrelsens udkast til tilsagnsafgørelse.

For så vidt angår Telias bemærkninger, skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at styrelsen i dialogen med tilsagnsselskaberne ikke har stillet krav om offentliggørelse af standardtilbud, non-standardaftaler og -vilkår, herunder prisvilkår og rabatter, men har fundet det tilstrækkeligt, at tilsagnsselskabet tilgængeliggør sit standardtilbud, herunder eventuelle afvigelser herfra (fx om prisvilkår) for alle selskabets engroskunder, inklusiv potentielle engroskunder.

Det er på den baggrund Erhvervsstyrelsens vurdering, at alle tilsagn, herunder EWII's tilsagn, er tilstrækkeligt klart formulerede i forhold til at sikre transparens, og at der ikke er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller tilpasninger heri.

8.2 Varsling af væsentlige ændringer og nye ydelser

Telia har i forhold til endeligt tilsagn fra TDC NET anført, at det bør tilføjes, at netejer ikke må foretage væsentlige ændringer i BSA- og VULA-produkter uden at varsle i rimelig tid og med mulighed for at gøre indsigelser samt benytte TDC NETs eskalationsproces.

Telenor har i forhold til endeligt tilsagn fra Norlys anført, at tre måneders varsel i forbindelse med lanceringen af nye ydelser ikke er tilstrækkeligt, hvis eksterne tjenesteudbydere skal have en reel chance for at omstille og tilpasse processer, systemer samt markedsføring. Telenor ønsker et varsel på minimum seks måneder, dog med den undtagelse, at lancering kan ske hurtigere, hvis der er enighed blandt tjenesteudbyderne om, at den pågældende nye ydelse ikke nødvendiggør seks måneders forberedelse. Telenor har i forhold til endeligt tilsagn fra Fibia i relation til eventuelle prisforhøjelser bemærket, at Fibias varsel på seks måneder er rimeligt.

Nuuday har i forhold til endelige tilsagn fra TDC NET, Norlys og EWII i relation til prisstigningsvarsler påpeget, at tre måneders varsling på engrossiden kan give udfordringer for tjenesteudbyderne i forhold til tilstrækkelig varsling over for slutkunderne. Nuuday har på den baggrund opfordret Erhvervsstyrelsen til at forlænge varslingsfristen. Nuuday har i den forbindelse påpeget, at Fibia tilsyneladende ikke har en sådan tre-måneders frist.

Det er Erhvervsstyrelsens opfattelse, at så længe der er klare tilsagn om, at netadgang skal gives rettidigt, på fair og rimelige vilkår, og så længe der er klare tilsagn om ikke-diskrimination, der bl.a. sikrer samme informationer/oplysninger og varslinger på samme vilkår for alle (såvel eksterne som interne tjenesteudbydere), så bør styrelsen afstå fra at kræve tilsagn om konkrete varslinger.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at alle fire tilsagn er klare og tilstrækkelige i forhold til ovenstående forhold.

Heller ikke i den gældende forpligtelsesregulering over for TDC har Erhvervsstyrelsen fastlagt konkrete varsler i relation til nye eller ændrede ydelser. I relation til TDC's gældende forpligtelse om teknisk replikerbarhed fastlægges det således blot, at nye eller ændrede netadgangsprodukter skal være varslet og stillet til rådighed *"i rimelig tid og med de tilstrækkelige tekniske og kommercielle oplysninger til at sikre detailproduktets tekniske replikerbarhed"*.

Teknisk replikerbarhed – altså at SMP-udbyderen tilbyder tilsvarende produkter (engrosinput) og vilkår med henblik på at give tjenesteudbydere mulighed for lancering af tilsvarende detailudbud og dermed mulighed for lige konkurrence på detailmarkedet – er et grundelement i forbindelse med ikke-diskrimination, og et forhold, som Erhvervsstyrelsen finder er dækket af alle fire tilsagn.

Erhvervsstyrelsen finder på den baggrund ikke anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller fastlæggelse af varsler i tilsagnene. Styrelsen skal afslutningsvis bemærke, at styrelsen i henhold til telelovens § 52 kan føre tilsyn med tilsagn, der er gjort bindende.

8.3 Whitelist

Telia har i forhold til endeligt tilsagn fra TDC NET anført, at det i tilsagnet bør præciseres, at TDC NET via whitelist skal give tjenesteudbydere og Nuuday adgang til oplysninger om adresser, der kan bestilles engrosadgang til og ikke kun adgang til bl.a. *”oplysninger om dækning”*.

Telenor har i forhold til endeligt tilsagn fra TDC NET anført, at samtlige tjenesteudbydere bør opnå samtidigt kendskab til de adresser m.v., der i nær fremtid må forventes at komme på TDC NETs whitelist, uagtet at TDC NET måtte have indgået i partnerskab med enkelte tjenesteudbydere om fiberudrulning, jf. nærmere vilkåret i pkt. 11.3 i TDC NETs tilsagn.

Erhvervsstyrelsen skal i forhold til Telias høringssvar bemærke, at det fremgår af TDC NETs tilsagn, at TDC NET bl.a. skal:

”Give adgang til bestemte oplysninger i relation til TDC NETs eksisterende infrastruktur:

- *Dækning (adresser eller områder)*
- *Installation på individuelle adresser*
  - *Stikledning*
  - *KAP*
  - *ONT*
- *Identifikation af POI hørende til adressen*

Varsle ændringer i eksisterende infrastruktur og om etablering af ny infrastruktur og give adgang til bestemte oplysninger i forbindelse hermed.” [Erhvervsstyrelsens understregninger].

Det er Erhvervsstyrelsens forståelse, at TDC NET i henhold til ovenstående, herunder selskabets stikledningstilsagn, via sin whitelist vil gøre de af Telia efterspurgte oplysninger tilgængelige.

På den baggrund vurderer Erhvervsstyrelsen ikke, at der er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer herom i TDC NETs tilsagn.

For så vidt angår Telenors høringssvar, skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at det i TDC NETs tilsagn fremgår af pkt. 11.3 om *”Principper for udvælgelse af områder for fiberudrulning”*, at:

”TDC NET kan efter en proces, der tilbydes ikke-diskriminerende til alle SP-kunder, indgå partnerskab med en SP-kunde om fiberudrulning til et område, typisk en forening eller et byggeri, om at SP-kunden står for aftale med

forening eller bygherre om adgang til etablering af net i området, mens TDC NET etablerer fibernettet.” [Erhvervsstyrelsens understregning].

Det fremgår også, at:

“De områder, TDC NET udvælger til fiberudrulning, offentliggøres og annonceres - i overensstemmelse med tilsagn om ikke-diskrimination og transparens - til alle SP-kunder på samme tid bortset fra forhåndsinformationerne til en eventuel partner jvf. ovenfor og alle SP-kunder tilbydes adgang til TDC NETs markedsføring til de berørte husstande og forretninger omkring udrulningen.

Udrullede linjer og whitelist er tilgængelig for alle SP-kunder på samme tid og vilkår.” [Erhvervsstyrelsens understregning].

Erhvervsstyrelsen bemærker, at et tilsagnsselskabs – i dette tilfælde TDC NETs – vilkår om ikke-diskrimination gælder som en overordnet forpligtelse i forhold til al adfærd fra selskabet inden for det delmarked, hvor det pågældende selskab er udpeget som udbyder med SMP, herunder også i forhold til tilrådighedsstillelse af ydelser og information samt varsling. Styrelsen bemærker hertil, at TDC NET i henhold til sit tilsagnsvilkår om proces for indgåelse af partnerskabsaftaler er forpligtet til at tilbyde dette ikke-diskriminerende til alle tjenesteudbydere.

Erhvervsstyrelsen vurderer således heller ikke på den baggrund, at der er anledning til, at der skal foretages yderligere præciseringer eller indskærpelser i TDC NETs tilsagn.

9 Tilsagn på lavkapacitetsmarkedet

I det følgende adresseres bemærkninger relateret TDCs tilsagn, som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021, vedrørende adgang til kobberinfrastruktur, dvs. på lavkapacitetsmarkedet.

9.1 Nedlukning af kobberplatformen

Telenor bemærker vedrørende eventuelle nedlukninger af TDC NETs kobberforbindelser, at der stadig bør være mulighed for at fastholde den eksisterende rå kobber-kundebase. Der bør således ifølge Telenor være mulighed for at kunne blive på denne platform, hvis tjenesteudbyderne finder det kommercielt hensigtsmæssigt.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at TDC NET i sit tilsagn tilbyder at opretholde de, på tidspunktet for tilsagnets afgivelse, eksisterende rå kobber-forbindelser, så længe kobbernettet til den pågældende adresse er i drift. Dette giver således mulighed for at blive på denne platform, så længe kobbernettet i det pågældende område er i drift.

Det skal derudover bemærkes, at det overordnet er op til TDC NET at beslutte, hvorvidt selskabet ønsker at lukke dele af kobbernettet, så længe TDC NET på forhånd og i god tid anmelder sine planer om at afvikle disse dele af kobbernettet. Erhvervsstyrelsen bemærker i denne forbindelse, at det er den generelle tendens i Europa,

at kobbernettet løbende udfases til fordel for anvendelse af andre platforme. I forbindelse med TDC NETs eventuelle lukning af kobberforbindelser er det dog afgørende for Erhvervsstyrelsen, at de tjenesteudbydere, der anvender nettet, sikres rimelige vilkår i forbindelse med nedlukningen. Styrelsen har vurderet, at TDC's tilsagn i tilstrækkelig grad sikrer tjenesteudbyderne på kobbernettet rimelige vilkår i tilfælde af eventuelle lukninger af kobberforbindelser, herunder i form af tilstrækkelige varslingsperioder, jf. styrelsens bemærkninger til Telias anbringende herom nedenfor.

Erhvervsstyrelsen bemærker i den forbindelse, at TDC NET ikke har aktuelle planer om en generel nedlukning af kobbernettet, som det er tilfældet i andre lande som fx Sverige og Estland. Det er derudover styrelsens forventning, at enhver netejer vil holde et net i drift, så længe dette er profitabelt, og så længe der ikke er andre adgangsveje til detailkunderne. Ligeledes er det styrelsens forventning, at tjenesteudbyderne vil søge om adgang til højkapacitetsinfrastrukturen i takt med den løbende udrulning af denne.

Erhvervsstyrelsen finder det i forlængelse heraf ikke rimeligt, at TDC NET giver tilsagn om at opretholde adgangen til eksisterende rå kobber-kunder i områder, hvor TDC NET har besluttet at tage kobbernettet ud af drift. Styrelsen har på den baggrund ikke vurderet, at TDC bør ændre sit tilsagn om nedlukning af kobberplatformen.

Telia finder det positivt, at TDC i deres tilsagn har tilføjet et varsel på 12 måneder ved lukning af kobbernettet i et centralområde med mere end 200 aktive linjer. Telia finder dog, at der bør være et varsel gældende for alle centralområder med aktive linjer og ikke kun centraler med mere end 200 aktive linjer.

Erhvervsstyrelsen er enig i, at tjenesteudbyderne bør sikres et rimeligt varsel inden lukning af centralområder på kobbernettet. Styrelsen skal i den forbindelse bemærke, at TDC NET giver tilsagn om at varsle lukning af et område med aktive kobberlinjer med mindst 6 måneders varsel. Det er styrelsens vurdering, at dette varsel er tilstrækkeligt til at sikre tjenesteudbyderne rimelige vilkår i forbindelse med lukning af centralområder, herunder også henset til den proces, der skal gennemføres, når kobberlinjer lukkes, og slutkunderne skal migreres over på andre infrastrukturer. Omfanget af kunder, som skal migreres, har efter styrelsens opfattelse betydning for den samlede byrde, der opstår i forbindelse med lukning af centralområder på kobbernettet. Styrelsen finder det således rimeligt, at TDC NET alene giver tilsagn om en forlænget varslingsperiode på 12 måneder for lukning af kobbernettet i områder, hvor der er mere end 200 aktive linjer.

Samlet set er det således Erhvervsstyrelsens vurdering, at TDC's tilsagn sikrer tilstrækkelige varslingsperioder i forbindelse med den løbende afvikling af kobbernettet. Styrelsen har på den baggrund ikke vurderet, at varslingsperioderne for nedlukning af centralområder på kobbernettet i TDC's tilsagn bør ændres.

9.2 Migrering

Telia har anført, at det i tilsagnet bør tilføjes, at TDC skal tilbyde rimelige migreringsvilkår, som bl.a. indebærer, at tjenesteudbyderne ikke skal være forpligtet til at migrere til et netadgangsprodukt med en højere kapacitet med højere omkostninger til følge.

Erhvervsstyrelsen er enig i, at tjenesteudbyderne bør tilbydes rimelige migreringsvilkår. Styrelsen bemærker i denne forbindelse, at TDC NET i sit tilsagn blandt andet tilbyder migrering i form af koordineret nedtagning

og opsætning af én eller en gruppe af detailkundeforbindelser for samme udbyder, fra VULA kobber og rå kobber til andre engrosadgangsprodukter, som TDC NET udbyder.

Med hensyn til Telias bemærkninger vedrørende højere omkostninger som følge af migrering til et netadgangsprodukt med højere kapacitet skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at der er tale om migrering mellem to forskellige markeder (fra lavkapacitetsmarkedet til højkapacitetsmarkedet). Erhvervsstyrelsen finder det således ikke muligt at pålægge TDC NET at tilbyde netadgangsprodukter med en højere kapacitet til en pris tilsvarende prisen for lavkapacitetsprodukter, idet der også er tale om forskellige platforme med forskellige omkostningsstrukturer.

Overordnet er det således Erhvervsstyrelsens opfattelse, at TDC's tilsagn i tilstrækkelig grad sikrer tjenesteudbyderne rimelige vilkår i forbindelse med migrering fra VULA kobber og rå kobber til andre engrosadgangsprodukter. Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til, at TDC bør ændre i migreringsvilkårene i sit tilsagn.

9.3 Udvikling af kobber-VULA

Telia finder det væsentligt, at det i forbindelse med TDC's tilsagn om at tage tjenesteudbyderne i samråd om udvikling af VULA-produktet, tilføjes, at TDC forpligter sig til at udarbejde en rimelig tidsplan for udvikling af nye produkter eller ændring af eksisterende produkter, samt at der skal være mulighed for incitamentsfremmende bod eller kompensation.

Til trods for, at TDC NET ikke for nuværende har udmeldt nogen planer om en generel nedlukning af kobbernettet, forventer Erhvervsstyrelsen ikke, at TDC NET fremover vil foretage omfattende udvikling af produkterne på kobbernettet. Styrelsen finder derfor ikke anledning til, at der i TDC's tilsagn bør specificeres en forpligtelse til at udarbejde en rimelig tidsplan for udvikling af nye produkter eller ændring af eksisterende produkter på kobbernettet. Styrelsen finder det heller ikke nødvendigt, at tilsagnet specificerer muligheden for incitamentsfremmende bod eller kompensation i denne forbindelse. Det er dog Erhvervsstyrelsens forventning, at der naturligt i TDC NETs dialog med selskabets engroskunder vil indgå drøftelser om tidsplaner for udvikling af eventuelt nye produkter eller ændring af eksisterende produkter.

9.4 Prisniveau på kobber

Telenor har anført, at der bør indføres en grænse for, hvor meget de faktiske priser på kobber maksimalt må stige i forbindelse med ikrafttrædelsen af TDC's tilsagn. Telenor har i den forbindelse bemærket, at den gennemsnitlige maksimalpris for leje af kobber-VULA i TDC's tilsagn indebærer en prisstigning på omkring 19 pct. i forhold til det nuværende prisniveau ved tilsagnets ikrafttrædelse, samt at TDC fastholder en årlig stigning på den gennemsnitlige maksimalpris for kobber-VULA på maksimalt 5 pct.

Erhvervsstyrelsen skal indledningsvis henvise til afsnit 5.2.4 for en generel besvarelse af de anbringender, styrelsen har modtaget med hensyn til startniveauet for de faktiske priser ved ikrafttrædelse af tilsagn.

Styrelsen skal derudover bemærke, at det nuværende prisniveau for kobber stammer fra prisafgørelsen, der er gældende for 2020, og som ikke har været opdateret siden. Hvis styrelsen havde fulgt den hidtidige praksis med årlige prisopdateringer på baggrund af den gældende LRAIC-model, havde det alt andet lige betydet en forventelig stigning i maksimalprisen på ca. 5% om året¹¹, hvorfor styrelsen finder TDC's pristilsagn som værende rimeligt. Det er korrekt, at maksimalprisudviklingen for kobber jf. den nye LRAIC-model, er lavere, om trent 2% årligt. Modellen indeholder imidlertid også et prishop i forbindelse med implementeringen, hvorfor det absolutte startniveau ved ikrafttrædelsen vil være signifikant højere end det nuværende prisniveau. Det forventes dog, at TDC's tilsagn om maksimalpriser på kobber vil indhente maksimalpriserne baseret på den nye LRAIC-model efter 2025.

10 Øvrige forhold

I det følgende adresseres bemærkninger relateret til en række øvrige forhold i udkast til markedsafgørelser og tilsagn som omfattet af Erhvervsstyrelsens høring af 2. juli 2021.

10.1 Rette adressat

Nef Fiber anfører, at den rette adressat for markedsafgørelsen er nef Fiber A/S og ikke nef Fonden.

Norlys anfører, at såvel markeds- som tilsagnsafgørelsen over for Norlys bør indeholde en entydig angivelse af, hvilke juridiske enheder, der er omfattet af afgørelserne.

Med henblik på at sikre, at Erhvervsstyrelsens markedsafgørelser er robuste og kan håndtere eventuelle interne organisationsændringer hos den udbyder med stærk markedsposition, som afgørelsen regulerer, stiler Erhvervsstyrelsen generelt sine afgørelser til øverste enhed i koncernen. Derfor er markedsafgørelsen over for nef stilet til nef Fonden. På nef.dk¹² under logoet nef Fonden oplyses det således, at nef-koncernen beskæftiger godt 40 medarbejdere og opererer i forskellige forretningsområder inden for el og tele. Et af disse områder er at være udbyder af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, som varetages af selskabet nef Fiber A/S, hvilket Erhvervsstyrelsen også har bemærket i en note i afgørelsen.

På samme baggrund har Erhvervsstyrelsen adresseret sin markeds- og tilsagnsafgørelse over for moderselskabet Norlys a.m.b.a. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at Norlys selv i forbindelse med sit tilbud om tilsagn har afgivet dette på vegne af Norlys a.m.b.a., og at styrelsen netop under hensyntagen til bemærkninger fra Norlys af 25. juni 2021 vedrørende rette adressat valgte at tilføje en note i sine udkast til afgørelser, hvori det uddybes, at Norlys a.m.b.a.'s aktiviteter vedrørende elektroniske kommunikationsnet eller -tjenester er at finde i datterselskaber, navnlig Norlys Tele Service A/S (med underliggende selskaber) og Stofa A/S.

---

¹¹ Baseret på prisudviklingen for kobber BSA Lag 3 (uden samproduktion) fra LRAIC-fastnet prisafgørelsen for 2019 til 2020.

¹² <https://nef.dk/om-os/organisation/>

Erhvervsstyrelsen har på den baggrund ikke fundet anledning til at justere i afgørelsesudkastene over for nef og Norlys vedrørende rette adressat.

10.2 Implementeringsfrist for Norlys' tilsagn

Norlys anmoder om, at implementeringsfristen i henhold til selskabets tilsagnsafgørelse sættes til mellem 9 og 12 måneder i stedet for løbende måned plus otte måneder. Norlys lægger endvidere til grund, at de datoer, der indsættes i den endelige afgørelse for offentliggørelse af standardtilbud m.v., følger den generelle implementeringsfrist.

Erhvervsstyrelsen noterer Norlys' anmodning, men finder ikke grundlag for at udvide den af styrelsen fastlagte implementeringsfrist på otte måneder. Styrelsen har vurderet, at den fastlagte frist udgør en rimelig frist for Norlys til implementering af sit tilsagn og bemærker, at Norlys heller ikke i forbindelse med sin anmodning har knyttet nogen begrundelse for en udvidelse af implementeringsfristen.

For så vidt angår de datoer/frister for offentliggørelse af standardtilbud m.v., der vil blive fastlagt ved Erhvervsstyrelsens endelige tilsagnsafgørelse, kan styrelsen bekræfte, at disse vil komme til at følge den generelle implementeringsfrist og således ikke vil ligge forud for denne.

10.3 Overgangsordning for TDC, hvor selskabet ikke længere har SMP

TDC NET anfører, at deregulering af delmarkeder, hvor TDC NET ikke længere har SMP, bør ske umiddelbart efter markedsafgørelsernes ophør, og henviser til, at der har været god tid for andre udbydere til at indrette forretningen til de nye vilkår. Perioden for, hvor længe selskabet skal opretholde eksisterende forpligtelser, bør ifølge TDC NET være væsentligt kortere.

TDC NET finder endvidere, at markedsafgørelsens formulering vedrørende eksisterende aftaler i forbindelse med overgangsordningen må være en utilsigtet fejl, og at den kan tolkes som en stramning af den eksisterende regulering.

Som det også fremgår af Erhvervsstyrelsens udkast til markedsafgørelse, er tidspunktet for ikrafttrædelse af afgørelsen om bortfald af de hidtil gældende forpligtelser fastsat under afvejning af på den ene side TDC's berettigede interesse i, at bortfaldet af de hidtidige forpligtelser sker hurtigst muligt, og på den anden side hensynet til, at de teleselskaber, der forud for denne afgørelse har indgået aftaler om netadgang med TDC, kan få en rimelig periode til at tilpasse sig de nye forhold.

Erhvervsstyrelsen havde oprindeligt i udkast til markedsafgørelse lagt op til en overgangsperiode på 12 måneder, som styrelsen efterfølgende har forkortet til otte måneder efter en partshøring af TDC.

Erhvervsstyrelsen har overordnet vurderet, at en periode på otte måneder fra det tidspunkt, hvor styrelsens afgørelse træffes, til de hidtil gældende forpligtelser bortfalder, for så vidt angår allerede indgåede netadgangsaftaler, vil tilgodese begge hensyn.

Da markedet for højkapacitetsinfrastruktur er kendetegnet ved, at hvert enkelt teleselskab har en lang række kontraktforhold om levering af bredbåndsprodukter, som bl.a. er baseret på adgang til TDC's infrastruktur, giver den fastsatte periode på otte måneder efter Erhvervsstyrelsens vurdering TDC's eksisterende engroskunder mulighed for at genforhandle aftaler med TDC eller indgå nye aftaler med andre udbydere på markedet, samtidig med at TDC's berettigede interesse i, at de hidtidige forpligtelser bortfalder hurtigst muligt, tilgodeses.

Erhvervsstyrelsen finder ikke belæg for yderligere at forkorte overgangsperioden.

Det bemærkes i den forbindelse, at TDC's forpligtelse til ikke at iværksætte prisklemmer i alle tilfælde bortfalder straks fra det tidspunkt, hvor markedsafgørelsen træffes.

For så vidt angår formuleringen vedrørende eksisterende aftaler, der kan videreføres i den angivne periode på de gældende aftale- og prisvilkår, skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at der ikke er tale om en stramning af den eksisterende regulering. TDC NET har tidligere i forbindelse med partshøring over udkast til markedsafgørelse fremført samme bekymring vedrørende formuleringen. For at imødekomme TDC NET tilrettede Erhvervsstyrelsen formuleringen ved at fjerne ordet "hidtil" i sætningen "[...], skal aftalerne om netadgang således videreføres i den angivne periode på de **hidtil** gældende aftale- og prisvilkår." (Erhvervsstyrelsens fremhævelse.)

Formålet med denne justering af formuleringen har netop været at præcisere, at TDC er berettiget til at gennemføre pris- og vilkårsændringer i overgangsperioden, så længe ændringerne ligger inden for de rammer, som er gældende under eksisterende regulering i form af forpligtelserne i markedsafgørelserne, og som følger af de eksisterende aftaler.

10.4 Tilsagnsperiodens udgangspunkt

Fastspeed anfører, at det er usikkert, hvornår tilsagnsperioderne begynder, og at tilsagnene tydeligt skal angive, hvilke engrosprodukter og -priser, der skal gælde ved tilsagnenes ikrafttræden. Fastspeed anfører, at dette er helt afgørende for at kunne vurdere konsekvenser af overgang fra kommercielt aftalte produkter/priser samt for at kunne forholde sig til de potentielle størrelser af tilladte årlige prisjusteringer. Fastspeed foreslår konkret, at det af TDC NET, Norlys og EWII's tilsagn fremgår, at udmeldte informationer for 2022 også vil være gældende ved tilsagnets ikrafttræden.

Erhvervsstyrelsen skal bemærke, at styrelsen finder det afgørende, at der i tilsagnene er opstillet rammevilkår for rettidig tilvejebringelse af adgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser for så vidt angår tilsagnsselskabernes engrosprodukter, og at styrelsen på det grundlag naturligvis forudsætter, at disse rammevilkår efterleves fra og med tilsagnenes ikrafttrædelsesdato (dvs. otte måneder efter styrelsen træffer endelig tilsagnsafgørelse og til den første i den efterfølgende måned).

Erhvervsstyrelsen bemærker, at rammevilkårene i øvrigt vil være gældende i hele tilsagnsperioden, og at disse fx skal sikre tjenesteudbydere tilstrækkelige frihedsgrader til udbud af differentierede og konkurrencedygtige

produkter på detailniveau. Derudover følger det af alle tilsagn, at tilsagnsselskaberne har forpligtet sig til at imødekomme rimelige anmodninger.

Erhvervsstyrelsen finder på den baggrund ikke anledning til, at der skal ske ændringer eller præciseringer i hverken tilsagn eller i styrelsens tilsagnsafgørelser.

10.5 EWII's tilsagnsperiode

Fastspeed og Telenor ønsker, at EWII's tilsagnsperiode på tre år forlænges for at sikre stabile og forudsigelige rammer. Alternativt bør de kontrakter, der indgås under tilsagnsvilkårene, efter Telenors opfattelse gælde i en periode på minimum fem år.

Det følger af telelovens § 47d, stk. 5, at Erhvervsstyrelsen kan gøre et tilsagn bindende for hele den periode, for hvilken det tilbydes, og styrelsen har på den baggrund (i styrelsens udkast til tilsagnsafgørelse) gjort EWII's tilsagn bindende for tre år. Erhvervsstyrelsen kan ikke gøre et tilsagn bindende for en periode, der er længere end den periode, tilsagnet er tilbudt.

Det følger ligeledes af telelovens § 47d, stk. 6, at Erhvervsstyrelsen kan forlænge tilsagnene i forhold til denne periode. Da styrelsen i henhold til telelovens § 37, stk. 2, skal gennemføre markedsundersøgelser inden for en femårig periode, betyder dette, at såfremt der ikke er sket væsentlige ændringer i markedsforholdene, i den tekniske udvikling eller i andre forhold, der har betydning for dynamikken i konkurrencen, så vil styrelsen kunne forlænge EWII's tilsagn med to år, såfremt EWII ønsker dette. Alternativt vil Erhvervsstyrelsen kunne træffe en markedsafgørelse og pålægge EWII en række forpligtelser for den resterende periode.

Erhvervsstyrelsen vil på den baggrund ikke foretage ændringer i forhold til den periode, EWII's tilsagn er gjort bindende i.

I forhold til de kontrakter, der indgås under tilsagnsvilkårene, er det en aftale, der indgås mellem parterne (EWII og tjenesteudbydere). Hvad der kommercielt aftales mellem disse parter i forhold til kontraktens løbetid, beror på den konkrete aftale mellem parterne.

10.6 OpenNet som adgang til Norlys' net

Telenor har anført, at Norlys ikke i sit tilsagn giver sikkerhed for, at OpenNet fortsætter som den platform, der giver adgang til Norlys' net. Telenor finder endvidere, at det bør præciseres i tilsagnet, at Norlys ikke alene påtænker at anvende OpenNet, men i praksis allerede gør det.

Erhvervsstyrelsen bemærker, at Norlys i henhold til sit tilsagn vil være forpligtet til at give rettidig netadgang på fair, rimelige og ikke-diskriminerende betingelser. Heri ligger bl.a., at Norlys også vil være ansvarlig for at sikre, at selskabets valg af engrosplatform ikke er til hinder for Norlys' opfyldelse af betingelserne i tilsagnet. Dette fremgår i øvrigt af pkt. 4.3 i Norlys' tilbud om tilsagn.

Samtidig skal Erhvervsstyrelsen bemærke, at styrelsen ikke kan pålægge Norlys eller nogen anden udbyder med SMP at gøre brug af en bestemt engrosplatform, herunder forpligte udbyderen til at binde sig til samme platform over en bestemt periode, så længe udbyderen (her Norlys) er i stand til at leve op til sit tilsagn eller sine forpligtelser, fastsat af styrelsen i en markedsafgørelse. Det er imidlertid styrelsens vurdering, at det vil være et sjældent tilfælde, hvis en netejer skifter fra den anvendte engrosplatform til en anden, da netejeren har foretaget betydelige investeringer i forbindelse med integrationen til platformen.

I forbindelse med et eventuelt skift af engrosplatform vil Erhvervsstyrelsen have et fokus på, at udbyderen, med et rimeligt varsel, tilvejebringer tilstrækkelige oplysninger herom til de berørte tjenesteudbydere. Styrelsen bemærker i den forbindelse, at Norlys ved sit tilbud om tilsagn i pkt. 6.1.3 har påtaget sig følgende forpligtelse:

"Såfremt Netejeren måtte ønske at anvende en anden Standardiseret Platform, er Netejeren forpligtet til at give alle Service Providere, der har indgået aftale om at være Service Providere på Fibernettet et rimeligt varsel (minimum 6 måneder), med henblik på at give Service Providerne tid til at integrere mod den nye Standardiserede Platform."

Erhvervsstyrelsen finder på den baggrund ikke anledning til, at der skal foretages yderligere præcisering eller betryggelse i Norlys' tilsagn vedrørende selskabets anvendelse af OpenNet som engrosplatform.